

Norsk Lektorlags
Landsmøte 2023

Saksdokumenter

23.-24. november | Thon Hotel Opera

Innholdsfortegnelse

Program for lektorkonferansen og landsmøte.....	3
Landsmøtedelegater 2023	4
Sak 1 Åpning av Landsmøtet	7
a) Godkjenning av møteinnkallingen.....	7
b) Valg av møteledelse	7
c) Valg av referenter.....	7
d) Godkjenning av dagsorden.....	7
e) Godkjenning av forretningsorden	8
f) Valg av redaksjonskomité.....	8
h) Valg av to representanter til å undertegne protokollen	8
Sak 2 Rapport for landsmøteperioden 2021 – 2023	9
Sak 3 Godkjenning av reviderte regnskaper.....	10
a) Regnskap og revisjonsberetning 2021.....	10
b) Regnskap og revisjonsberetning 2022.....	20
Sak 4 Gruppestørrelse i skolen.....	30
Sak 5 Styringsdokumenter.....	35
a) Utdanningspolitisk program	35
b) Tariffpolitisk program	61
c) Kulturpolitisk grunnlag	72
d) Hovedprioriteringer 2024 - 2025.....	74
Sak 6 Saker fremmet av Lektorlagets organer og medlemmer.....	75
a) Utdanningspolitikk	75
b) Tariffpolitikk	91
c) Organisasjon	96
Sak 07 Fylkeslederens rolle og frikjøp	98
Sak 8 Vedtektsendringer	102
a) Forslag fra sentralstyret - endring av § 7 Uravstemning	102
Sak 9 Fastsettelse av kontingentens størrelse	106
Sak 10 Rammebudsjett for perioden 2024 – 2025.....	108
Sak 11 Overordnede retningslinjer for forvaltning	111
Sak 12 Valg	113
a) Valg av sentralstyret.....	113
b) Valg av valgkomité.....	115
c) Valg av revisor	115

PROGRAM FOR LEKTORKONFERANSEN OG LANDSMØTE

22., 23. og 24. november 2023

Onsdag 22. november

- 13.00 Lunsj
- 14.00 – 17.00 Lektorkonferansen
[Se eget program >](#)
- 17.30 – 19.30 Sosiale aktiviteter for de som ønsker
- 20.00 Middag i hotellets restaurant, 3. etasje

Torsdag 23. november

- 09.00 Landsmøte åpning
- 13.00 Lunsj
- 14.00 Landsmøte
- 18.00 Avslutning første dag
- 19.30: Aperitiff i konferanselobbyen
- 20.00: Festmiddag i konferansesalen (pent antrekk)

Fredag 24. november

- 09.00 : Landsmøte
- 13.00: Lunsj
- 14.00 Landsmøte
- 16:00 Landsmøte slutt

LANDSMØTEDELEGATER 2023

(Versjon pr 06.11.2023)

Sentralstyret

1. Helle Christin Nyhuus	Leder	Norsk Lektorlag
2. Lin Cathrin Anthun	1. nestleder	Vestland fylkeskommune
3. David Maximilian Graatrud	2. Nestleder	Viken fylkeskommune
4. Katrine Dalbu Alterhaug		NTNU
5. Hilde Markussen		Heggen vgs.
6. Gunnar Nyhammer		Holen Skole
7. Ane Kristin Rogstad		Raufoss vgs.
8. Morten Ugeland Søyland		Universitetet i Stavanger
9. Karoline Torkildsen		Ullern vgs.

Agder

10. Kristel Jensen	Fylkesleder	Kristiansand Katedralskole Gimle
11. Marit Wrånes Eivindson		Tangen vgs.
12. Jan Leon Føytland		Flekkefjord vgs.
13. Helga Kristine Bates		Kristiansand Katedralskole Gimle

Innlandet

14. Silje Lans Pedersen	Fylkesleder	Innbygda Skole
15. Martin Farstad Jenssen		Lillehammer vgs.
16. Kjersti Katrine Rønning		Trysil vgs.
17. Thomas Sanger-Elnæs		Hadeland vgs.
18. Jorunn Tangen		

Møre og Romsdal

19. Anette Lunheim	Fylkesleder	Ålesund vgs.
20. Ola Aspås		Hustadvika vgs.
21. Birger Laugsand		Eide Ungdomsskole
22. Olav Sandanger Myklebust		Volda vgs.

Nordland

23. Ingvill Kalvik	Fylkesleder	Bodø vgs.
24. Katrine Alm		Fauske vgs.
25. Rune Løkås		Polarsirkelen vgs.

Oslo

26. David Løvbræk
27. Njål P. Gjølstad
28. Anke Houben
29. Knut Kasbo
30. Øystein Hageberg
31. Linda Methi
32. Kari Reigstad
33. Joris Emil Lie Schwitters
34. Pia Skøien

Fylkesleder

Hersleb vgs.
Fyrstikkalleen skole
Oslo VO Skullerud
Engebråten skole
Ulsrud vgs.
Pensjonist
Skøyenåsen skole
Ris skole
Foss vgs.

Rogaland

35. Helena Eracleous Hallgren
36. Hanne Jakobsen
37. Helge Kristoffersen
38. Mette Hausken Mathieu
39. Ida Kristine Meland
40. Leif Johannes Omland
41. Susanne Ramsdal

Fylkesleder

Hetland vgs.
St. Svithun vgs.
Høyland Ungdomsskole
Johannes læringssenter
Bergeland vgs.
St. Olav vgs.
Johannes læringssenter

Troms og Finnmark

42. Runar Nergaard
43. Christer Engen Sørensen
44. Arne-Hugo Hansen
45. Inga Wigdahl Kaspersen

Fylkesleder

Sommerlyst skole
Hammerfest vgs.
Kongsbakken vgs.
Bardufoss vgs.

Trøndelag

46. Ingrid Selvig Brøske
47. Edvard Dyrendahl
48. Ole Henrik Fjørstad
49. Leonie Jonkers
50. Glenn Erik Tokle Lien
51. Merethe Lervåg
52. Mette Svendsen

Fylkesleder

Heimdal vgs.
Strinda vgs.
Nidarvoll skole
Levanger vgs.
Heimdal vgs.
Trøndelag fylkesk.
Markaplassen skole

Vestfold og Telemark

53. Jon Olav Lindbekk
54. Karin Winsnes Gullichsen
55. Cordula Dietrich Haug
56. Beate Husby
57. Tonje Tvegård

Fylkesleder

Sandefjord vgs.
Skien vgs.
Thor Heyerdahl vgs.
Greveskogen vgs.
Porsgrunn vgs.

Vestland

58. Willem von Erpecom	Fylkesleder	Bergen Katedralskole
59. Gry Aksnes		Olsvikåsen vgs.
60. Hans Tore F. Hansen		Førde vgs.
61. Kine Madtzog		Åsane vgs.
62. Astrid Aksnes Myskja		Sotra vgs.
63. Etienne-Sacha Garnier Sandanger		Garnes Ungdomsskule
64. Kjellfrid Støylen Skilbrei		Førde vgs.

Viken

65. Morten Trudeng	Fylkesleder	Pensjonist
66. Anne Bergvad		Drammen vgs.
67. Lene Bogen		St. Olav vgs.
68. Sigrid Bradley		Hosletoppen Skole
69. Trine Lise Gresslås		Frederik II vgs.
70. Bård Holten		Drammen vgs.
71. David Hunstad		Slemmestad Ungdomsskole
72. Hege Cecilie Kjølberg		Fagskolen i Viken, Fredrikstad
73. Gro Løvdahl		Sagdalen Skole
74. Petter Simonsen		Lillestrøm vgs.
75. Anne Tangerud Solbakken		Rælingen vgs.

Lektorstudentene

76. Andreas Halvorsrud	Leder Lektorstudentene	Student UiB
77. Sander Tandle Ringstad		Student UiT
78. Mats Gitlesen		Student UiB
79. Daniel Kristiansen		Student UiS
80. Natalie Woldengen		Student MF

Landsmøtedeltakere med talerett uten stemmerett

81. Monica Tjelmeland	Generalsekretær	Sekretariatet
82. Liv Cathrine Krogh	Sentralstyrekandidat	Heggen vgs
83. Steinar Timenes	Sentralstyrekandidat	Glemmen vgs
84. Anette Vigrestad	Sentralstyrekandidat	
85. Gro Elisabeth Paulsen	Æresmedlem	
86. Otto Kristiansen	Æresmedlem	

SAK 1 ÅPNING AV LANDSMØTET

a) Godkjenning av møteinnkallingen

Innkalling til delegater ble sendt ut 22. september 2023.

b) Valg av møteledelse

Forslag til landsmøtets dirigenter blir lagt frem på Landsmøtet.

c) Valg av referenter

Forslag til landsmøtets referenter blir lagt frem på Landsmøtet.

d) Godkjenning av dagsorden

- 1) Åpning av Landsmøtet
 - a) Godkjenning av møteinnkallingen
 - b) Valg av møteledelse
 - c) Valg av referenter
 - d) Godkjenning av dagsorden
 - e) Godkjenning av forretningsorden
 - f) Valg av redaksjonskomite
 - g) Valg av tellekorps
 - h) Valg av to representanter til å underskrive protokollen
- 2) Rapport for landsmøteperioden 2021 – 2023
- 3) Godkjenning av reviderte regnskaper
 - a) Regnskap og revisjonsberetning 2021
 - b) Regnskap og revisjonsberetning 2022
- 4) Gruppestørrelser i skolen
- 5) Styringsdokumenter
 - a) Utdanningspolitisk program
 - b) Tariffpolitisk program
 - c) Kulturpolitisk program
 - d) Prioriteringer 2024 – 2025
- 6) Saker fremmet av Norsk Lektorlags organer og medlemmer
 - a) Utdanningspolitiske saker
 - b) Tariffpolitiske saker
 - c) Organisatoriske saker
- 7) Organisasjonsutvikling - Fylkeslederes rolle og frikjøp
- 8) Vedtektsendringer
 - a) Forslag fra sentralstyre: Endring av § 6 Uravstemning

- 9) Fastsettelse av kontingentens størrelse
- 10) Rammebudsjett for perioden 2024 – 2025
- 11) Retningslinjer for forvaltning og likviditetsstyring
- 12) Valg
 - a) sentralstyre
 - b) valgkomité
 - c) revisor

e) Godkjenning av forretningsorden

Forslag til forretningsorden blir lagt frem på Landsmøtet.

f) Valg av redaksjonskomité

Sentralstyret foreslår følgende til redaksjonskomité som også fungerer som resolusjonskomité:

Lin Cathrin Brunborg Anthun, Vestfold (leder)
Jon Olav Lindbekk, Vestfold og Telemark
Anne Tangerud Solbakken, Viken
Leif Johannes Omland, Rogaland

g) Valg av tellekorps

Forslag til tellekorps blir lagt frem på Landsmøtet.

h) Valg av to representanter til å undertegne protokollen

Forslag til to representanter til å undertegne protokollen blir lagt frem på Landsmøtet.

SAK 2 RAPPORT FOR LANDSMØTEPERIODEN 2021 – 2023

Sentralstyrets rapport for landsmøteperioden 2019 – 2021 legges fram for Landsmøtet i trykket papirformat.

Rapporten inneholder følgende kapitler:

1. Styrets oppsummering
2. Tariffpolitiske mål og prioriteringer
3. Utdanningspolitiske mål og prioriteringer
4. Mål og prioriteringer for organisasjonsutvikling

Rapporten kan leses elektronisk her: [Rapport for landsmøteperioden 2021 – 2023 >>](#)

Forslag til vedtak:

Landsmøtet tar Rapport for landsmøteperioden 2021 – 2022 til etterretning.

SAK 3 GODKJENNING AV REVIDERTE REGNSKAPER

a) Regnskap og revisjonsberetning 2021

Vedlagt følger revidert årsregnskap med noter for 2021 samt revisjonsberetning. Regnskapet viser et overskudd på 4 948 988,- som er disponert på følgende måte:

Disponering av årsresultat		2021
Avsatt til konfliktfond		3 500 000
Resultat av konfliktfond (konfliktkostnader – avkastning)	-	327 944
Avsatt til juridisk fond		1 000 000
Resultat av juridisk fond (kostnader rettskonflikter – avkastning)	-	15 188
Avsatt til Gramo fond		176 660
Avsatt til annen egenkapital		615 460
Sum overføringer		4 948 988

Nærmere redegjørelse for regnskapet vil gjøres muntlig på Landsmøtet.

Forslag til vedtak:

Landsmøtet godkjenner sentralstyrets regnskap for 2021, tar revisjonsberetningen til etterretning.

Årsregnskap

2021

Norsk
Lektorlag

Org.nr: 879 495 512

Resultatregnskap

	Noter	Regnskap 2021	Budsjett 2021	Regnskap 2020
INNTEKTER				
Kontingent		28 586 171	27 600 000	26 511 763
OU-midler		1 561 875	2 850 000	1 072 584
Inntekter Lektorbladet		14 480	50 000	52 830
Andre inntekter		337 948	120 000	122 494
SUM DRIFTSINNTEKTER		30 500 474	30 620 000	27 759 671
POLITISK OG ORGANISATORISK VIRKSOMHET				
Sentralstyret og politisk ledelse	2	2 051 557	1 812 000	1 552 788
Sentrale utvalg og arrangementer		834 855	1 689 000	193 335
Regionale og lokale lag		320 499	662 000	257 504
Lektorstudentene		21 542	376 000	46 045
Andre organisasjonskostnader		1 628 060	1 737 000	1 454 202
Sum politisk og organisatorisk virksomhet		4 856 513	6 276 000	3 503 875
OPPLÆRING OG UTVIKLING TILLITSVALGTE				
Kurs og samlinger med OU midler		915 812	2 030 000	571 212
Kurs og samlinger uten OU midler		14 975	-	-
Sum opplæring av tillitsvalgte		930 787	2 030 000	571 212
SEKRETARIATET DRIFT OG PERSONAL				
Lønn og personalkostnader	2	13 526 346	14 271 000	11 993 978
Driftskostnader	3	3 962 077	5 018 000	4 424 617
Sum sekretariatet drift og personal		17 488 423	19 289 000	16 418 595
IDENTITET OG SYNLIGHET				
Info, profilering og verving		1 010 817	1 491 000	640 116
Lektorbladet		951 360	990 000	732 403
Sum informasjon og synlighet		1 962 177	2 481 000	1 372 519
SUM DRIFTSKOSTNADER		25 237 900	30 076 000	21 866 201
DRIFTSRESULTAT FØR FINANS OG FOND				
		5 262 574	544 000	5 893 470
FINANSPOSTER				
Finansinntekter/-kostnader drift		29 546	29 000	13 996
KONLIKT FOND / JURIDISK FOND				
Fondsinnntekter/-kostnader	4	- 343 132	-	-
ÅRSRESULTAT		4 948 988	573 000	5 907 466

Disponering av årsresultat		2021		2020
Avsatt til konfliktfond	6	3 500 000		4 000 000
Resultat av konfliktfond	4, 6	- 327 944		
Avsatt til juridisk fond	6	1 000 000		1 000 000
Resultat av juridisk fond	4, 6	- 15 188		
Avsatt til Gramo fond	4, 6	176 660		421 000
Avsatt til annen egenkapital	6	615 460		486 466
Sum overføringer		4 948 988		5 907 466

Balanse

EIENDELER	Noter	31.12.2021	31.12.2020
Anleggsmidler			
Aksjer Akademikerne Pluss AS		140 000	140 000
Sum finansielle anleggsmidler		140 000	140 000
Omløpsmidler			
Kundefordringer		10 000	12 000
Påløpne inntekter		1 642 944	215 919
Forskuddsbetalte kostnader		55 871	74 614
Andre kortsiktige fordringer		4 510	643
Sum fordringer		1 713 325	303 175
Bankinnskudd, kontanter o.l.	5	35 770 366	31 552 272
Sum omløpsmidler		37 483 691	31 855 447
SUM EIENDELER		37 623 691	31 995 447

Balanse

EGENKAPITAL OG GJELD	Noter	31.12.2021	31.12.2020
Egenkapital			
Opptjent egenkapital			
Konfliktfond	4, 6	17 204 615	14 032 559
Juridisk fond	4, 6	5 015 663	4 030 851
Gramo fond	4, 6	597 660	421 000
Annen egenkapital	6	11 529 214	10 913 753
Sum opptjent egenkapital		34 347 152	29 398 163
Sum egenkapital		34 347 152	29 398 163
Gjeld			
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		594 835	277 693
Skyldig skatt og offentlige avgifter		1 217 659	995 340
Skyldig feriepenger		1 318 342	1 184 235
Annen kortsiktig gjeld		145 702	140 015
Sum kortsiktig gjeld		3 276 539	2 597 283
Sum gjeld		3 276 539	2 597 283
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		37 623 691	31 995 447

17.03.2022

Styret i Norsk Lektorlag

Helle Christin Nyhuus
Leder

Gunnar Nyhammer
styremedlem

Ane Kristin Røstad
styremedlem

Lin Cathrin Anthun
1. nestleder

Katrine Alterhaug
styremedlem

Morten S. Kristiansen
styremedlem

Nina Sandborg
generalsekretær

David M. Graatrud
2. nestleder

Karoline Torkildsen
styremedlem

Hilde Markussen
styremedlem

Noter til årsregnskapet 31.12.2021

Note 1 Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk for små foretak.

Inntektsføring

Inntektsføring av medlemskontingenter og OU-midler skjer etter hvert som de påløper. Tjenester inntektsføres etter hvert som de leveres.

Hovedregel for vurdering og klassifisering av eiendeler og gjeld

Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk er klassifisert som anleggsmidler. Andre eiendeler er klassifisert som omløpsmidler. Fordringer som skal tilbakebetales innen et år er klassifisert som omløpsmidler. Ved klassifisering av kortsiktig og langsiktig gjeld er tilsvarende kriterier lagt til grunn.

Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost, men nedskrives til virkelig verdi når verdifallet ikke forventes å være forbigående. Anleggsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives planmessig. Langsiktig lån balanseføres til nominelle verdier på etableringstidspunktet, og korrigeres ikke til virkelig verdi som følge av renteendringer.

Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt mottatt beløp på etableringstidspunktet, uten hensyn til eventuelle senere renteendringer.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer oppføres til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetningen til tap er gjort på grunnlag av individuell vurdering av fordringene.

Pensjoner

Organisasjonen har kollektiv (sikret) pensjonsordning for ansatte. Ordningen er en innskuddsplan, dvs. at organisasjonen ikke har ytterligere betalingsforpliktelser etter at innskuddene er betalt. Innskuddene regnskapsføres som lønnskostnad når de forfaller. Forskuddsbetalte innskudd bokføres som eiendel i den grad innskuddet kan refunderes eller redusere fremtidige innbetalinger.

Skatt

Organisasjonen driver ikke skattepliktig virksomhet.

Note 2 Lønnskostnader, antall ansatte mv.

Lønns- og personalkostnader for frikjøpt leder kostnadsføres under Sentralstyret og politisk ledelse. Lønnskostnader for øvrig ansatte kostnadsføres under Sekretariatet. Oppstilt oversikt viser samlede lønns- og personalkostnader. Videre vises årslønn i egen oppstilling for leder og 1. nestleder i henhold til landsmøtevedtak.

Lønnskostnader totalt	2021	2020
Lønn	12 125 951	10 982 357
Arbeidsgiveravgift	1 891 282	1 557 115
Pensjonskostnader	630 939	533 926
Andre personalkostnader	435 458	361 379
Sum	15 083 630	13 434 777

Antall årsverk:	16	14
-----------------	----	----

Lønn politisk ledelse	2021	2020
Årslønn leder per 31.12. (100 %)	1 200 000	1 028 800
Årslønn 1. nestleder per 31.12. (60 % / 40 %)	452 567	289 754

Første nestleder var 40 % frikjøpt fra 01.08.2020 til 31.07.2021 og 60 % frikjøpt fra 01.08.2021 - 31.12.2021.

Note 3 Driftskostnader sekretariatet

	2021	2020
Kontorlokaler (leie, strøm, renhold mv.)	1 988 140	1 780 688
Kontor drift	530 129	481 992
IT-kostnader	1 049 128	1 305 340
Eksterne tjenester / leie arbeidskraft	224 561	716 839
Kompetanseinnhenting og -systemer	67 247	64 059
Reiser / møter ansatte	102 872	75 699
Sum	3 962 077	4 424 617

Note 4 Konfliktfond, juridisk fond og Gramo-fond

Konfliktfond

Formålet med fondet er å dekke utgifter til gjennomføring av tariffbaserte interessekonflikter Norsk Lektorlag deltar i, herunder utgifter til planlegging og administrering av mekling og lovlige konflikter. I henhold til fondets retningslinjer vedtar sentralstyret avsetninger til konfliktfondet i forbindelse med behandling av årsregnskapet. Avkastning tilføres fondet.

Kostnader	2021	2020
Streikebidrag	315 082	-
Andre kostnader ifm konflikt	62 969	-
Sum kostnader	378 051	-
 Renteinntekter	 50 107	 58 606
Sum finans	50 107	58 606
Resultat konfliktfond	- 327 944	58 606

* I 2020 ble fondsregnskap lagt ved som eget vedlegg og var ikke medregnet i årsresultatet. Renteinntektene ble tilført direkte til fondets egenkapital.

Juridisk fond

Formålet med fondet er å dekke utgifter i forbindelse med forberedelse og gjennomføring av rettsprosesser i individuelle og kollektive rettskonflikter som Norsk Lektorlag deltar i. I henhold til fondets retningslinjer vedtar sentralstyret avsetninger til konfliktfondet i forbindelse med behandling av årsregnskapet. Avkastning tilføres fondet.

Kostnader	2021	2020
Kostnader rettskonflikter	30 000	-
Sum kostnader	30 000	-
Renteinntekter	14 812	16 450 *
Sum finans	14 812	16 450
Resultat juridisk fond	- 15 188	16 450

* I 2020 ble fondsregnskap lagt ved som eget vedlegg og var ikke medregnet i årsresultatet. Renteinntektene ble tilført direkte til fondets egenkapital.

Gramo fond

På sentralstyremøte 17.02.2021 ble det vedtatt opprettelse av Gramo-fond. Formålet med fondet er å dekke utgifter til støtte for Lektorlagets medlemmer i OFO – Oslofilharmonien - i forbindelse med tiltak til beste for norsk utøvende kunst. Sentralstyret vedtar avsetninger til Gramo-fond i henhold til fondets retningslinjer. Basert på mottatt organisasjonsstøtte og prosjektstøtte fra Gramo 2021 er det avsatt kr 176 660,- til fondet i 2021. Det har ikke vært utbetalinger fra fondet i 2021.

Note 5 Bankmidler

Inkludert i posten bankmidler inngår kr 662 734,- som bundet til skattetreksmidler for ansatte. Videre inngår kr 1 027 668,- som bundet for depositum husleie.

Midler bundet til Konfliktfondet og til Juridisk fond står på egne bankkonti og inngår i posten bankmidler. Tilsvarende beløp er oppført under egenkapitalen.

Note 6 Egenkapital

	Konfliktfond	Juridisk fond	Gramo-fond	Annen egenkapital	Sum egenkapital
Pr 01.01.2021	14 032 559	4 030 851	421 000	10 913 753	29 398 163
Avsatt konfliktfond	3 500 000				3 500 000
Resultat konfliktfond	- 327 944				- 327 944
Avsatt juridisk fond		1 000 000			1 000 000
Resultat juridisk fond		- 15 188			- 15 188
Avsatt Gramo-fond			176 660		176 660
Belastet Gramo-fond			-		-
Overført annen egenkapital				615 460	615 460
Årsresultat 2021					4 948 988
Pr. 31.12.2021	17 204 615	5 015 663	597 660	11 529 214	34 347 152

Til årsmøtet i Norsk Lektorlag

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet til Norsk Lektorlag som består av balanse per 31. desember 2021, resultatregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening

- oppfyller årsregnskapet gjeldende lovkrav, og
- gir årsregnskapet et rettviseende bilde av organisasjonens finansielle stilling per 31. desember 2021, og av dens resultater for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under *Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av organisasjonen slik det kreves i lov, forskrift og International Code of Ethics for Professional Accountants (inkludert internasjonale uavhengighetsstandarder) utstedt av the International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA-reglene), og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlige for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

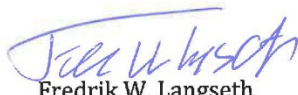
Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til organisasjonens evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til <https://revisorforeningen.no/revisjonsberetninger>.

Oslo, 8. april 2022
Langseth Revisjon AS

Fredrik W. Langseth
Statsautorisert revisor

b) Regnskap og revisjonsberetning 2022

Vedlagt følger revidert årsregnskap med noter for 2022 samt revisjonsberetning. Regnskapet viser et overskudd på 369 895,- som er disponert på følgende måte:

Disponering av årsresultat	2022
Avsatt til konfliktfond	3 000 000
Resultat av konfliktfond (konfliktkostnader – avkastning)	- 2 944 262
Avsatt til juridisk fond	150 000
Resultat av juridisk fond (kostnader rettskonflikter – avkastning)	- 160 545
Avsatt til Gramo fond	0
Avsatt til annen egenkapital	324 702
Sum overføringer	369 895

Nærmere redegjørelse for regnskapet vil gjøres muntlig på Landsmøtet.

Forslag til vedtak:

Landsmøtet godkjenner sentralstyrets regnskap for 2022, tar revisjonsberetningen til etterretning.

Årsregnskap

2022

Resultatregnskap

	Noter	Regnskap 2022	Budsjett 2022	Regnskap 2021
INNTEKTER				
Kontingent		29 555 549	30 700 000	28 586 171
OU-midler		3 463 181	3 120 000	1 561 875
Inntekter Lektorbladet		29 430	50 000	14 480
Andre inntekter		86 100	120 000	337 948
SUM DRIFTSINNTEKTER		33 134 260	33 990 000	30 500 474
POLITISK OG ORGANISATORISK VIRKSOMHET				
Sentralstyret og politisk ledelse	2	2 653 218	3 122 000	2 051 557
Sentrale utvalg og arrangementer		670 407	740 000	834 855
Regionale og lokale lag		678 372	1 330 000	320 499
Lektorstudentene		100 855	401 000	21 542
Andre organisasjonskostnader		1 806 472	1 856 000	1 628 060
Sum politisk og organisatorisk virksomhet		5 909 325	7 449 000	4 856 513
OPPLÆRING OG UTVIKLING TILLITSVALGTE				
Kurs og samlinger med OU midler		1 938 700	2 140 000	915 812
Kurs og samlinger uten OU midler		104 399	400 000	14 975
Sum opplæring av tillitsvalgte		2 043 098	2 540 000	930 787
SEKRETARIATET DRIFT OG PERSONAL				
Lønn og personalkostnader	2	14 971 760	15 562 000	13 526 346
Driftskostnader	3	4 691 784	4 966 000	3 962 077
Sum sekretariatet drift og personal		19 663 544	20 528 000	17 488 423
IDENTITET OG SYNLIGHET				
Info, profilering og verving		1 030 749	1 361 000	1 010 817
Lektorbladet		1 069 267	1 125 000	951 360
Sum informasjon og synlighet		2 100 016	2 486 000	1 962 177
SUM DRIFTSKOSTNADER		29 715 983	33 003 000	25 237 900
DRIFTSRESULTAT FØR FINANS OG FOND		3 418 276	987 000	5 262 574
FINANSPOSTER				
Finansinntekter/-kostnader drift		56 426	13 000	29 546
KONLIKT FOND / JURIDISK FOND				
Fondsinnntekter/-kostnader	4	3 104 807	-	343 132
ÅRSRESULTAT		369 895	1 000 000	4 948 988

Disponering av årsresultat		2022	2021
Avsatt til konfliktfond	6	3 000 000	3 500 000
Resultat av konfliktfond	4, 6	2 944 262	327 944
Avsatt til juridisk fond	6	150 000	1 000 000
Resultat av juridisk fond	4, 6	160 545	15 188
Avsatt til Gramo fond	4, 6	-	176 660
Avsatt til annen egenkapital	6	324 702	615 460
Sum overføringer		369 895	4 948 988

Balanse

EIENDELER	Noter	31.12.2022	31.12.2021
Anleggsmidler			
Aksjer Akademikerne Pluss AS		140 000	140 000
Sum finansielle anleggsmidler		140 000	140 000
Omløpsmidler			
Kundefordringer		10 000	10 000
Påløpne inntekter		2 133 908	1 642 944
Forskuddsbetalte kostnader		-	55 871
Andre kortsiktige fordringer		2 492	4 510
Sum fordringer		2 146 400	1 713 325
Bankinnskudd, kontanter o.l.	5	35 961 850	35 770 366
Sum omløpsmidler		38 108 251	37 483 691
SUM EIENDELER		38 248 251	37 623 691

Balanse

EGENKAPITAL OG GJELD	Noter	31.12.2022	31.12.2021
Egenkapital			
Opptjent egenkapital			
Konfliktfond	4, 6	17 260 353	17 204 615
Juridisk fond	4, 6	5 005 118	5 015 663
Gramo fond	4, 6	597 660	597 660
Annen egenkapital	6	11 853 916	11 529 214
Sum opptjent egenkapital		34 717 047	34 347 152
Sum egenkapital		34 717 047	34 347 152
Gjeld			
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		617 852	594 835
Skyldig skatt og offentlige avgifter		1 283 017	1 217 659
Skyldig feriepengar		1 476 117	1 318 342
Annen kortsiktig gjeld		154 216	145 702
Sum kortsiktig gjeld		3 531 203	3 276 539
Sum gjeld		3 531 203	3 276 539
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		38 248 250	37 623 691

16.03.2023

Styret i Norsk Lektorlag

Helle Christin Nyhuus

Leder

Gunnar Nyhammer

styremedlem

Ane Kristin Rogstad

styremedlem

Lin Cathrin Anthun

1. nestleder

Katrine Alterhaug

styremedlem

Morten U. Søyland

styremedlem

Nina Sandborg

generalsekretær

David M. Graatrud

2. nestleder

Karoline Torkildsen

styremedlem

Hilde Markussen

styremedlem

Noter til årsregnskapet 31.12.2022

Note 1 Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk for små foretak.

Inntektsføring

Inntektsføring av medlemskontingenter og OU-midler skjer etter hvert som de påløper. Tjenester inntektsføres etter hvert som de leveres.

Hovedregel for vurdering og klassifisering av eiendeler og gjeld

Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk er klassifisert som anleggsmidler. Andre eiendeler er klassifisert som omløpsmidler. Fordringer som skal tilbakebetales innen et år er klassifisert som omløpsmidler. Ved klassifisering av kortsiktig og langsiktig gjeld er tilsvarende kriterier lagt til grunn.

Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost, men nedskrives til virkelig verdi når verdifallet ikke forventes å være forbigående. Anleggsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives planmessig. Langsiktig lån balanseføres til nominelle verdier på etableringstidspunktet, og korrigeres ikke til virkelig verdi som følge av renteendringer.

Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt mottatt beløp på etableringstidspunktet, uten hensyn til eventuelle senere renteendringer.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer oppføres til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetningen til tap er gjort på grunnlag av individuell vurdering av fordringene.

Pensjoner

Organisasjonen har kollektiv (sikret) pensjonsordning for ansatte. Ordningen er en innskuddsplan, dvs. at organisasjonen ikke har ytterligere betalingsforpliktelser etter at innskuddene er betalt. Innskuddene regnskapsføres som lønnskostnad når de forfaller. Forskuddsbetalte innskudd bokføres som eiendel i den grad innskuddet kan refunderes eller redusere fremtidige innbetalinger.

Skatt

Organisasjonen driver ikke skattepliktig virksomhet.

Note 2 Lønnskostnader, antall ansatte mv.

Lønns- og personalkostnader for frikjøpt leder kostnadsføres under Sentralstyret og politisk ledelse. Lønnskostnader for øvrig ansatte kostnadsføres under Sekretariatet. Oppstilt oversikt viser samlede lønns- og personalkostnader. Videre vises årslønn i egen oppstilling for leder og 1. nestleder i henhold til landsmøtevedtak.

Lønnskostnader totalt	2022	2021
Lønn	13 919 808	12 125 951
Arbeidsgiveravgift	2 177 794	1 891 282
Pensjonskostnader	846 665	630 939
Andre personalkostnader	446 485	435 458
Sum	17 390 752	15 083 630

Antall årsverk:	17	16
-----------------	----	----

Lønn politisk ledelse	2022	2021
Årslønn leder per 31.12. (100 %)	1 015 000	1 200 000
Årslønn 1. nestleder per 31.12. (40 %)	306 680	452 567

I 2022 var første nestleder frikjøpt i 40 % stilling hele året, mens i 2021 var frikjøpet 40 % første halvår og 60 % i andre halvår.

Note 3 Driftskostnader sekretariatet

	2022	2021
Kontorlokaler (leie, strøm, renhold mv.)	2 308 991	1 988 140
Kontor drift	534 413	530 129
IT-kostnader	1 288 337	1 049 128
Eksterne tjenester / leie arbeidskraft	350 760	224 561
Kompetanseinnhenting og -systemer	74 875	67 247
Reiser / møter ansatte	134 408	102 872
Sum	4 691 784	3 962 077

Note 4 Konfliktfond, juridisk fond og Gramo-fond

Konfliktfond

Formålet med fondet er å dekke utgifter til gjennomføring av tariffbaserte interessekonflikter Norsk Lektorlag deltar i, herunder utgifter til planlegging og administrering av mekling og lovlige konflikter. I henhold til fondets retningslinjer vedtar sentralstyret avsetninger til konfliktfondet i forbindelse med behandling av årsregnskapet. Avkastning tilføres fondet.

Kostnader	2022	2021
Streikebidrag	2 709 429	315 082
Andre kostnader ifm konflikt	332 798	62 969
Sum kostnader	3 042 227	378 051
Renteinntekter	97 965	50 107
Sum finans	97 965	50 107
Resultat konfliktfond	- 2 944 262 -	327 944

Juridisk fond

Formålet med fondet er å dekke utgifter i forbindelse med forberedelse og gjennomføring av rettsprosesser i individuelle og kollektive rettskonflikter som Norsk Lektorlag deltar i. I henhold til fondets retningslinjer vedtar sentralstyret avsetninger til konfliktfondet i forbindelse med behandling av årsregnskapet. Avkastning tilføres fondet.

Kostnader	2022	2021
Kostnader rettskonflikter	191 112	30 000
Sum kostnader	191 112	30 000
Renteinntekter	30 567	14 812
Sum finans	30 567	14 812
Resultat juridisk fond	- 160 545 -	15 188

Gramo fond

På sentralstyremøte 17.02.2021 ble det vedtatt opprettelse av Gramo-fond. Formålet med fondet er å dekke utgifter til støtte for Lektorlagets medlemmer i OFO – Oslofilharmonien - i forbindelse med tiltak til beste for norsk utøvende kunst. Sentralstyret vedtar avsetninger til Gramo-fond i henhold til fondets retningslinjer. Størstedelen av medlemsgruppen i OFO har i 2022 valgt å melde seg ut og gå over til Creo og det er ikke mottatt midler fra Gramo i 2022.

Note 5 Bankmidler

Inkludert i posten bankmidler inngår kr 658 642,- som bundet til skattetrekksmidler for ansatte. Videre inngår kr 1 027 668,- som bundet for depositum husleie.

Midler bundet til Konfliktfondet og til Juridisk fond står på egne bankkonti og inngår i posten bankmidler. Tilsvarende beløp er oppført under egenkapitalen.

Note 6 Egenkapital

	Konfliktfond	Juridisk fond	Gramo-fond	Annen egenkapital	Sum egenkapital
Pr 01.01.2022	17 204 615	5 015 663	597 660	11 529 214	34 347 152
Avsatt konfliktfond	3 000 000				3 000 000
Resultat konfliktfond	- 2 944 262				- 2 944 262
Avsatt juridisk fond		150 000			150 000
Resultat juridisk fond		- 160 545			- 160 545
Avsatt Gramo-fond			-		-
Belastet Gramo-fond			-		-
Overført annen egenkapital				324 702	324 702
Årsresultat 2022					369 895
Pr. 31.12.2022	17 260 353	5 005 118	597 660	11 853 916	34 717 047

Til årsmøtet i Norsk Lektorlag

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for Norsk Lektorlag som består av balanse per 31. desember 2022, resultatregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening

- oppfyller årsregnskapet gjeldende lovkrav, og
- gir årsregnskapet et rettviseende bilde av organisasjonens finansielle stilling per 31. desember 2022, og av dets resultater for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under *Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av organisasjonen i samsvar med kravene i relevante lover og forskrifter i Norge og International Code of Ethics for Professional Accountants (inkludert internasjonale uavhengighetsstandarder) utstedt av International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA-reglene), og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlige for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik internkontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til organisasjonens evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til:

<https://revisorforeningen.no/revisjonsberetninger>

Oslo, 17. mars 2023

Langseth Revisjon AS

Erland Hellgren Rølsføn
Statsautorisert revisor

SAK 4 GRUPPESTØRRELSE I SKOLEN

Innledning

Landsmøtet 2021 vedtok:

«Landsmøtet ber sentralstyret diskutere gruppestørrelse i skolen i kommende landsmøteperiode. Det skal tilrettelegges for en bred intern prosess i organisasjonen. Sentralstyret skal legge fram sitt forslag til Norsk Lektorlags ståsted for neste landsmøte»

Prosess

I henhold til landsmøtevedtak 2021 har det vært tilrettelagt for en prosess i organisasjonen på ulike nivåer i inneværende landsmøteperiode. Involverte i prosessen har vært Tariffpolitisk utvalg (TU), Fagpolitisk utvalg (FU), fagutvalgene, fylkeslederne og fylkeslagene via fylkesstyrene. Det kom innspill til sentralstyret fra to av fylkeslagene, Oslo og Rogaland.

I tillegg til separate møter i TU og FU der saken om gruppestørrelser har stått på dagsorden, har det vært arrangert et felles møte for TU og FU med gruppestørrelser i skolen som diskusjonstema. Saken har vært på dagsorden i sentralstyrets møter i februar, september og oktober 2023.

Bakgrunn

Saken som lå til grunn for landsmøtevedtaket i 2021 om gruppestørrelser, kom fra fylkestyret for NL Innlandet med forslag om at gruppestørrelse på yrkesfag må ha et tak, med begrunnelsen at undervisning i praktiske fag med opp mot 30 elever ikke er mulig å gjennomføre på en god måte. Landsmøtevedtaket favnet imidlertid videre og innebar en helhetlig tilnærming til spørsmålet i organisasjonen fordi Landsmøtet la til grunn at spørsmålet om gruppestørrelser er komplekst og berører alle Norsk Lektorlags medlemsgrupper.

Saken om gruppestørrelser i skolen berører både Tariffpolitisk program og Utdanningspolitisk program. To innsendte landsmøtesaker er også knyttet til gruppestørrelse, fra fylkeslagene i henholdsvis Vestland og Viken.

Tre perspektiver på saken om gruppestørrelse

Til grunn for diskusjonen i organisasjonen om gruppestørrelser ligger en opplevelse av at gruppestørrelser stadig økes, og at dette eksempelvis gir stor vurderingsbyrde jfr hva arbeidstidsavtalen gir betaling for, dårligere muligheter for tilpasset opplæring og dårligere fysiske arbeidsforhold. Sekretariatet skisserte derfor tre ulike innfallsvinkler til diskusjonen – et HMS-perspektiv (helse, miljø og sikkerhet), et tariffmessig perspektiv (spesielt knyttet til årsrammer i fag) og et utdanningspolitisk perspektiv (spesielt knyttet til begrepet «pedagogisk forsvarlig» i gjeldende opplæringslov).

Ny opplæringslov ble vedtatt av Stortinget i juni 2023. Denne trer i kraft først 1. august 2024, men vil ha betydning for hvordan Landsmøtet konkluderer i saken. Det er ingen store endringer i ny opplæringslov med hensyn til gruppestørrelse, men det er av betydning for saken at det ikke lenger er påvirkningsmulighet på endelig lovtekst i ny opplæringslov.

Følgende har vært diskutert på ulike nivåer i organisasjonen:

- Ut ifra hvert av de tre perspektivene HMS, tariffpolitisk og utdanningspolitisk - hva er det viktigst at Norsk Lektorlag har et tydelig ståsted om?
- Hvor er det størst mulighet for gjennomslag?
- Med bakgrunn i diskusjonen om gruppestørrelse - på hvilke områder kan det være aktuelt å justere Lektorlagets politikk? Hva mangler eventuelt av politiske punkter og/eller trenger justering?

HMS-perspektivet

HMS-perspektivet knyttet til elever handler om at *enhver elev skal ha et trygt og godt skolemiljø*, hjemlet i gjeldende opplæringslov § 9 A-2. For arbeidstakere sier arbeidsmiljøloven i § 4-1 at *arbeidsmiljøet skal være fullt forsvarlig ut ifra en enkeltvis og samlet vurdering av faktorer i arbeidsmiljøet som kan innvirke på arbeidstakernes fysiske og psykiske helse og velferd*. Paragrafen sier videre at *standarden for sikkerhet, helse og arbeidsmiljø til enhver tid skal utvikles og forbedres i samsvar med utviklingen i samfunnet*.

Tidligere klassesdelingsnorm (maksantall elever før klasser skulle deles) var hjemlet i opplæringsloven og gjaldt til og med skoleåret 2002/2003. Klassesdelingsnormen var inntil da maksimum 28 elever pr klasse i barneskolen, 30 elever pr klasse i ungdomsskolen og 15 elever pr klasse for praktisk opplæring i videregående skole.

Gjeldende opplæringslov har ingen tilsvarende norm for klasse-/gruppedeling, men sier at klassene og gruppene ikke må være *større enn det som er pedagogisk og sikkerhetsmessig forsvarlig*. En veileder til forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler setter imidlertid en inneareal-norm pr elev på 2 – 2,5 kvadratmeter avhengig av om man disponerer tilleggsarealer i umiddelbar nærhet eller ikke. Veilederen sier videre at *det skal legges til rette for varierte arbeidsformer og tilhørende utstyr*.

Ny opplæringslov gjeldende fra 01.08.2024 har følgende formulering i §14.2 Inndeling av elever i klasser og grupper: *«Ingen klasser eller grupper skal vere større enn det som er trygt og pedagogisk forsvarleg»*. Videre sier ny opplæringslov i § 14.3 Forholdet mellom talet på lærarar og talet på elevar følgende: *«Departementet kan gi forskrift om forholdet mellom talet på lærarar og talet på elevar pr skole eller pr kommune. Forholdstalet kan variere frå trinn til trinn»*.

I debatten i organisasjonen knyttet til HMS er forverret fysisk arbeidsmiljø trukket fram når gruppestørrelsen øker utover det rom er dimensjonert for. For store grupper gir blant annet dårligere innemiljø, økt varmeproduksjon fra mennesker og laptop'er, mer uro blant elevene og forverrede muligheter for pedagogisk variasjon. Bekymring for om man evner å gi tilstrekkelig tilpasset opplæring når gruppene er store, skaper stress for læreren. Når rammebetingelsene ikke er gode nok for å møte kravet om individuell oppfølging i undervisningen, fører det til psykisk slitasje hos læreren. Mengden vurderinger og for- og etterarbeid generelt øker med store grupper, og er belastende over tid. Mange opplever at stor gruppestørrelse planlegges med at det vil bli frafall, men at svært få elever i realiteten faller fra slik at den store gruppen blir permanent. I fag som innebærer praktisk arbeid i lab, er bekymringen for fysisk sikkerhet for elever og lærer stor, sammen med mulighet for individuell pedagogisk oppfølging.

I debatten i organisasjonen har det likevel vært uttrykt at fokus på arbeidsmiljøet til lærerne ikke vil være den taktisk beste måten å nå fram på, men at fokus på elevenes læringsmiljø nok vil ha større slagkraft. En fagforening må imidlertid ha i tankene også ivaretagelse av medlemmenes ve og vel i sin utvikling av politikkpunkter. I sentralstyrets innledende diskusjon ble det pekt på en bekymringsfull utvikling i at skoleeiere er villige til å bygge om skoler for å kunne øke gruppestørrelsen og samtidig overholde HMS-krav.

Tariff-perspektivet

Tariffperspektivet berører arbeidstidsavtalene SFS 2213 og Dokument 25. Under tariffperspektivet hører derfor diskusjonen om hvorvidt man ønsker et øvre tak på gruppestørrelse slik at et antall elever utover dette utløser lavere årsramme og altså en høyere godtgjøring.

Årsrammesystemet er den eneste delen av arbeidstidsavtalene som sier noe om gruppestørrelse, og da for en del fellesfag i videregående skole: «*Når det faktiske antall elever i klassen er 1-15, økes årsrammen med 52,5/70 timer*» (identisk ordlyd i årsrammedelen i SFS 2213 og Oslo kommunes Dokument 25).. Tilsvarende ser man altså for seg en lavere årsramme ved et gitt tak. Tallene 28 og 30 har gått igjen i diskusjonen som aktuelt tak på gruppestørrelse for både grunnskole og videregående skole.

Fordeler med en fortsatt fleksibilitet med hensyn til gruppestørrelse har også vært understreket i diskusjonen: Fleksibilitet legger til rette for tilpassede lokale løsninger i stedet for store endringer som kommer ovenfra, da alle modeller vil ha utilsiktede konsekvenser. Lokal medbestemmelse og fleksible ordninger snarere enn sentrale ordninger har vært påpekt å være nærmere Lektorlagets politikk og identitet. En god dialog lokalt er imidlertid forutsetningen for vellykkede lokale løsninger, og en innvending har vært at dette vil variere fra arbeidsplass til arbeidsplass. Det har også vært uttrykt en bekymring for at et øvre tariffmessig tak kan bidra til å legitimere et høyere antall elever i gruppen for arbeidsgiver. Det samme kan ekstra betalt i et kronetillegg over et visst antall elever i gruppen gjøre.

Årsrammesystemet (likt for SFS 2213 og Dok 25) oppleves av våre medlemmer å være lite tilstrekkelig i forhold til dagens arbeidsmengde knyttet til undervisning og elevoppfølging. Likevel har det vært unisont i diskusjonen i organisasjonen at årsrammene må ligge fast som en minimumssikring av arbeidsmengde knyttet til undervisning i enkeltfag/trinn og at initiativ for å endre dem, kan gi en situasjon der årsrammene forsvinner og man mister den reguleringen som disse tross alt gir. I sentralstyrets innledende diskusjon omkring gruppestørrelser ble det pekt på at det har vært svært negative konsekvenser av at årsrammesystemet forsvant i Sverige.

Fagutvalgenes diskusjon i november 2022 viste at utfordringene er såpass store knyttet til gruppestørrelse i mange fag, at mange av utvalgene landet på at større grupper bør få et tariffmessig utslag. Særlig fremhever fagutvalgene mengden for- og etterarbeid som store grupper genererer. Spesielt utfordrende er undervisningsgrupper der praktiske øvelser inngår, som lab-arbeid og språktrening. Verd å merke seg er en rapportert utstrakt praksis med å slå sammen yrkesfaglige grupper i fellesfag på permanent basis, noe man opplever gir en vesentlig større arbeidsbyrde enn for lærere som har gruppene enkeltvis. Blant annet kan man vise til at fullføringsreformen må følges opp med ressurser.

Å gå inn for et tak på gruppestørrelse trenger ikke innebære at man berører selve årsrammesystemet. Muligheter for bedre tilrettelegging for den enkelte elev som følge av et

tak på gruppestørrelse kan være et godt argument. En risiko det har vært pekt på ved å kreve et tak på gruppestørrelse er imidlertid at man kan komme til å sette i spill ujustert årsramme for små grupper i fag som i dag ikke berøres av økt årsramme ved gruppestørrelse på 1-15.

Utdanningspolitisk perspektiv

Et argument som har gått igjen i diskusjonen i organisasjonen er at gruppestørrelse henger sammen med muligheter for å bygge gode læringsmiljøer der den enkelte elev får mer oppmerksomhet. Hvordan man driver undervisning har endret seg dramatisk de siste ti år – de pedagogiske kravene til oppfølging av den enkelte elev er blitt vesentlig høyere med fullføringsreformen.

I sin høringsuttalelse til ny opplæringslov spilte Norsk Lektorlag inn at hva som er en trygg og forsvarlig gruppestørrelse ikke er tilstrekkelig avklart og at tydelige kvalitetskriterier bør innføres. Vi pekte på at det bør lovfestes at økonomisk innsparing ikke skal tillegges vekt når klasse-/gruppestørrelse avgjøres. Videre la Norsk Lektorlag i samme høringsuttalelse til grunn at for å nå målene i Fullføringsreformen må man redusere gruppestørrelsen noe, i tråd med Lied-utvalgets rapport.

Norm for lærertetthet skal til en viss grad begrense gruppestørrelse i grunnskolen. Normen er imidlertid bare et forholdstall mellom antallet lærere og antall elever på skolenivå i grunnskolen på henholdsvis 1.-4. trinn (15 elever), 5.-7. trinn (20 elever) og 8.-10. trinn (20 elever). Lærernormen innebærer ikke et krav til den faktiske størrelsen på en undervisningsgruppe – størrelsen bestemmes etter behov så lenge man holder seg innenfor normens maksimaltall. I diskusjonen om gruppestørrelse er det kommet frem at enkeltgruppers størrelse også i grunnskolen øker bekymringsfullt.

Det kom inn to Innspill til sentralstyret fra fylkeslag innen fristen 1. juni 2023, fra Oslo og fra Rogaland. Begge innspill konkluderer med at det utdanningspolitiske perspektivet vil gi best gjennomslag i opinionen. NL Oslo foreslår at begrepet «pedagogisk og sikkerhetsmessig forsvarlig» i gjeldende opplæringslov må kunne konkretiseres og ligge til grunn for bekymringsmelding til skoleledelsen fra faglærere.

Merk at Sentralstyret har fremmet forslag til endringer i punkt 7.1 i Utdanningspolitisk program som gjelder gruppestørrelse.

Oppsummering

HMS-perspektivet har i alle diskusjoner vært et perspektiv som har underordnet seg det tariffpolitiske og det fagpolitiske, selv om det ikke har vært noen vekting av de tre perspektivene i utgangspunktet. HMS-perspektivet gjelder likevel både lærere og elever og må med i en helhetlig vurdering.

Organisasjonen er omforent i at årsrammene for fag må ligge fast til tross for at de ikke avspeiler dagens arbeidsbyrde med undervisning. Et tak på antall elever pr gruppe er et innspill som går igjen i diskusjonene som har vært ført selv om diskusjonen har vært nyansert og man ser ulempene. Tallet 28 som et tak er det som oftest har gått igjen. Det bør tillegges vekt. Samtidig er det en kjensgjerning at behov kan variere ut ifra skoleslag og fag/studieprogram, noe et vedtak bør ta høyde for.

Sentralstyrets vurdering er at Lektorlagets ståsted bør forankres i utdanningspolitisk program og foreslår med bakgrunn i prosessen en ny formulering i programmets punkt 7.1.:

For at elevene skal få best mulig opplæring, skal faglige og pedagogiske vurderinger og kravet til helse, miljø og sikkerhet ligge til grunn når gruppestørrelse og gruppesammensetning fastsettes. Gruppestørrelse må ikke overstige 28 elever verken i grunnskolen eller i videregående skole. Praktiske yrkesfag har særskilte HMS- og pedagogiske behov knyttet til gruppestørrelse som må hensyntas spesielt.

Realitetsbehandling av forslaget vil skje i sak 5 a) Utdanningspolitisk program, forslag 45.

Forslag til vedtak:

Redegjørelsen og diskusjonen tas til orientering. Forslaget til ny formulering i utdanningspolitisk program behandles i sak 5 a) Utdanningspolitisk program.

SAK 5 STYRINGSdokumenter

a) Utdanningspolitisk program

Utdanningspolitisk program ble i sin helhet vedtatt i 2019, med noen små endringer i 2021.

Ny opplæringslov, erfaringer med hjemmeskole under pandemien, økende digitalisering og bruk av kunstig intelligens i skolen har gjort det nødvendig å gjøre oppdateringer og justeringer i programmet. Mål i utdanningspolitisk program som nå er oppnådd, er foreslått fjernet fra programmet, da programmet skal tydeliggjøre hvilke endringer vi ønsker.

Fagpolitisk utvalg (FU) har diskutert behovet for endringer i utdanningspolitisk program gjennom hele landsmøteperioden 2021-2023, og oversendte sine endringsforslag og tilrådinger til sentralstyret. Fagpolitisk utvalg har særlig foreslått endringer knyttet til kunstig intelligens, internasjonalisering og tilrettelegging/tilpasset opplæring.

Sentralstyret har foretatt en selvstendig behandling av endringsforslagene fra FU, også sett i lys av innkomne forslag til landsmøtet. Dette gjelder også innsendte forslag som ikke er formulert som konkrete endringsforslag til programmet, men som sentralstyret innstiller på som endringsforslag til programmet. Det gjelder følgende innsendte saker: sak 3 fra Rogaland, sak 5 fra Møre og Romsdal, og sak 7 fra Viken.

Vedlegg til saken viser hele utdanningspolitisk program med endringene slik sentralstyret foreslår det for landsmøtet.

Leseanvisning

Dette dokumentet viser *endringene* som er foreslått i utdanningspolitisk program. Forslag til ny tekst er understreket og tekst som foreslås slettet er ~~gjennomstreket~~.

Kapittel 1 Fagene bærer skolen

1 Forslag fra sentralstyret – redaksjonell endring av punkt 1.3:

1.3. Skolefagenes læreplaner og vurderingsordninger må tydelig definere forventet progresjon og faglig nivå gjennom klare mål for opplæringen ~~kompetansemål~~ i hele skoleløpet. For å sikre at alle elever får lære det de trenger, bør mulighetene for fleksibel og differensiert progresjon utnyttes.

2 Forslag fra sentralstyret - redaksjonell endring av punkt 1.6:

1.6 Elever på studiespesialiserende og andre studieforberedende programmer må forberedes bedre til videre studier. Rammevilkår som finansiering fra skoleeieren, tilgang på kvalifiserte lærere, ~~elevenes~~ elevers faglige nivå ved programstart og kontakten med akademien må bedres.

3 Forslag fra sentralstyret - redaksjonell endring av punkt 1.8:

1.8 Flere elever med fagbrev, som ønsker videre utdanning innen sitt fagfelt, bør få muligheten til å velge det yrkesfaglige løpet for høyere ~~profesjons~~ utdanning (Y-veien).

Kapittel 2 Tid til undervisning

4 Forslag fra sentralstyret - endring av ingress:

Undervisning er skolens kjerneoppgave. Byråkrati, nye vurderingsformer, sammensatte heterogene elevgrupper og læringsressurser av ujevn kvalitet gjør det stadig mer tidkrevende å gi god undervisning. For å sikre nok tid til dette, må undervisningsbegrepet defineres tydelig, og elevene må få årstimetallet de har krav på.

5 Forslag fra sentralstyret - endring av punkt 2.1:

2.1 Opplæringsloven må definere undervisningsbegrepet slik at skoleeieren ikke kan definere aktiviteter utenfor faglærernes pedagogiske opplegg som undervisning. Det må være opplæringsloven og ikke skoleeier som definerer undervisningsbegrepet, slik at aktiviteter utenfor faglærers pedagogiske opplegg ikke kan erstatte undervisning.

6 Forslag fra sentralstyret – endring av punkt 2.2:

- 2.2 Undervisning er en lektor eller lærers opplæring av og arbeid sammen med elever som
- tar utgangspunkt i fagets læreplan
 - er en del av underviserens pedagogiske opplegg
 - medfører for- og/eller etterarbeid
 - danner grunnlag for vurdering i faget

Samlet begrunnelse for 5 og 6:

Undervisning er ikke definert i ny opplæringslov. Punkt 2.1 er omformulert for å være enda mer tydelig på det nasjonale ansvaret for å tydeliggjøre grensegangen mellom undervisning og «aktivitet». I Punkt 2.2. er subjektet «en lektor eller lærer» lagt til, for å fremheve profesjonene og utelukke tolkninger som kan romme og «sette ut» undervisning til verktøy med kunstig intelligens.

7 Forslag fra sentralstyret – redaksjonell endring av punkt 2.3:

2.3 Skoleledelsen skal sørge for at hver enkelt pedagogisk ansatt får nok tid til undervisning, for- og etterarbeid og faglig oppfølging av hver elev. Kontaktlæreren må selv få styre tiden for å følge opp elevene.

8 Forslag fra sentralstyret – redaksjonell endring av punkt 2.4:

2.4 Skolen må holdes ansvarlig for at elevene får årstimetallet de har krav på i det enkelte faget, gjennom undervisning utført av kvalifisert undervisningspersonale. Dette må ~~kunne~~ dokumenteres. I planleggingen må det tas høyde for forventet timebortfall grunnet eksamen o.l.

9 Forslag fra sentralstyret – nytt punkt 2.6 (etterfølgende punkt renummereres):

2.6 Statlige myndigheter må i samarbeid med profesjonen utvikle digitale verktøy, også med kunstig intelligens, som kan være en støtte for undervisnings- og vurderingsarbeid. Målet med slikt arbeid må være å øke kvaliteten på undervisningen.

Fjern tidstyver og byråkrati

10 Forslag fra sentralstyret – redaksjonell endring av ingress under «Fjern tidstyver og byråkrati»:

Lektorer og lærere bør bruke størstedelen av sin tid til undervisningsrettet arbeid. Mye rapportering og dokumentasjon i skolen er unødvendig. ~~B~~ Bruk av ~~IKT~~ digitale verktøy må kunne lette arbeidshverdagen.

11 Forslag fra sentralstyret – redaksjonell endring av punkt 2.7:

2.7 Ved alle nye rapporteringskrav eller oppgaver skal faglærerens tidsbruk vurderes, sammen med hvilke andre oppgaver som skal reduseres. Skriftlig rapportering bør ~~skal som hovedregel~~ gjøres av administrativt personale.

12 Forslag fra sentralstyret – redaksjonell endring av punkt 2.6 (ny 2.8)

2.8 Som hovedregel skal muntlige tilbakemeldinger til elevene være tilstrekkelig. Skriftlig rapportering og tilbakemelding må være opp til hver enkelt underviser om det ikke følger av lov eller forskrift.

13 Forslag fra sentralstyret – redaksjonell endring av punkt 2.8 (ny 2.9)

2.9 Lektorer og lærere skal normalt ikke utføre oppgaver som tilhører andre profesjoner eller yrkesgrupper, som f.eks. helsesykepleieren, sosiallæreren, minoritetsrådgiveren, renholderen, vaktmesteren og IT- eller administrativt personale-kontor eller kantinearbeideren.

14 Forslag fra sentralstyret – redaksjonell endring av punkt 2.9 (ny 2.10)

2.10 Utstyr og IT-systemer må dimensjoneres og driftes slik at undervisningspersonalet kan arbeide effektivt med sine kjerneoppgaver. Arbeidsgiverens systemer må kommunisere med hverandre, slik at læreren får tid til sine fag og sine elever. Lærerens tid må ikke misbrukes til å oppgi data skolen allerede har.

Kapittel 3 En demokratisk og åpen skole

15 Forslag fra sentralstyret – endring av ingress:

~~Opplæringen skal fremme vitenskapelig tenkemåte, demokrati og likestilling. Norsk Lektorlag vil ha større åpenhet i og om skolen. Skolens ansatte har vid og omfattende ytringsfrihet om forholdene i skolen.~~

Begrunnelse:

Første setning foreslås strøket, da dette er dekket i formålsparagrafen og i Overordnet del av læreplanverket.

16 Forslag fra Øystein Hageberg – nytt punkt 3.1 (etterfølgende punkt renummereres):

3.1 Lektorer og lærere skal modellere de viktigste idealene i vårt demokrati og skal stå fritt til å synliggjøre ulike perspektiver på både historie, samfunnsspørsmål og faglige debatter, så lenge de vurderer at dette fremmer formålet med opplæringen. Det å bli eksponert for slike perspektiver, bør ikke objektivt tolkes som krenkende.

Innstilling fra sentralstyret:

Sentralstyret fremmer følgende endringsforslag til nytt punkt 3.1:

3.1 Lektorer og lærere skal modellere de viktigste idealene i vårt demokrati, og skal stå fritt til å synliggjøre ulike perspektiver på både historie, samfunnsspørsmål og faglige debatter. De må fritt kunne bruke yringsrommet i opplæringen.

17 Forslag fra Øystein Hageberg – nytt punkt 3.2 (etterfølgende punkt renummereres):

3.2 Det skal i en skoleklasse være rom både for å misforstå og å bli misforstått. Hvis elever reagerer på noe en lærer har sagt, forventer vi at ledelsen oppfordrer konflikten til å bli løst på et lavest mulig nivå.

Innstilling fra sentralstyret:

Sentralstyret fremmer følgende endringsforslag til nytt punkt 3.2:

3.2 For å sikre yringsfrihet, må det i skolen være rom både for å misforstå og å bli misforstått. Hvis elever reagerer på noe en lærer har sagt, må ledelsen legge til rette for at konflikten løses på lavest mulig nivå.

18 Forslag fra sentralstyret – redaksjonell endring av punkt 3.3 (ny 3.5):

3.5 Det skal være åpenhet for allmennheten om daglig drift, planer, undervisningskompetanse, resultater og eksterne relasjoner ved hver enkelt skole. Informasjon om underviserens utdanning og faglige fordypning Utdanning og faglig fordypning hos den enkelte underviser skal også være åpent tilgjengelig. på skolens nettsider.

Kapittel 4 Kompetente lærere til alle**19 Forslag fra sentralstyret – Tilføyelse i ingress:**

Lektoren har en avgjørende rolle i elevenes læringsprosess. Lektorer og lærere med høy faglig kompetanse gir bedre elevprestasjoner og bidrar til sosial mobilitet hos elevene. Elever fortjener lærere med faglig fordypning i fagene de underviser i, derfor må lektor- og lærertitlene beskyttes, og norsk skole må få kompetansekrav på alle trinn i alle fag. Bruk av digitale verktøy i skolen forutsetter kompetente lærere som kan vurdere og avgjøre hva som er hensiktsmessig bruk, gitt skolens formål.

20 Forslag fra sentralstyret – nytt punkt 4.1 (etterfølgende punkt renummereres):

4.1 Alle elever må ha rett til kvalifisert lærer. Opplæringslovens adgang til å tilsette midlertidig må fjernes.

21 Forslag fra sentralstyret – redaksjonell endring av punkt 4.1 (ny 4.2):

4.2 Lektor- og lærertitlene ~~tekn~~ må beskyttes og innføring av en sertifiseringsordning vurderes.

22 Forslag fra sentralstyret – nytt punkt 4.9 (etterfølgende punkt renummereres):

4.9 Lektorer og lærere må selv avgjøre bruk av digitale verktøy i sine fag, for sine elever.

Etter- og videreutdanning

23 Forslag fra sentralstyret – endring av punkt 4.8 (ny 4.10)

4.10 Lektorer og lærere må få forskriftsfestet rett til årlig etterutdanning som er relevant for deres faglige videreutvikling. ~~Både etter- og videreutdanning bør gi lønnet permisjon og pensjonsopptjening.~~

24 Forslag fra sentralstyret – nytt punkt 4.12 (etterfølgende punkt renummereres):

4.12 Ansatte må gis lønnet permisjon i samsvar med studiebelastningen i videreutdanningen.

Samlet begrunnelse for endringer i seksjonen om etter- og videreutdanning:

Sentralstyrets forslag til underpunktene til etter- og videreutdanning innebærer en rydding i bruk av begrepene etterutdanning og videreutdanning. Etterutdanning inngår i ordinært arbeid og gir derfor ikke permisjonsrettigheter eller egen pensjonsopptjening. Forslag 23 og 24 må ses i sammenheng.

25 Forslag fra sentralstyret – endring av punkt 4.11 (ny 4.14):

4.14 ~~Etter- og videreutdanningstilbud~~ må ha bedre holde god faglig kvalitet og organiseres slik at de kan kombineres med jobben som lektor eller lærer.

26 Forslag fra sentralstyret – endring og flytting av punkt 8.4 til 4.15:

(flyttes fra kapittel 8 God skolekvalitet i hele landet til kapittel 4 Kompetente lærere til alle)

4.15 ~~8.4 Desentralisert kompetanseutvikling~~ Etterutdanning i skolen må ivareta de ulike profesjonsfaglige behovene hos lektorer og lærere i grunnskolen og videregående skole.

27 Forslag fra sentralstyret – nytt punkt 4.16 (etterfølgende punkt renummereres):

4.16 Faglige etter- og videreutdanningstilbud bør inkludere hvordan digitale verktøy, herunder kunstig intelligens kan brukes som læringsstøtte for elevene.

Karriereveier

28 Forslag fra sentralstyret – Endring av punkt 4.14 (ny 4.19)

4.19 Felles nasjonale rammer for spesialiserte funksjoner eller roller i skolen må etableres, hvor forventningene til disse står i samsvar med avsatt tidsressurs. ~~Felles nasjonale rammer må sikre høye faglige krav til fordypningen i alle lærerspesialistutdanninger.~~ Arbeidsgiveren skal tilrettelegge for at spesialisten, ved siden av den ordinære undervisningen, får bidra til kompetanseheving sammen med kollegene.

29 Forslag fra sentralstyret – redaksjonell endring av punkt 4.15 (ny 4.20)

4.20 Det må innføres flere kombinerte stillinger mellom grunnopplæringen og universitets- og høyskolesektoren. En "lektor-doktorgrad" vil heve skolekvaliteten, øke læreryrkets status og gi mer klasseromsforskning av høy kvalitet.

30 Forslag fra sentralstyret – redaksjonell endring- flytte seksjonene med overskriftene «Lektor- og lærerutdanningene» og «Praktisk-pedagogisk utdanning (PPU)» (punkt 4.17 – 4.25) over til kapittel 5 om høyere utdanning (punkt 5.6 – 5.16)

Kapittel 5 Høyere utdanning

31 Forslag fra sentralstyret – endring av punkt 5.2:

5.2 Samarbeidet mellom høyere utdanningsinstitusjoner og studiespesialiserende studieforberedende utdanningsprogrammer må styrkes gjennom etablering og utvikling av gode strukturer. Arbeidet for å sikre kvalitet i høyere utdanning bør kobles opp mot kvalitetssikringen av skolens studieforberedende programmer.

32 Forslag fra sentralstyret – nytt punkt 5.5 (etterfølgende punkt renummereres)

5.5 Det bør bli en prioritert oppgave for universiteter og høgskoler og videregående skoler å samarbeide om å utvikle forsvarlige vurderingsformer i skolen. Dette er særskilt viktig når bruk av kunstig intelligens fordrer en ny bevisstgjøring av hva undervisning kan og bør være.

Lektor- og lærerutdanningene

33 Forslag fra sentralstyret – redaksjonell endring av punkt 4.17 (ny 5.6)

5.6 Lektorutdanningene og grunnskolelærerutdanningen skal være forskningsbasert, ha hovedvekt på undervisningsfagene og de grunnleggende ferdighetene og gi reell mulighet til god faglig fordypning. Utdanning i skolens fag skal ligge tett opptil universitetenes vitenskapsfag.

34 Forslag fra sentralstyret – endring av punkt 4.22 (ny 5.10)

(punktet flyttes fra seksjon om PPU til seksjon om Lektor- og lærerutdanningene, da det er et kvalitetskrav som omfatter alle lærerutdanninger)

5.10 God kontakt mellom lærerutdannerne og lærere i praksisfeltet er en nøkkelfaktor for bedre kvalitet i PPU-utdanningene. Lærerutdannerne bør selv jevnlig undervise i skolen på de trinnene de utdanner kandidater til.

35 Forslag fra sentralstyret – redaksjonell endring av punkt 4.23 (ny 5.11)

(punktet flyttes fra seksjon om PPU til seksjon om Lektor- og lærerutdanningene, da det er et kvalitetskrav som omfatter alle lærerutdanninger)

5.11 Praksisveiledere ~~Praksislærere~~ bør ha minst fem års undervisningserfaring og hovedfags- eller masternivå i det aktuelle faget.

36 Forslag fra sentralstyret – nytt punkt 5.13

5.13 Kunnskap om bruk av digital læringsanalyse bør inngå i alle lærer- og lektorutdanninger.

37 Forslag fra sentralstyret – nytt punkt 5.14

5.14 Alle lektor- og lærerutdanninger må undervise i hvordan digitale verktøy kan brukes som læringsstøtte, basert på elevers faglige og kognitive modning, og på fagenes egenart. Studentene må settes i stand til å omgås verktøyene på en kritisk og bevisst måte.

Praktisk-pedagogisk utdanning (PPU)

38 Forslag fra sentralstyret – redaksjonell endring av ingress under Praktisk-pedagogisk utdanning (PPU)

~~Faglig fordypning~~ Mastergrad kombinert med PPU er den viktigste veien til en yrkeskarriere i skolen for akademikere og andre profesjoner med og uten yrkeserfaring, og PPU-studiet bør derfor få større nasjonal oppmerksomhet.

39 Forslag fra sentralstyret – endring av punkt 4.25 (ny 5.16)

~~5.16 Et lønnet turnusår der teoridelen leveres av universitets- og høyskolesektoren, bør prøves ut som en av flere piloter for å høste erfaringer som kan videreutvikle dagens PPU-studium. Det bør prøves ut en lønnet turnusordning hvor den ansatte tar teori på universitet eller høyskole, som erstatning for dagens PPU. Målet er å gi bedre praksisordninger og å utvikle samarbeidet mellom praksisskolene og UH-sektoren.~~

Kapittel 6 Profesjonell skoleledelse

40 Forslag fra sentralstyret – redaksjonell endring av ingress

Gode skoleledere har skolefaglig og pedagogisk bakgrunn, ansetter høyt kvalifiserte lektorer og lærere, og ~~bygger~~ baserer utviklingsarbeidet på faglærernes vurderinger. Tiltak som ikke kan knyttes direkte til fag, må effektmåles og evalueres kritisk.

41 Forslag fra sentralstyret – redaksjonell endring av punkt 6.4:

6.4 Innholdet i planleggingsdagene skal alltid drøftes med tillitsvalgte, og planleggingsdagene bør fylles med det faglige innholdet som undervisningspersonalet mener ~~vurderer~~ best styrker elevenes faglige utvikling.

42 Forslag fra sentralstyret – redaksjonell endring av punkt 6.5:

6.5 Skolen trenger både gode fagledere og ledere med personalansvar. Skolen må ha profesjonell fagkompetanse på personalforvaltning, og ~~skolens~~ personalpolitikken må bygge på et godt partssamarbeid og være godt kjent for de ansatte.

43 Forslag fra sentralstyret – endring av punkt 6.6:

6.6 Et godt skolemiljø sikres best gjennom god fellesskapsbyggende praksis knyttet til fag og undervisning. Skolefagenes innhold og arbeidsmåter er sentrale faktorer for et vellykket mobbeforebyggende arbeid. ~~ved å prioritere ressursene til bedre faglige rammer for elevene.~~

Begrunnelse:

Sentralstyrets forslag er i tråd med ny forskning om hva som sikrer et godt skolemiljø.

Kapittel 7 Ansvarlige skoleeiere

44 Forslag fra sentralstyret – tilføyelse i ingress

Skoleeieren må sørge for at skolen har nok ressurser og drives i tråd med lov- og avtaleverk. Retten til fast stilling og fortrinnsrett til utvidet stilling må respekteres. All undervisning i skolen skal gis av kompetent personale. Skoleeier har ansvar for at alle elever har god nok tilgang på digital læringsstøtte.

45 Forslag fra NL Vestland – endring av punkt 7.1:

7.1 Når gruppestørrelse og gruppesammensetning fastsettes, må faglige og pedagogiske vurderinger for å gi elevene best mulig opplæring veie tyngre enn kortsiktig økonomisk innsparing. For at elevene skal få best mulig opplæring, skal faglige og pedagogiske vurderinger og kravet til helse, miljø og sikkerhet ligge til grunn når gruppestørrelse og gruppesammensetning fastsettes.

Sentralstyrets innstilling:

Saken behandles i sammenheng med sak 4 Gruppestørrelser i skolen og sak 6, forslag nr 6 og 7.

Sentralstyret støtter forslaget til Vestland, men foreslår tilføyelser slik at 7.1 endres til:

7.1 Når gruppestørrelse og gruppesammensetning fastsettes, må faglige og pedagogiske vurderinger for å gi elevene best mulig opplæring veie tyngre enn kortsiktig økonomisk innsparing. For at elevene skal få best mulig opplæring, skal faglige og pedagogiske vurderinger og kravet til helse, miljø og sikkerhet ligge til grunn når gruppestørrelse og gruppesammensetning fastsettes. Gruppestørrelse må ikke overstige 28 elever verken i grunnskolen eller i videregående skole. Praktiske yrkesfag har særskilte HMS- og pedagogiske behov knyttet til gruppestørrelse som må hensyntas spesielt.

46 Forslag fra sentralstyret – endring av punkt 7.4 (må ses i sammenheng med punkt 7.1.):

7.4 Lærertetthet er vesentlig for å kunne gi alle elever god tilpasset opplæring, men det er ikke dokumentert at faste nasjonale normer er det beste verktøyet for å gi elevene et bedre læringsutbytte. Normer for lærertetthet må ikke gå på bekostning av å styrke lærerstabens kompetansenivå og andre profesjoner i skolen.

47 Forslag fra sentralstyret – nytt punkt 7.6 (etterfølgende punkt renummereres):

7.6 Skoleeier skal sikre at hver enkelt elev har tilgang til nødvendige ressurser som lærebøker, elevlisenser til pedagogiske pakker og systemer med kunstig intelligens.

48 Forslag fra sentralstyret – nytt punkt 7.7 (etterfølgende punkt renummereres):

7.7 Skoleeier må sikre at lærerne får kompetanse til å kunne undervise i hvordan kunstig intelligens kan brukes som læringsstøtte, og at det avsettes tid til å kritisk vurdere verktøy med kunstig intelligens.

49 Forslag fra sentralstyret – nytt punkt 7.8 (etterfølgende punkt renummereres)

7.8 Skoleeiere må tilrettelegge for ekskursjoner og internasjonalisering.

Forsvarlig arbeidsmiljø

50 Forslag fra sentralstyret – stryke hele avsnittet «Forsvarlig arbeidsmiljø» (etterfølgende punkt renummereres):

Forsvarlig arbeidsmiljø

Arbeidsgiveren må stille nødvendig fysisk infrastruktur til rådighet, som pauserom, stillerom og samtalerom, mobiltelefoner og annet teknisk utstyr. Skolen, elevene og de foresatte må respektere at lektorer og lærere har arbeidstid.

Norsk Lektorlag mener:

~~7.6 Arbeidsgiveren må sørge for nødvendig teknisk utstyr til at lærerjobben kan utføres effektivt, og fysiske forhold som gjør det mulig å utføre konsentrasjonskrevende arbeid på skolen.~~

~~7.7 For å ivareta et godt psykososialt arbeidsmiljø er egne pauserom for de ansatte nødvendig. Skolen må også ha kjøreregler for elektronisk kommunikasjon på kveldstid og i helger, ved avspasering og ved sykdom.~~

~~7.8 Arbeidsgiveren må organisere virksomheten slik at personvernet til elever og ansatte ivaretas bedre. Dette gjelder både fysisk og elektronisk infrastruktur, som avskjermede samtalerom og sikre utskriftsløsninger.~~

~~7.9 Ved sykdom og permisjon er det arbeidsgiverens ansvar at kontaktlærerfunksjoner, undervisningsforberedelser, etterarbeid og fraværshåndtering ivaretas.~~

Begrunnelse:

Hele delen kalt "forsvarlig arbeidsmiljø" er foreslått strøket, da innholdet er ivaretatt i tariffpolitisk program. Tariffpolitisk program ble vedtatt i 2021, og utdanningspolitisk program i 2019. Innholdet i dagens punkt 7.8 om personvern er ivaretatt i tidligere punkt 3.4 (nytt punkt 3.6).

Kapittel 8 God skolekvalitet i hele landet

51 Forslag fra sentralstyret – endring av ingress:

Alle elever har rett til en fullverdig grunnopplæring. Et helhetlig kunnskapssystem for skoleforskning er nødvendig for å sikre et høyt faglig nivå i norsk skole. ~~Norsk Lektorlag er positiv til nettundervisning, som åpner nye muligheter både for undervisning og for etter- og videreutdanning.~~

Begrunnelse:

Sentralstyret foreslår å stryke siste setning, da den ikke er i tråd med Lektorlagets politiske linje om fjernundervisning etter pandemien.

52 Forslag fra sentralstyret – endring av punkt 8.2:

8.2 Norsk skole skal ha et høyt faglig nivå. ~~Både Nasjonale prøver, skolebidragsindikatorer og internasjonale komparative studier av kvalitet i skolen er viktige verktøy for å nå dette målet i den offentlige diskusjonen om skolen.~~ Målinger av skolekvalitet bør også måle effekten av undervisningspersonalets kompetanse.

53 Forslag fra sentralstyret – endring av punkt 8.5 (ny 8.4)

8.4 Nettundervisning må ivareta et godt læringsmiljø, bl.a. gjennom god dialog mellom undervisere og elever og gjennom nødvendig individuell oppfølging av hver elev. Når opplæring gis som fjernundervisning, må skoleeier være særskilt oppmerksomme på å sikre elevers læringsmiljø og ansattes arbeidsmiljø. Bruk av ~~nettundervisning~~ fjernundervisning må respektere lov- og avtaleverk, arbeidstidsavtalen og elevers rett til minstetimetall i fag.

Begrunnelse:

Begrepet fjernundervisning benyttes i ny opplæringslov.

54 Forslag fra sentralstyret – strykning av punkt 8.6

~~Veilederkorpsset som skal følge opp kommuner med for lav skolekvalitet, må ha solid fagkompetanse. Statens innovasjonsordning for skolekvalitet må være forskningsbasert.~~

55 Forslag fra sentralstyret – nytt punkt 8.5:

8.5 Kunstig intelligens vil få en utvidet plass i både skolen og i samfunnet for øvrig. Skoleeier må sikre at alle elever i skolen har samme adgang til digitale verktøy.

56 Forslag fra sentralstyret – nytt punkt 8.6:

8.6 Digitale verktøy, herunder kunstig intelligens, må ikke brukes eller implementeres i skolen på en måte som står i veien for elevers selvutvikling og tilegnelse av selvstendige kognitive ferdigheter.

Kapittel 9 Vurdering

57 Forslag fra sentralstyret – redaksjonell endring av ingress:

Vurdering skal bidra til læring og fortelle hva eleven selv kan. Lærestoff og undervisningsopplegg må sikre elevene forutsigbarhet og objektivitet i vurderingen. Faglæreren skal vurdere om rammer og grunnlag for standpunktvurdering er forsvarlig. Det er viktig å sikre at faglærer er godt kvalifisert og at det gis tilstrekkelig tid til vurderingsarbeidet og et tilbud om etterutdanning innen vurdering. Eksamen er en viktig del av vurderingsarbeidet. Nasjonale myndigheter og skoleeier må gjennom tilstrekkelige tidsrammer og godtgjøring legge til rette for at høyt kvalifiserte og erfarne undervisere påtar seg sensorarbeid.

58 Forslag fra sentralstyret – endring av punkt 9.2:

9.2 Skal det være grunnlag for vurdering, må elevene være til stede og delta aktivt i opplæringen. Dette gjelder også i grunnskolen.

Begrunnelse:

Sentralstyret fremmer forslag om tillegget, i tråd med presiseringer i ny opplæringslov.

59 Forslag fra sentralstyret – redaksjonell endring av punkt 9.5:

9.5 Undervisernes autonomi over vurderingssystemet har svært stor betydning for god vurdering. Skal elevene få gode tilbakemeldinger og ha godt læringsutbytte, må lektorer og lærere jevnlig få mulighet til å videreutvikle og forbedre vurderingskompetansen sin.

60 Forslag fra Øystein Hageberg – nytt punkt 9.6 (etterfølgende punkt renummereres):

9.6 Nasjonale og lokale retningslinjer for standpunktvurdering må sikre at lærernes faglige vurdering i seg selv er svært tungtveiende. Det må fremgå av slike retningslinjer at det kun er grove feil, inhabilitet eller andre alvorlige avvik som kan føre til karakterjustering ved klage.

Sentralstyrets innstilling:

Sentralstyret støtter forslaget.

61 Forslag fra sentralstyret – nytt punkt 9.9 (tidligere 9.8. og 9.9 flyttes til kapittel 10):

9.9 Det bør være jevnlig utskifting av medlemmer i fagnemnder for sentralt gitt skriftlig eksamen. Maksimal funksjonstid bør som hovedregel ikke overstige 7 år.

Like rammer for vurdering

62 Forslag fra sentralstyret – endring av ingress under overskriften Like rammer for vurdering:

Eksamens- og vurderingssystemene i norsk skole må være pålitelige og sikre at elevene vurderes på likt grunnlag, og at hver elev blir vurdert ut fra sin faktiske kunnskap og ferdigheter i faget.

63 Forslag fra sentralstyret – endring av punkt 9.10:

9.10 Eksamen bør beholdes i norsk skole. Kvaliteten på eksamen sikres ved ekstern sensor. Avgangsfag på studieforberedende utdanningsprogram bør avsluttes med sentralt gitt skriftlig eksamen med ekstern sensur. Både ungdomstrinnet og videregående skole bør avsluttes med muntlig eksamen i minst ett fag.

64 Forslag fra sentralstyret – nytt punkt 9.11 (etterfølgende punkt renummereres):

9.11 Skriftlig avgangseksamen i videregående skole må ha like rammer for eksamensgjennomføring. En strengere og mer strømlinjeformet hjelpemiddelkontroll er blitt nødvendig for å kunne sikre en likeverdig vurdering av elevenes kompetanse, også med tilkomsten av ulike former for kunstig intelligens.

65 Forslag fra sentralstyret – redaksjonell endring av punkt 9.11 (ny 9.12):

9.12 Eksamensordningene skal ha oppgavetyper som gjør det mulig for elever på alle nivåer å vise kunnskap og kompetanseferdigheter. Todelt skriftlig eksamen, med og uten hjelpemidler, kan ~~bedre~~ best måle kompetanse på alle nivåer og bør innføres i alle fag der det er mulig.

66 Forslag fra sentralstyret – endring av punkt 9.12 (ny 9.13):

9.13 Både standpunktvurdering og alle eksamensformer skal være en individuell vurdering av elevens kunnskaper og ferdigheter i faget. Eksamensordninger og oppgaveutforming må sikre at det er eleven selv som får vist sin faktiske kunnskap og kompetanseferdigheter i faget. Eksamen må derfor organiseres slik at anvendelse av kunstig intelligens er teknisk utelukket.

67 Forslag fra sentralstyret – endring av punkt 9.14 (ny 9.15):

9.15 Mappevurdering kan inngå i underveisvurderingen der faglæreren finner det egnet, men kan ikke erstatte eksamen ~~som objektiv kompetansesikring i skolen.~~

68 Forslag fra sentralstyret – strykning av tidligere punkt 9.15:

~~9.15 Filming av muntlig eksamen uttrykker mistillit til eksamensinstituttet og må kun tillates for å utvikle tolkningsfellesskap, ikke som dokumentasjon for klager. Begge parter må kunne reservere seg mot filming.~~

Begrunnelse:

Punkt 9.15 er foreslått fjernet, da den ikke lenger oppleves som aktuell. Nytt personvernlovverk har fjernet problemstillingen.

Kapittel 10 Tilpasset opplæring for alle

69 Forslag fra sentralstyret – endring av ingress:

Alle elever skal ha reell rett til tilpasset opplæring av kvalifiserte faglærere. Til spesialundervisning trengs undervisningspersonale som både har fagkompetanse og spesialpedagogisk kompetanse. God utviklingsstøtte krever at skoleeieren i tilstrekkelig grad får andre profesjoner inn i skolen. Elever i videregående opplæring bør få en rett til forsterket opplæring når de henger etter normal progresjon. I vurderinger om tilpasning og tilrettelegging må elevenes beste vektlegges. Elever skal ikke skjermes unødige utfordringer, som kan oppleves som vanskelige eller ubehagelige, hvis disse kan bidra til at elevene vokser og utvikler seg.

Begrunnelse:

Setningen om spesialundervisning er foreslått strøket, da vi har fått gjennomslag for dette i ny opplæringslov. Punktet har derfor blitt overflødig. Fullføringsreformens tiltak om å gi elever rett til forsterket opplæring ble dessverre ikke del av ny opplæringslov. Derfor er det behov for å skrive inn dette i ingressen. Sentralstyret foreslår også at ingressen fremhever tilpasning og tilrettelegging som tema.

70 Forslag fra sentralstyret – endring av punkt 10.5:

10.5 Alle elever må ha reell rett til tilpasset opplæring. Opplæringsloven må tydeliggjøre retten også for elever med høyt læringspotensial. Kompetansekrav for å undervise i alle fag vil være avgjørende for om skolen er i stand til å tilrettelegge for alle elever.

Begrunnelse:

Sentralstyret ser setningen som er foreslått strøket som overflødig, da NL fikk gjennomslag i ny opplæringslov om at rett til tilpasset opplæring også gjelder elever med høyt læringspotensial.

71 Forslag fra NL Møre og Romsdal – nytt punkt 10.6 (etterfølgende punkt renummereres):

10.6 Ofte blir lærere og lektorer bedt om å gjøre tilrettelegginger for å hindre ubehagelige vurdering- og læringssituasjoner for elever som føler seg utrygge. Det bør stilles krav til skolen og skoleeier om at tilrettelegginger, som lærere og blir pålagt å gjennomføre for elever med ulike utfordringer, er kunnskapsbasert og i henhold til råd fra kvalifisert personal. Det bør med hjelp fra relevante forskningsmiljø gjøres klarere for hva som skal til for at de som underviser må gjøre slike tilrettelegginger.

Sentralstyrets innstilling:

Sentralstyret fremmer følgende endringsforslag:

10.6 Det bør stilles krav til skolen og skoleeier om at tilrettelegginger som lærer eller lektor blir pålagt å utføre for elever med ulike utfordringer, er kunnskapsbasert. Det bør med bakgrunn i forskning tydeliggjøres hva som skal til for at lærere skal gjøre tilrettelegginger.

72 Forslag fra sentralstyret – Punkt 9.8 og punkt 9.9 flyttes til kapittel 10 til punkt 10.8 og 10.9 (etterfølgende punkt renummereres):

10.8 Elever med særskilt norskopplæring må få rett og plikt til å dokumentere hva de har lært gjennom en standardisert norskprøve. Begrepet «tilstrekkelige norskferdigheter» må defineres tydelig i regelverket, og de som gir særskilt norskopplæring, må ha relevant fagkompetanse.

10.9 Det bør innføres felles regler om at elever som følger ordinært løp i videregående skole, har B1-nivå¹ i norsk, slik at de kan følge undervisningen og kommunisere med lærere og medelever.

73 Forslag fra sentralstyret – redaksjonell endring av punkt 10.7 (ny 10.10)

10.10 Gode fagmiljøer må ha en viss størrelse. ~~Om~~ Når skolens støttetjeneste desentraliseres, må fagmiljøene sikres gjennom etablering av kommunale, regionale og nasjonale fagnettverk.

Kapittel 11 Læremidler på fagenes premisser

74 Forslag fra sentralstyret – endring av ingress:

Gode og oppdaterte læremidler er nødvendige verktøy i undervisningen. Underviseren skal ha reell påvirkning på valg og bruk av ~~alle typer læremidler, som ekskursjoner, digitale læremidler og trykte lærebøker på papir digitale og trykte læremidler.~~ Læremidlene må ikke være utdatert.

Begrunnelse:

Ordet ekskursjoner er foreslått strøket, da det ikke faller inn under definisjonen av læremidler. Ekskursjoner er i stedet tatt inn under punkt 7.8 i delen om «ansvarlige skoleeiere»

75 Forslag fra sentralstyret – endring av punkt 11.1:

11.1. Skoleeiere må ~~sette av~~ premerke nok midler til innkjøp av læremidler. Digitale læremidler må kun brukes der de vurderes å være best faglig egnet, og skal ikke brukes som et middel for innsparing. Skoleeiere som ikke setter av nok midler til innkjøp av læremidler, i papirform og digitalt, forsømmer sitt ansvar.

76 Forslag fra sentralstyret – endring av punkt 11.2:

11.2 Faglærere må ha reell påvirkning på ~~hele skolens læremiddeltilbud,~~ innkjøp av læremidler og læringsressurser på skolen. Dette må ikke undergraves gjennom pålegg om bruk av åpne ressurser som NDLA.

77 Forslag fra sentralstyret – nytt punkt 11.8:

11.8 Dersom digitale verktøy med kunstig intelligens tas i bruk, må alle elever og lærer sikres lik tilgang til slike ressurser.

Forslag til vedtak:

Forslag til oppdatert utdanningspolitisk program vedtas med endringer bestemt av Landsmøtet.

Vedlegg LM-sak 5a)

Utdanningspolitisk program som helhet med sentralstyrets foreslåtte endringer

1. Fagene bærer skolen

Solid faglig forankring er en forutsetning for å utvikle forståelse og dybdelæring og må derfor stå sentralt helt fra skolestart. Tydelig faglig og metodisk progresjon sikrer elevene bedre læring og bedre læringsmiljø og reduserer frafall.

NORSK LEKTORLAG MENER:

1.1 De ulike skoletrinnene og skoleslagene, fra barnetrinnet via ungdomsskolen til fullført videregående skole og voksenopplæring, må få rom til å utvikle sin egenart gjennom tilpassede mål og arbeidsmåter.

1.2 Fellestid i skolen skal hovedsakelig gå til faglig utviklingsarbeid og profesjonsfaglig samarbeid på faglærernes premisser. Kollegialt samarbeid mellom faglærere styrker skolekvaliteten og bør enkelt kunne gjennomføres også digitalt og på tvers av skoler og skoleslag.

1.3 Skolefagenes læreplaner og vurderingsordninger må tydelig definere forventet progresjon og faglig nivå gjennom klare kompetansemål ~~kompetansemål~~ **mål for opplæringen** i hele skoleløpet. For å sikre at alle elever får lære det de trenger, bør mulighetene for fleksibel og differensiert progresjon utnyttes.

1.4 Skal alle elever ha forutsetninger som gir dem utbytte av å følge opplæringen i videregående skole, trengs det differensierte opptakskrav og poenggrenser for ulike studieretninger. Særlig viktig er det å innføre en poenggrense for opptak til studieforberedende løp. Elever uten de nødvendige faglige forutsetningene må få tilbud om et tilpasset studieprogram eller et ekstra forberedelsesår.

1.5 I videregående skole må både yrkesfaglige og studieforberedende programmer i større grad kunne bidra til et variert skoletilbud ved å få utvikle sin egenart. Lektor 2-ordningen, der fagpersoner fra arbeidslivet deltar i å utarbeide læreplanrettede undervisningsopplegg, bør utvides til flere fag enn realfag.

1.6 Elever på studiespesialiserende og andre studieforberedende programmer må forberedes bedre til videre studier. Rammevilkår som finansiering fra skoleeieren, **tilgang på** kvalifiserte lærekrefter, ~~elevenes~~ **elevers** faglige nivå ved programstart og kontakten med academia må bedres.

1.7 Skal yrkesfag være attraktivt, må samfunnet sørge for nok læreplasser og et undervisningspersonale som både har fagutdanning, pedagogisk utdanning og arbeidserfaring fra fagretningen de underviser i. Elever i arbeidslivspraksis skal følges opp av en faglig kompetent lærer i tett samarbeid med virksomheten.

1.8 Flere elever med fagbrev som ønsker videre utdanning innen sitt fagfelt, bør få muligheten til å velge det yrkesfaglige løpet for høyere ~~profesjons~~ utdanning (Y-veien).

2. Tid til undervisning

Undervisning er skolens kjerneoppgave. Byråkrati, nye vurderingsformer, ~~sammensatte~~ heterogene elevgrupper og læringsressurser av ujevn kvalitet gjør det stadig mer tidkrevende å gi god undervisning. For å sikre nok tid til dette, må undervisningsbegrepet defineres tydelig, og elevene må få årstimetallet de har krav på.

NORSK LEKTORLAG MENER:

2.1 ~~Opplæringsloven må definere undervisningsbegrepet slik at skoleeieren ikke kan definere aktiviteter utenfor faglærernes pedagogiske opplegg som undervisning.~~ Det må være opplæringsloven og ikke skoleeier som definerer undervisningsbegrepet, slik at aktiviteter utenfor faglærers pedagogiske opplegg ikke kan erstatte undervisning.

2.2 Undervisning er en lektor eller lærers opplæring av og arbeid sammen med elever som

- tar utgangspunkt i fagets læreplan
- er en del av underviserens pedagogiske opplegg
- medfører for- og/eller etterarbeid
- danner grunnlag for vurdering i faget

2.3 Skoleledelsen skal sørge for at hver enkelt pedagogisk ansatt får nok tid til undervisning, for- og etterarbeid og faglig oppfølging av hver elev. Kontaktlæreren må selv få styre tiden for å følge opp elevene.

2.4 Skolen må holdes ansvarlig for at elevene får årstimetallet de har krav på i det enkelte faget, gjennom undervisning utført av kvalifisert undervisningspersonale. Dette må ~~kunne~~ dokumenteres, og det må i planleggingen tas høyde for forventet timebortfall grunnet eksamen o.l.

2.5 Skoleledelsen skal ikke ta timer fra skolefag til aktiviteter og prosjekter som faglæreren ikke kan innpasse i undervisningen i tråd med læreplanen.

2.6 Statlige myndigheter må i samarbeid med profesjonen utvikle digitale verktøy, også med kunstig intelligens, som kan være en støtte for undervisnings- og vurderingsarbeid. Målet med slikt arbeid må være å øke kvaliteten på undervisningen.

Fjern tidstyver og byråkrati

Lektorer og lærere bør bruke størstedelen av sin tid til undervisningsrettet arbeid. Mye rapportering og dokumentasjon i skolen er unødvendig. Bruk av digitale verktøy ~~IKT-systemer~~ må kunne lette arbeidshverdagen. ~~Lektorer og lærere bør bruke størstedelen av sin tid til undervisningsrettet arbeid.~~

NORSK LEKTORLAG MENER:

2.7 Ved alle nye rapporteringskrav eller oppgaver skal faglærerens tidsbruk vurderes, sammen med hvilke andre oppgaver som skal reduseres. Skriftlig rapportering ~~skal som hovedregel~~ bør gjøres av administrativt personale.

~~2.6~~ 8 Som hovedregel skal muntlige tilbakemeldinger til elevene være tilstrekkelig. Skriftlig rapportering og tilbakemelding må være opp til hver enkelt underviser ~~om det ikke følger av lov eller forskrift.~~

2.8-9 Lektorer og lærere skal normalt ikke utføre oppgaver som tilhører andre profesjoner eller yrkesgrupper, som f.eks. helsesykepleieren, sosiallæreren, minoritetsrådgiveren, renholderen, vaktmesteren og IT-, kontor- eller kantinearbeideren eller administrativt personale.

2.9-10 Utstyr og IT-systemer må dimensjoneres og driftes slik at undervisningspersonalet kan arbeide effektivt. Arbeidsgiverens systemer må kommunisere med hverandre, ~~lærerens tid må ikke misbrukes til å oppgi data skolen allerede har~~ slik at læreren får tid til sine fag og sine elever.

3. En demokratisk og åpen skole

Opplæringen skal fremme vitenskapelig tenkemåte, demokrati og likestilling. Skolens ansatte har vid og omfattende ytringsfrihet om forholdene i skolen. Norsk Lektorlag vil ha større åpenhet i og om skolen.

NORSK LEKTORLAG MENER:

3.1 Lektorer og lærere skal modellere de viktigste idealene i vårt demokrati, og skal stå fritt til å synliggjøre ulike perspektiver på både historie, samfunnsspørsmål og faglige debatter. De må fritt kunne bruke ytringsrommet i opplæringen.

3.2 For å sikre ytringsfrihet, må det i skolen være rom både for å misforstå og å bli misforstått. Hvis elever reagerer på noe en lærer har sagt, må ledelsen legge til rette for at konflikten løses på lavest mulig nivå.

3.1-3 Skoleeieren og skoleledelsen bør oppmuntre ansatte til å delta i den offentlige debatten. Skolens ansatte kan fritt snakke om skolepolitikk og forhold ved skolen som ikke er taushetsbelagt, når de ikke ytrer seg på vegne av arbeidsgiveren. Arbeidsgiveren kan ikke generelt kreve bruk av tjenestevei før ansatte uttaler seg offentlig.

3.2-4 Lektoren har en profesjonell plikt til å bidra med egne faglige vurderinger og til saklig opplysning i offentligheten om hverdagen i skolen. En slik plikt strider ikke mot arbeidstagerens lojalitetsplikt.

3.3-5 Det skal være åpenhet for allmennheten om daglig drift, planer, undervisningskompetanse, resultater og eksterne relasjoner ved hver enkelt skole. ~~Utdanning og faglig fordypning hos den enkelte underviser~~ Informasjon om underviserens utdanning og faglige fordypning skal også være åpent tilgjengelig på skolens nettsider.

3.4-6 Personvern og personlig integritet må ivaretas for både ansatte og elever.

4. Kompetente lærere til alle

Lektoren har en avgjørende rolle i elevenes læringsprosess. Lektorer og lærere med høy faglig kompetanse gir bedre elevprestasjoner og bidrar til sosial mobilitet hos elevene. Elever fortjener lærere med faglig fordypning i fagene de underviser i, derfor må lektor- og lærertitlene beskyttes, og norsk skole må få kompetansekrav på alle trinn i alle fag. Bruk av digitale verktøy i skolen forutsetter kompetente lærere som kan vurdere og avgjøre hva som er hensiktsmessig bruk, gitt skolens formål.

NORSK LEKTORLAG MENER:

4.1 Alle elever må ha rett til kvalifisert lærer. Opplæringslovens adgang til å tilsette midlertidig må fjernes.

4.1-2 Lektor- og lærertittelen lærertitlene må beskyttes og innføring av en sertifiseringsordning vurderes.

4.2-3 Norge trenger en forpliktende langtidsplan for høyere kompetansekrav i skolen.

4.3-4 Kompetansekravene bør tilsvare fagets nivå. I grunnskolen bør alle undervisere ha minst ett års faglig fordypning (60 studiepoeng) i sine undervisningsfag.

4.4-5 I videregående skole må dagens krav om 60 studiepoeng omfatte alle lærere.

4.5-6 Lektorer og lærere som settes til å undervise i fag der de mangler fordypning, må få rett til nødvendig videreutdanning innen et år. Som et langsiktig mål bør alle som underviser i programfag, og etter hvert alle undervisere i videregående, ha minst 90 studiepoeng fordypning i undervisningsfaget. Videreutdanningssystemet og lektorprogrammene må utvikles i tråd med dette.

4.6-7 Lektorer med mastergrad eller hovedfag skal som hovedregel tildeles undervisning i hovedfaget sitt. Relevant fagkompetanse i undervisningsfaget skal foretrekkes. Det skal være samsvar mellom lærerens faglige fordypning og undervisningsfagene.

4.7-8 Rektors vurdering av hva som er relevant undervisningskompetanse, må kvalitetssikres gjennom nasjonale retningslinjer.

4.9 Lektorer og lærere må selv avgjøre bruk av digitale verktøy i sine fag, for sine elever.

Etter- og videreutdanning

Elevene og samfunnet trenger oppdaterte lektorer og lærere. Offentlige skoleeiere er forpliktet til å kartlegge og planlegge behovet for kompetanseutvikling. Lektorer og lærere har like stort behov for jevnlig faglig oppdatering som i en rekke andre yrker der dette er lovpålagt. Relevant etter- og videreutdanning på faglig tilfredsstillende nivå må tilbys alle i skolen.

NORSK LEKTORLAG MENER:

4.8-10 Lektorer og lærere må få forskriftsfestet rett til årlig etterutdanning som er relevant for deres faglige videreutvikling. ~~Både etter- og videreutdanning bør gi lønnet permisjon og pensjonsoptjening.~~

4.9-11 Lektorer og lærere må få forskriftsfestet rett til relevant videreutdanning hvert femte år.

4.12 Ansatte må gis lønnet permisjon i samsvar med studiebelastningen i videreutdanningen.

4.10-13 Et nasjonalt tilsyn med opplæringsloven må gjennomføres for å avdekke hvilke skoleeiere som faktisk tilbyr etter- og videreutdanning med faglig innhold.

4.11-14 ~~Etter- og v~~ Videreutdanningstilbud må ha bedre holde god kvalitet og organiseres slik at etter- og videreutdanningen kan kombineres med jobben som lektor eller lærer.

~~8.4.15~~ Desentralisert kompetanseutvikling i skolen **Etterutdanning** må ivareta de ulike profesjonsfaglige behovene hos lektorer og lærere i grunnskolen og videregående skole.

4.16 Faglige etter- og videreutdanningstilbud bør inkludere hvordan digitale verktøy, herunder kunstig intelligens kan brukes som læringsstøtte for elevene.

~~4.12-17~~ Faglæreren har et selvstendig profesjonelt ansvar for å etterspørre nødvendig etter- og videreutdanning og for å holde seg oppdatert på eget fagområde, innenfor arbeidstidsavtalens rammer.

Karriereveier

En god skole er avhengig av at lektorer og lærere får utvikle seg som undervisere gjennom hele yrkeskarrieren. Fagkompetansen hos undervisningspersonalet gir merverdi i alle deler av grunnopplæringen. Det må finnes faglige karriereveier i skolen, ikke bare administrative.

NORSK LEKTORLAG MENER:

~~4.13-18~~ Det må utvikles et helhetlig system i skolen med faglige karriereveier som ikke leder ut av klasserommet. Arbeidsforholdene og lønssystemet må gjøre det mulig å rekruttere og beholde de beste lærerne og lektorene i klasserommet.

~~4.14-19~~ Felles nasjonale rammer for spesialiserte funksjoner eller roller i skolen må etableres, hvor forventningene til disse står i samsvar med avsatt tidsressurs. Felles nasjonale rammer må sikre høye faglige krav til fordypningen i alle lærerspesialistutdanninger. Arbeidsgiveren skal tilrettelegge for at spesialisten, ved siden av den ordinære undervisningen, får bidra til kompetanseheving sammen med kollegene.

~~4.15-20~~ Det må innføres flere kombinerte stillinger mellom grunnopplæringen og universitets- og høyskolesektoren. En «lektor-doktorgrad» vil heve skolekvaliteten, øke læreryrkets status og gi mer klasseromsforskning av høy kvalitet.

~~4.16-21~~ Skolen bør bli en attraktiv arbeidsplass for lektorer med doktorgrad. Dette vil gi skolene flere lektorer med spesialkompetanse og bidra til mer praksisnær skoleforskning.

5. Høyere utdanning

Kvalitet må stå sentralt i hele universitets- og høyskolesektoren. Høyere utdanning i Norge skal holde høy internasjonal standard. Fremragende undervisning må anerkjennes bedre i academia.

NORSK LEKTORLAG MENER:

5.1 Innholdet i undervisningen i høyere utdanning skal holde høyt internasjonalt nivå. Det bør være åpenhet om kvalitet og kvalitetsavvik ved studiestedet, informasjon om dette bør være lett tilgjengelig for studentene og offentligheten.

5.2 Samarbeidet mellom høyere utdanningsinstitusjoner og ~~studiespesialiserende~~ studieforberedende utdanningsprogrammer må styrkes gjennom etablering og utvikling av gode strukturer. Arbeidet for å sikre kvalitet i høyere utdanning bør kobles opp mot kvalitetssikringen av skolens studieforberedende programmer.

5.3 Gode undervisere må anerkjennes gjennom krav til utdanningsfaglig kompetanse og karrieremuligheter som f.eks. meritteringsordninger og delte stillinger.

5.4 Praksis i høyere utdanning skal ha et klart definert læringsutbytte.

5.5 Det bør bli en prioritert oppgave for universiteter og høyskoler og videregående skoler å samarbeide om å utvikle forsvarlige vurderingsformer i skolen. Dette er særskilt viktig når bruk av kunstig intelligens fordrer en ny bevisstgjøring av hva undervisning kan og bør være.

Lektor- og lærerutdanningene

Skolens samfunnsbyggende rolle og lektorens betydning for kvaliteten i skolen gjør det vesentlig å fortsette å heve kravene til kvalitet ved lektor- og lærerutdanningene.

NORSK LEKTORLAG MENER:

~~4.17~~5.6 Lektorutdanningen og grunnskolelærerutdanningen skal være forskningsbasert, ha hovedvekt på undervisningsfagene ~~og de grunnleggende ferdighetene~~ og gi reell mulighet til god faglig fordypning. Utdanning i skolens fag skal ligge tett opptil universitetenes vitenskapsfag.

~~4.18~~5.7 Det bør være høye opptakskrav til all lærerutdanning. I fagene man ønsker å studere og undervise i, bør det minst forventes middels høyt nivå.

~~4.19~~5.8 Lektorprogrammene må få de samme økonomiske insentivene som lærerutdanningene, og all lærerutdanning skal vurderes jevnlig gjennom et nasjonalt kvalitetssikringssystem.

~~4.20~~5.9 Det er bra for elevene at lærerutdanningene nå er hevet til masternivå. For å synliggjøre forskjellene i akademisk profil og graden av faglig fordypning i de ulike lærerutdanningene bør masterkandidater fra grunnskolelærerutdanningen få tittelen grunnskolelærer, mens titlene lektor og lektor med tillegg brukes om kandidater med faglig fordypning fra lektorprogrammene og praktisk-pedagogisk utdanning. Lektorer med doktorgrad bør få egen tittel.

~~4.22~~5.10 God kontakt mellom lærerutdannerne og lærere i praksisfeltet er en nøkkelfaktor for bedre kvalitet i ~~PPU~~-utdanningene. Lærerutdannerne bør selv jevnlig undervise i skolen på de trinnene de utdanner kandidater til.

~~4.23~~5.11 ~~Praksisveiledere~~ Praksislærere bør ha minst fem års undervisningserfaring og hovedfags- eller masternivå i det aktuelle faget.

~~4.24~~5.12 Det skal være obligatorisk for studentene å delta i praksisskolens faglige fellesskap, bl.a. for å kunne få erfaring med skole-hjem-samarbeid og samarbeid med andre profesjoner.

5.13 Kunnskap om bruk av digital læringsanalyse bør inngå i alle lærer- og lektorutdanninger.

5.14 Alle lektor- og lærerutdanninger må undervise i hvordan digitale verktøy kan brukes som læringsstøtte, basert på elevers faglige og kognitive modning, og på fagenes egenart. Studentene må settes i stand til å omgås verktøyene på en kritisk og bevisst måte.

Praktisk-pedagogisk utdanning (PPU)

Faglig fordypning Mastergrad kombinert med PPU er den viktigste veien til en yrkeskarriere i skolen for akademikere og andre profesjoner med og uten yrkeserfaring, og PPU-studiet bør derfor få større nasjonal oppmerksomhet.

NORSK LEKTORLAG MENER:

4.21 5.15 PPU-studiene bør få større nasjonal oppmerksomhet. Kvaliteten på PPU-programmene ved universiteter og høyskoler må inn i et nasjonalt kvalitetssikringssystem.

4.25 5.16 Det bør prøves ut en lønnet turnusordning hvor den ansatte tar teori på universitet eller høyskole, som erstatning for dagens PPU. Et lønnet turnusår der teoridelen leveres av universitets- og høyskolesektoren, bør prøves ut som en av flere piloter for å høste erfaringer som kan videreutvikle dagens PPU-studium. Målet er å gi bedre praksisordninger og å utvikle samarbeidet mellom praksisskolene og UH-sektoren.

6. Profesjonell skoleledelse

Gode skoleledere har skolefaglig og pedagogisk bakgrunn, ansetter høyt kvalifiserte lektorer og lærere, og bygger baserer utviklingsarbeidet på faglærernes vurderinger. Tiltak som ikke kan knyttes direkte til fag, må effektmåles og evalueres kritisk.

NORSK LEKTORLAG MENER:

6.1 Det er skoleledelsens ansvar at elevenes læringsaktiviteter ledes av kvalifiserte undervisere.

6.2 Det er skoleledelsens viktigste oppgave å rekruttere, beholde og videreutvikle en stab av høyt kvalifiserte lektorer og lærere. Utlysning eller nyansettelse av lærere uten mastergrad skal begrunnes faglig, ikke økonomisk.

6.3 Rektor og pedagogisk ledelse skal ha pedagogisk bakgrunn og bør som hovedregel ha undervisningserfaring fra samme skoleslag. Mellomledere skal ha undervisningsplikt.

6.4 Innholdet i planleggingsdagene skal alltid drøftes med tillitsvalgte, og planleggingsdagene bør fylles med det faglige innholdet som undervisningspersonalet vurderer mener best styrker elevenes faglige utvikling.

6.5 Skolen trenger både gode fagledere og ledere med personalansvar. Skolen må ha profesjonell fagkompetanse på personalforvaltning, og skolens personalpolitikk en må bygge på et godt partssamarbeid og være godt kjent for de ansatte.

6.6 Et godt skolemiljø sikres best gjennom god fellesskapsbyggende praksis knyttet til fag og undervisning. Skolefagenes innhold og arbeidsmåter er sentrale faktorer for et vellykket mobbeforebyggende arbeid. ved å prioritere ressursene til bedre faglige rammer for elevene.

7. Ansvarlige skoleeiere

Skoleeieren må sørge for at skolen har nok ressurser og drives i tråd med lov- og avtaleverk. Retten til fast stilling og fortrinnsrett til utvidet stilling må respekteres. All undervisning i skolen skal gis av kompetent personale. Skoleeier har ansvar for at alle elever har god nok tilgang på digital læringsstøtte.

NORSK LEKTORLAG MENER:

7.1 Når gruppestørrelse og gruppesammensetning fastsettes, må faglige og pedagogiske vurderinger for å gi elevene best mulig opplæring veie tyngre enn kortsiktig økonomisk innsparing. For at elevene

skal få best mulig opplæring, skal faglige og pedagogiske vurderinger og kravet til helse, miljø og sikkerhet ligge til grunn når gruppestørrelse og gruppesammensetning fastsettes. Gruppestørrelse må ikke overstige 28 elever verken i grunnskolen eller i videregående skole. Praktiske yrkesfag har særskilte HMS- og pedagogiske behov knyttet til gruppestørrelse som må hensyntas spesielt.

7.2 God veiledning av nyutdannede krever nok tid og kvalifiserte, erfarne veiledere.

7.3 Skoleeieren har et særlig ansvar for å sikre at elevene er tilstrekkelig forberedt til å gå videre til neste nivå i skolen.

7.4 Lærertetthet er vesentlig for å kunne gi alle elever god tilpasset opplæring, ~~men det er ikke dokumentert at faste nasjonale normer er det beste verktøyet for å gi elevene et bedre læringsutbytte. Normer for lærertetthet må ikke gå på bekostning av å styrke lærerstabens kompetansenivå og andre profesjoner i skolen.~~

7.5 Skolen er et velferdsgode for alle. En god offentlig skole bør være hovedstammen i et godt skoletilbud. Privatskoler og andre opplæringstilbud er positivt som supplement.

7.6 Skoleeier skal sikre at hver enkelt elev har tilgang til nødvendige ressurser som lærebøker, elevlisenser til pedagogiske pakker og systemer med kunstig intelligens.

7.7 Skoleeier må sikre at lærerne får kompetanse til å kunne undervise i hvordan kunstig intelligens kan brukes som læringsstøtte, og at det avsettes tid til å kritisk vurdere verktøy med kunstig intelligens.

7.8 Skoleeiere må tilrettelegge for ekskursjoner og internasjonalisering.

Forsvarlig arbeidsmiljø

Arbeidsgiveren må stille nødvendig fysisk infrastruktur til rådighet, som pauserom, stillerom og samtalerom, mobiltelefoner og annet teknisk utstyr. Skolen, elevene og de foresatte må respektere at lektorer og lærere har arbeidstid.

NORSK LEKTORLAG MENER:

7.6 Arbeidsgiveren må sørge for nødvendig teknisk utstyr til at lærerjobben kan utføres effektivt, og fysiske forhold som gjør det mulig å utføre konsentrasjonskrevende arbeid på skolen.

7.7 For å ivareta et godt psykososialt arbeidsmiljø er egne pauserom for de ansatte nødvendig. Skolen må også ha kjøreregler for elektronisk kommunikasjon på kveldstid og i helger, ved avspasering og ved sykdom.

7.8 Arbeidsgiveren må organisere virksomheten slik at personvernet til elever og ansatte ivaretas bedre. Dette gjelder både fysisk og elektronisk infrastruktur, som avskjermede samtalerom og sikre utskriftsløsninger.

7.9 Ved sykdom og permisjon er det arbeidsgiverens ansvar at kontaktlærerfunksjoner, undervisningsforberedelser, etterarbeid og fraværspåføring ivaretas.

Trygg arbeidsplass

Lektorer og lærere har samme rett til et forsvarlig arbeidsmiljø som ansatte ved andre arbeidsplasser. Elevrettigheter må ikke gå ut over ansattes helse, trygghet og rettssikkerhet.

NORSK LEKTORLAG MENER:

7.10-9 Det viktigste arbeidet for et godt psykososialt miljø skjer i klasserommet. Gode klassemiljøer og målbevisst arbeid med elevenes holdninger er sentralt for å motarbeide mobbing. Arbeidet for trygge og gode læringsmiljøer må omfatte alle, også elever med stort læringspotensial.

7.11-10 Aktivitetsplikten mot mobbing krever kompetanse, særlig hos skoleledelsen. Ansatte må få opplæring i å avdekke og håndtere mobbing, diskriminering og andre krenkelser.

7.12-11 Lovverket må ivareta underviseres rettssikkerhet bedre i elevsaker. Ved beskyldninger mot en lektor eller lærer må saksinnsyn, kontradiksjon og saksgang gjennomføres uten ugrunnet opphold.

7.13-12 Vold og trusler i skolen er et alvorlig arbeidsmiljøproblem som må forebygges bedre. Skoleledelsen må gi ansatte nødvendig skolering og ha oppdaterte risikovurderinger og beredskapsrutiner.

7.14-13 Alle ulykker og voldshendelser skal avviksmeldes. Straffbare handlinger skal politianmeldes, ansvaret ligger hos skoleeieren og skoleledelsen.

7.15-14 For å sikre at skolen er en trygg arbeidsplass, bør elever i videregående skole som utviser adferd til skade for ansatte og medelever, lettere kunne fratas vanlig skoleplass.

8. God skolekvalitet i hele landet

Alle elever har rett til en fullverdig grunnopplæring. Et helhetlig kunnskapssystem for skoleforskning er nødvendig for å sikre et høyt faglig nivå i norsk skole. ~~Norsk Lektorlag er positiv til nettundervisning, som åpner nye muligheter både for undervisning og for etter- og videreutdanning.~~

NORSK LEKTORLAG MENER:

8.1 Norsk skole trenger et helhetlig kunnskapssystem som kan gi bedre skoleforskning. Andelen kvantitative forskningsbidrag må økes. Utdanningsforskning bør oppsummeres og formidles til praksisfeltet, bl.a. gjennom utvikling og forvaltning av et utdanningsbibliotek for skolesektoren.

8.2 Norsk skole skal ha et høyt faglig nivå. ~~Både n~~ Nasjonale prøver, skolebidragsindikatorer og internasjonale komparative studier av kvalitet i skolen er viktige verktøy for å nå dette målet i den offentlige diskusjonen om skolen. Målinger av skolekvalitet bør også måle effekten av undervisningspersonalets kompetanse.

8.3 Kvalitets- og avvikssystemer som fanger opp timekutt, mangel på kvalifiserte lærere, bruk av ufaglærte, lærerløse timer, uforsvarlige arbeidsforhold o.l., må tas i bruk i skolen.

8.5-4 Når opplæring gis som fjernundervisning, må skoleeier være særskilt oppmerksomme på å sikre elevers læringsmiljø og ansattes arbeidsmiljø. ~~Nettundervisning må ivareta et godt læringsmiljø, bl.a. gjennom god dialog mellom undervisere og elever og gjennom nødvendig individuell oppfølging av hver elev.~~ Bruk av nettundervisning ~~fjernundervisning~~ må respektere lov- og avtaleverk, arbeidstidsavtalen og elevers rett til minstetimetall i fag.

8.6 Veilederkorpsset som skal følge opp kommuner med for lav skolekvalitet, må ha solid fagkompetanse. Statens innovasjonsordning for skolekvalitet må være forskningsbasert.

8.5 Kunstig intelligens vil få en utvidet plass i både skolen og i samfunnet for øvrig. Skoleeier må sikre at alle elever i skolen har samme adgang til digitale verktøy.

8.6 Digitale verktøy, herunder kunstig intelligens, må ikke brukes eller implementeres i skolen på en måte som står i veien for elevers selvutvikling og tilegnelse av selvstendige kognitive ferdigheter.

9. Vurdering

Vurdering skal bidra til læring og fortelle hva eleven kan. Lærestoff og undervisningsopplegg må sikre elevene forutsigbarhet og objektivitet i vurderingen. Faglæreren skal vurdere om rammer og grunnlag for standpunktvurdering er forsvarlig. Det er viktig å sikre at faglærer er godt kvalifisert og at det gis tilstrekkelig tid til vurderingsarbeidet og et tilbud om etterutdanning innen vurdering. Eksamen er en viktig del av vurderingsarbeidet, sentrale myndigheter og skoleeier må gjennom tilstrekkelige tidsrammer og godtgjøring legge til rette for at høyt kvalifiserte undervisere påtar seg sensorarbeid.

NORSK LEKTORLAG MENER:

9.1 Elevene skal vurderes i fagkunnskap og ferdigheter av en lærer med kompetanse i undervisningsfaget. Elevene skal ikke vurderes etter sosiale og emosjonelle ferdigheter. Ved vurdering av tverrfaglige temaer og ved tverrfaglig eksamen skal faglæreren kun vurdere kompetansemål i eget fag. Vurderingssystemene må hindre at rektorer, skoleeiere eller myndigheter kan utøve press for at faglærere og sensorer skal la elever bestå.

9.2 Skal det være grunnlag for vurdering, må elevene være tilstede og delta aktivt i opplæringen. Dette gjelder også i grunnskolen.

9.3 Karakterer veileder elevene om faglig nivå og progresjon og er en naturlig del av underveisvurderingen der underviseren finner det formålstjenlig.

9.4 Karakterer i orden og adferd er et nødvendig verktøy for å kunne korrigere uakseptabel adferd.

9.5 Undervisernes autonomi over vurderingssystemet har svært stor betydning for god vurdering. Skal elevene få gode tilbakemeldinger og ha godt læringsutbytte, må lektorer og lærere jevnlig få mulighet til å videreutvikle og forbedre vurderingskompetansen sin .

9.6 Nasjonale og lokale retningslinjer for standpunktvurdering må sikre at lærernes faglige vurdering i seg selv er svært tungtveiende. Det må fremgå av slike retningslinjer at det kun er grove feil, inhabilitet eller andre alvorlige avvik som kan føre til karakterjustering ved klage.

9.67 Norsk skole har store variasjoner i vurderingspraksis og trenger mer kompetanseheving på fagnivå for at undervisningspersonalets vurderingskompetanse i fagene skal videreutvikles.

9.78 Nye sensorer bør som minimum ha ført minst to kull gjennom faget i sitt skoleslag.

9.9 Det bør være jevnlig utskifting av medlemmer i fagnemnder for sentralt gitt skriftlig eksamen. Maksimal funksjonstid bør som hovedregel ikke overstige 7 år.

Like rammer for vurdering

Eksamens- og vurderingssystemene i norsk skole må være pålitelige og sikre at elevene vurderes på likt grunnlag, og at hver elev blir vurdert ut fra sin faktiske kunnskap og ferdigheter i faget.

NORSK LEKTORLAG MENER:

9.10 Eksamen bør beholdes i norsk skole. Kvaliteten på eksamen sikres ved ekstern sensor. Avgangsfag på studieforberedende utdanningsprogram bør avsluttes med sentralt gitt skriftlig eksamen med ekstern sensur. Både ungdomstrinnet og videregående skole bør avsluttes med muntlig eksamen i minst ett fag.

9.11 Skriftlig avgangseksamen i videregående skole må ha like rammer for eksamensgjennomføring. En strengere og mer strømlinjeformet hjelpemiddelkontroll er blitt nødvendig for å kunne sikre en likeverdig vurdering av elevenes kompetanse, også med tilkomsten av ulike former for kunstig intelligens.

9.11-12 Eksamensordningene skal ha oppgavetyper som gjør det mulig for elever på alle nivåer å vise kunnskap og kompetanse ferdigheter. Todelt skriftlig eksamen, med og uten hjelpemidler, kan bedre best måle kompetanse på alle nivåer og bør innføres i alle fag der det er mulig.

9.12-13 Både standpunktvurdering og alle eksamensformer skal være en individuell vurdering av elevens kunnskaper og ferdigheter i faget. Eksamensordninger og oppgaveutforming må sikre at det er eleven selv som får vist sin faktiske kunnskap og kompetanse ferdigheter i faget. Eksamen må derfor organiseres slik at anvendelse av kunstig intelligens er teknisk utelukket.

9.13-14 Nasjonale vurderingskriterier og -normer for både eksamens- og standpunktkarakterer må bli mer presise. Lokalgitt eksamen trenger tydelige nasjonale retningslinjer.

9.14-15 Mappevurdering kan inngå i undervisningsvurderingen der faglæreren finner det egnet, men kan ikke erstatte eksamen ~~som objektiv kompetansesikring i skolen.~~

9.15 Filming av muntlig eksamen uttrykker mistillit til eksamensinstituttet og må kun tillates for å utvikle tolkningsfellesskap, ikke som dokumentasjon for klager. Begge parter må kunne reservere seg mot filming.

10. Tilpasset opplæring for alle

Alle elever skal ha reell rett til tilpasset opplæring av kvalifiserte faglærere. Til spesialundervisning trengs undervisningspersonale som både har fagkompetanse og spesialpedagogisk kompetanse. God utviklingsstøtte krever at skoleeieren i tilstrekkelig grad får andre profesjoner inn i skolen. Elever i videregående opplæring bør få en rett til forsterket opplæring når de henger etter normal progresjon. I vurderinger om tilpasning og tilrettelegging må elevenes beste vektlegges. Elever skal ikke skjermes unødige utfordringer, som kan oppleves som vanskelige eller ubehagelige, hvis disse kan bidra til at elevene vokser og utvikler seg.

NORSK LEKTORLAG MENER:

10.1 Tilpasset opplæring og vedtak om spesialundervisning må innrettes slik at det er reelt mulig å gjennomføre i undervisningshverdagen.

10.2 Alle elever skal ha faglærte undervisere. Muligheten til å bruke ufaglærte i unntakstilfeller må fjernes.

10.3 Skoleeierens adgang til å unnlate å følge sakkyndig anbefaling om spesialundervisning må innskrenkes.

10.4 God tilpasset opplæring for alle krever differensierte progresjonsbeskrivelser i fagenes læreplaner som støtter underviserens arbeid for å tilpasse undervisningen til elever med ulikt læringspotensial. Lektorer og lærere på alle trinn må kunne bruke organisatorisk differensiering der de finner det pedagogisk hensiktsmessig.

10.5 Alle elever må ha reell rett til tilpasset opplæring. ~~Opplæringsloven må tydeliggjøre retten også for elever med høyt læringspotensial.~~ Kompetansekrav for å undervise i alle fag vil være avgjørende for om skolen er i stand til å tilrettelegge for alle elever.

10.6 Det bør stilles krav til skolen og skoleeier om at tilrettelegginger som lærer eller lektor blir pålagt å utføre for elever med ulike utfordringer, er kunnskapsbasert. Det bør med bakgrunn i forskning tydeliggjøres hva som skal til for at lærere skal gjøre tilrettelegginger.

10.6-7 Skolen bør få en modell på tre nivå med tilpasset undervisning, forsterket opplæring og spesialundervisning. Modellen må gjelde gjennom hele opplæringsløpet og fange opp elever som ikke følger læreplanenes progresjon. Kompetanseutvikling og veiledning av lærere tar tid og må tas med i skolens tidsressursfordeling. Hjelpemidlene rundt elevene må bruke språk og terminologi som også foresatte og eldre elever kan forstå.

9-8 10.8 Elever med særskilt norskopplæring må få rett og plikt til å dokumentere hva de har lært gjennom en standardisert norskprøve. Begrepet «tilstrekkelige norskerferdigheter» må defineres tydelig i regelverket, og de som gir særskilt norskopplæring må ha relevant fagkompetanse.

9-9 10.9 Det bør innføres felles regler om at elever som følger ordinært løp i videregående skole, har B1-nivå i norsk, slik at de kan følge undervisningen og kommunisere med lærere og medelever.

10.7-10 Gode fagmiljøer må ha en viss størrelse. Om Når skolens støttetjeneste desentraliseres, må fagmiljøene sikres gjennom etablering av kommunale, regionale og nasjonale fagnettverk.

11. Læremidler på fagenes premisser

Godt utviklede læremidler er nødvendige verktøy i undervisningen. Underviseren skal ha reell påvirkning på valg og bruk av ~~alle typer læremidler, som ekskursjoner,~~ digitale læremidler og trykte lærebøker ~~på papir~~. Læremidlene må ikke være utdatert.

NORSK LEKTORLAG MENER:

11.1 Skoleeiere må ~~sette av~~ føremerke nok midler til innkjøp av læremidler. Digitale læremidler må kun brukes der de vurderes å være best faglig egnet, og skal ikke brukes som et middel for innsparing. Skoleeiere som ikke setter av nok midler til innkjøp av læremidler, i papirform og digitalt, forsømmer sitt ansvar.

11.2 Faglærere må ha reell påvirkning på ~~hele skolens læremiddeltilbud,~~ innkjøp av læremidler og læringsressurser på skolen. ~~dette Dette~~ må ikke undergraves gjennom pålegg om bruk av åpne ressurser som NDLA.

11.3 Myndighetene må utvikle kvalitetskriterier for læremidler i alle fag. Åpne læremidler eller læringsressurser må tilfredsstille de samme kvalitetskriteriene som kommersielle læremidler.

11.4 Statlige myndigheter og skoleeiere må ta ansvar for at det finnes et bredt tilbud av og gode utviklingsmiljøer for norskspråklige digitale og analoge læremidler.

11.5 Skoleeiere som selv vil utvikle læremidler eller læringsressurser, må sette av tilstrekkelige ressurser, avklare opphavsrett og sikre at læremidlene møter anerkjente kvalitetskriterier.

11.6 Faglæreren må selv styre utarbeidelse, bruk og eventuell deling av undervisningsopplegg. Kvalitetskrav må også ivaretas ved organisert deling av lærerproduserte læremidler.

11.7 En felles digital tjeneste for vurdering av læremidler, basert på kvalitetskriterier, kan styrke og utvikle profesjonaliteten når faglærere skal anbefale skolens innkjøp av læremidler.

11.8 Dersom digitale verktøy med kunstig intelligens tas i bruk, må alle elever og lærer sikres lik tilgang til slike ressurser.

b) Tariffpolitisk program

Tariffpolitisk program ble vedtatt av landsmøtet 2021. Sentralstyret foreslår at programmet oppdateres i tråd med de endringer som er blitt gjort i tariffavtalene.

Hovedsakelig dreier det seg om gjennomslag Norsk Lektorlag har fått i forhandlinger:

- Undervisning som skolens hovedoppgave
- Begrepsendring om planfestet arbeidstid
- Rett til å drøfte innhold i planleggingsdager
- Forhandlingsrett om arbeidstid på skolene i Oslo kommune

I tillegg er det foreslått noen språklige presiseringer. Det er ikke foreslått endringer i Norsk Lektorlags politikk.

I forslagene vises foreslått ny tekst som understreket og foreslått slettet tekst som ~~gjennomstreket~~.

Mål 2: Fornuftig og fleksibel arbeidstid

Virkemiddel 6: Undervisning som kjerneoppgaven

1 Forslag fra sentralstyret – endring av punkt 6.1:

6.1 Det må komme tydelig fram i avtaleverket at undervisning er skolens hovedoppgave, også i Oslo kommune.

2 Forslag fra sentralstyret – endring av punkt 6.4:

6.4 Lærerens arbeidsår må fortsatt følge elevenes skoleår for å sikre elevene god oppfølging gjennom skoleåret.

Virkemiddel 7: Nok tid til selvstendig arbeid

3 Forslag fra sentralstyret – endring av punkt 7.2:

7.2 Tid til selvstendig styrt arbeid må skjermes. Det gjelder også i den ~~avtalte arbeidstiden på skolen~~ planfestede arbeidstiden.

Virkemiddel 9: Stanse timekutt

4 Forslag fra sentralstyret – endring av punkt 9.3:

9.3 Ordningen der lærerens beskjeftigelse som ikke passer inn i årsrammen for fagene («teknisk undertid»), ikke planlegges, må reguleres.

Virkemiddel 12: Forhandlingsrett om arbeidstid på skolen

5 Forslag fra sentralstyret – strykning av siste setning i ingress:

Arbeidstid på skolen og antall planleggingsdager skal avgjøres i forhandlinger mellom likeverdige lokale parter. ~~Retten til å drøfte innholdet i planleggingsdager og annen felles tid på skolen må tydeliggjøres i avtalen.~~

6 Forslag fra sentralstyret – strykning av punkt 12.2 (etterfølgende punkter renummereres):

~~12.2 Den sentrale avtalen må understreke retten til å drøfte innholdet i planleggingsdagene.~~

Mål 3: Reell medbestemmelse**7 Forslag fra sentralstyret – endring av ingress, siste avsnitt:**

Oslo kommune har egne sperregrenser for forhandlingsrett og medbestemmelse. Der er ikke Norsk Lektorlag part i arbeidstidsavtalen sentralt, men har forhandlingsrett på den enkelte skole. ~~Det betyr at Norsk Lektorlag heller ikke har rett til å forhandle på skolenivå, uavhengig av antall medlemmer på skolen.~~ Tillitsvalgte har ~~heller~~ ikke formell rett til deltakelse i medbestemmelsesutvalget (MBU) hvis de ikke organiserer minst 20 prosent av de ansatte på skolen. Norsk Lektorlag mener systemet i Oslo kommune er udemokratisk.

Forslag til vedtak:

Forslag til oppdatert tariffpolitisk program vedtas med endringer bestemt av Landsmøtet.

Vedlegg LM-sak 5b)

Tariffpolitisk program som helhet med sentralstyrets foreslåtte endringer

NORSK LEKTORLAGS viktigste oppgave er å arbeide for å bedre medlemmenes lønns- og arbeidsvilkår, som er regulert i lov- og avtaleverk. Tariffavtalene er framforhandlet mellom de sentrale partene i arbeidslivet, som er arbeidstakernes og arbeidsgivernes hovedorganisasjoner. Norsk Lektorlag får gjennom medlemskapet i Akademikerne rettigheter som part i en rekke tariffavtaler. De fleste av våre medlemmer i skolen er omfattet av avtalene med enten Oslo kommune eller KS (som gjelder for alle kommuner og fylkeskommuner utenom Oslo). Vi har også tariffavtaler for våre medlemmer i statlig og privat sektor.

Hovedavtalen gir de grunnleggende spillereglene for partene i arbeidslivet – arbeidsgiversiden og arbeidstakersiden. Hovedavtalen inngås mellom partene på nasjonalt nivå, for å gi best mulig grunnlag for samarbeid og gode prosesser på alle nivåer ned til arbeidsplassnivå. Hovedavtalen regulerer hvordan forhandlinger skal skje, og medbestemmelsen de tillitsvalgte skal ha i virksomheten. Samarbeid bygges på tillit, der partene gjensidig anerkjenner at man har ulike roller. Hovedavtalen er laget for å gi tillitsvalgte og arbeidsgivere et nyttig verktøy. Den skal bidra til godt samarbeid mellom partene sentralt, og lokalt på arbeidsplassen.

Hovedtariffavtalen regulerer i stor grad arbeidstakernes rettigheter. Lønn og arbeidstid er regulert i de aller fleste tariffavtaler, men avtalene beskriver også hvordan lokale forhandlinger skal gjennomføres. I tillegg regulerer de permisjon, ferie, pensjon, kvalifikasjonskrav til stilling og kompetanseheving.

For undervisningspersonalet i KS og Oslo kommune er regulering av arbeidstiden skilt ut i egne særavtaler. Arbeidstidsavtalene regulerer blant annet arbeidstid på skolen, tid til undervisning, kontaktlærertillegg og tidsressurspott.

Tariffpolitisk program er inndelt i tre hovedmål: «Høy kompetanse skal lønne seg», «Fornuftig og fleksibel arbeidstid» og «Reell medbestemmelse». Hovedmålene har hver sine virkemidler for å oppnå målene.

Mål 1: Høy kompetanse skal lønne seg

Lektorenes lønnsnivå skal gjenspeile at arbeidsgiveren verdsetter høy faglig kompetanse. Utdanning skal lønne seg også når du jobber med undervisning. Lektorenes lønn skal konkurrere med stillinger som har sammenlignbart utdanningsnivå, både i offentlig og privat sektor.

Mange lektorer har i dag forlatt skolen for å tilby sin arbeidskraft til andre arbeidsgivere. Samtidig er det mangel på utdannet arbeidskraft i undervisningssektoren. For å møte lærermangelen ansetter arbeidsgivere ufaglærte og undervisningspersonale uten nødvendige kvalifikasjoner.

Gjennom de siste tjue årene har lektorene hatt en dårligere lønnsutvikling enn andre sammenlignbare yrkesgrupper. Med dagens lønssystem i skolen får ikke lektorene god nok uttelling for utdanningen de har tatt. For å gi lektorene en anstendig lønnsutvikling og for å rekruttere og beholde høyt utdannet undervisningspersonale mener Norsk Lektorlag det er nødvendig å ta i bruk andre virkemidler enn sentrale forhandlinger i kapittel 4 i KS og det detaljerte lønssystemet i Oslo kommune. Et bedre alternativ er forhandlingssystemet Akademikerne har etablert i lønnskapittel 5 i

KS og i staten. Der brukes kollektive lokale lønnsforhandlinger for å gi bedre tjenester og rekruttere og beholde akademikere ved hjelp av konkurransedyktig lønn.

Virkemiddel 1: Lønnsforhandlinger nær dem det gjelder

Dagens lønssystem i undervisningssektoren i KS og Oslo kommune er sentralt. Det vil si at lønnen forhandles av de sentrale partene for alle samtidig, uavhengig av lokale forhold og behov. Dagens system gjør det vanskelig å gi lønnstillegg til ansatte med mer enn seks års utdanning og ansatte med mer enn 16 års ansiennitet. Når undervisningspersonalet i tillegg nedprioriteres i de sentrale lønnsoppgjørene år etter år, er det nødvendig å endre systemet.

Vi trenger virkemidler som kan løfte lønnsnivået og ta igjen lønnsetterslepet. 15 000 medlemmer i andre Akademiker-foreninger i kommunal sektor har fått langt bedre lønnsvekst ved å forhandle all lønn lokalt i hvert tariffoppgjør. Resultatet er at lektorene har sakkert akterut og fått betydelig svakere lønnsutvikling enn både leger, arkitekter, sivilingeniører, men også grupper med kortere utdanning i kommunesektoren.

Kollektive lokale lønnsforhandlinger skal ha disse kjennetegnene:

- Forhandlingene er frie og er gjennomført lokalt, enten kommunalt/fylkeskommunalt eller på arbeidsplassnivå med arbeidsgiveren og lokale tillitsvalgte som likeverdige forhandlingsparter, avhengig av lokale forhold. Det skal ikke legges sentrale føringer for forhandlingene. Det skal tas hensyn til en total situasjon, både fylkeskommunen/kommunens økonomi og behov og andre sammenlignbare tariffområder.
- Norsk Lektorlags tillitsvalgte får gode rammevilkår til å forberede seg til forhandlingene. Forberedelser innebærer mulighet for skolering, tid til å prioritere og utforme forslag til kriterier og forankre dette i sin medlemsmasse. Kriteriene tar utgangspunkt i Norsk Lektorlags politikk og kan for eksempel knyttes til karriereveier og etter- og videreutdanning.
- I drøftingsmøtet blir partene enige om objektive og forutsigbare kriterier som tar utgangspunkt i den lokale lønnspolitikken. Lønnspolitikken og kriteriene skal være kjent i god tid for alle – dette er arbeidsgiverens ansvar.
- Kriteriene bør legges til rette for å rekruttere og beholde arbeidskraft med riktig kompetanse. Kriteriene må være gjort kjent i god tid for alle ansatte og bidra til å gi en retning og lønnsutvikling både på lang og kort sikt.
- Partene lokalt forhandler om den økonomiske rammen. Det er ingen sentralt gitt pott slik dagens lokale lønnsforhandlinger i skolesektoren har.
- Både generelle tillegg, gruppetillegg og individuelle tillegg kan avtales.
- En tvisteløsning som er vanlig å bruke i kollektive lokale forhandlinger, er en uavhengig lokal nemnd som skal behandle partene som likeverdige. Nemnda består av en uavhengig rettsoppnevnt dommer, samt én fra hver part.
- Lønnssamtaler med den enkelte arbeidstakeren brukes aktivt for å ansvarliggjøre arbeidsgiveren og øke bevisstheten om lønnsutviklingen.
- Tillitsvalgte har mulighet for støtte fra Norsk Lektorlags organer i forhandlingene.
- Forslag til kriterier til bruk i lokale forhandlinger ligger tilgjengelig for tillitsvalgte på Norsk Lektorlags nettsider.

NORSK LEKTORLAG MENER:

- 1.1 Norsk Lektorlags medlemmer må sikres en høyere lønn og bedre lønnsutvikling.
- 1.2 Norsk Lektorlags medlemmer må ha et lønssystem med kollektive lokale forhandlinger, som andre kommunalt ansatte med tilsvarende utdanningsnivå. Fram til systemendringen er gjort, kreves lønnen hevet i nåværende system.

- 1.3 Mulighetene må bedres for å gjennomføre ekstraordinære forhandlinger i sammenheng med kompetanseheving eller for å rekruttere og beholde arbeidskraft.

Virkemiddel 2: Beholde lektortittelen

Lektortittelen har lange tradisjoner og er tett knyttet til universitetenes disiplinfag og undervisning hos de eldste elevene. Kompetansekravene for lektorstillingen er regulert i tariffavtalene. For å bli plassert i stillingskoden lektor må du ha minst 300 studiepoeng inkludert mastergrad og PPU.

NORSK LEKTORLAG MENER:

- 2.1 Stillingskodene skal vise at det er ulik faglig profil og fordypning i de ulike utdanningene.
- 2.2 Lektortittelen beholdes som i dag for lærere med hovedfag/mastergrad og PPU eller mastergrad fra de integrerte lektorprogrammene.
- 2.3 Det opprettes en egen tittel og stillingskode for lektorer med doktorgrad.

Virkemiddel 3: Karriere i klasserommet

Lektorer som ønsker å utvikle seg, har i dag få muligheter til å gjøre karriere i skolen uten å måtte forlate klasserommet. De vanligste karriereveiene for lektorer i dag er enten i skoleledelsen eller å bytte yrke.

NORSK LEKTORLAG MENER:

- 3.1 Det bør utvikles karrierer for lærere og lektorer som vil bli værende i klasserommet.
- 3.2 Veilederoppdrag for praksisstudenter og nyutdannede bør gis til kolleger med relevant kompetanse og kompenseres med lønnsmidler.
- 3.3 Lærerspesialistordningen bør utvides for å framheve faglig kompetanse og erfaring. Dette kan være sensorspesialist og mentorspesialist.
- 3.4 Det trengs bedre systemer for at kompetansehevende tiltak kan etterfølges av muligheter for karrierefremmende virkemidler som økt lønn, ansvar eller oppgaver.
- 3.5 Kollektive lokale forhandlinger er et godt virkemiddel for å utvikle karrieremuligheter og beholde lektorer i klasserommet.
- 3.6 Pensjonssystemet og arbeidsbetingelser skal gjøre det attraktivt å stå lenge i klasserommet.

Virkemiddel 4: Økt lønn for mer ansvar og flere oppgaver

Tariffavtalene regulerer tilleggsoppgaver som blant annet kontaktlærer eller rådgiver. Det er åpent for å avtale andre lokale funksjoner. Hvor mange oppgaver en kontaktlærer skal ha, er ikke regulert. Lærere og lektorer opplever kontaktlærerfunksjonen som en stadig større arbeidsbelastning. I Oslo kommune øker lønnstillegget med antall elever du har ansvar for, mens arbeidstidsavtalen i KS-området (SFS 2213) har ingen slik regulering.

NORSK LEKTORLAG MENER:

- 4.1 Funksjonstillegget for kontaktlærere må heves for å godtgjøre oppgavene.
- 4.2 Tiden avsatt til kontaktlærer må oppjusteres for å samsvare med oppgavene.
- 4.3 Det må opprettes fagspesifikke funksjoner som sikrer et sterkt fagmiljø på skolen.
- 4.4 Faglig undervisningsledelse bør styrkes framfor administrative stillinger.

Virkemiddel 5: Bedre honorar for sensoroppdrag

Norsk Lektorlag vil bevare og styrke eksamensordningene. Skolen trenger den kvalitetssikringen som sentralgitte eksamener og godt kvalifiserte eksterne sensorer gir. Sensorarbeid er vesentlig for

vurderingsarbeidet og et viktig bidrag for å opprettholde et høyt faglig nivå i skolen. Det forutsetter gode rammevilkår og god kvalitetssikring av sensorarbeidet.

Sensorer til sentralt gitt eksamen er oppdragstakere, ikke arbeidstakere. Staten ved statsforvalteren er oppdragsgiver. Satsene for sentralt gitt eksamen baseres på lønn for lektorer i hovedtariffavtalen for staten. Tiden du får for å sensurere hver besvarelse, skal drøftes årlig mellom arbeidstakerpartene og Utdanningsdirektoratet. Ved lokalt gitt muntlig eksamen er kommunen eller fylkeskommunen arbeidsgiver. Satsene er regulert i KS / Oslo kommunes hovedtariffavtale. Tid satt av til sensurering av lokalt gitt eksamen drøftes årlig av de lokale partene på kommunalt eller fylkeskommunalt nivå.

NORSK LEKTORLAG MENER:

- 5.1 Det må være kompetansekrav for sensorer.
- 5.2 Sensorgodtgjørelsen må heves til et nivå som er sammenlignbart med honorarer gitt til yrkesgrupper med tilsvarende kompetanse.
- 5.3 Tid avsatt til å sensurere hver besvarelse må oppjusteres, blant annet for nye eksamensformer med flere hjelpemidler tilgjengelig.
- 5.4 Det må være reelle drøftinger og forhandlinger om sensorgodtgjørelsen i god tid før eksamen.
- 5.5 Betingelsene for sensorarbeid må være lett tilgjengelige.
- 5.6 Tid må frigjøres for å kunne delta på sensorskolering og fellessamlinger.

Mål 2: Fornuftig og fleksibel arbeidstid

Elevene trenger en skole der undervisningen prioriteres høyest. Elevenes opplæring skal ikke bære preg av at lærerne får et stadig økende arbeidspress på grunn av oppgaver som ikke er direkte knyttet til undervisningen. Lektorer og lærere må holde seg oppdatert på fag og endringer i skolen, holde tritt med den digitale utviklingen og samtidig møte økende rapporterings- og dokumentasjonskrav. På toppen av dette krever store og langvarige endringsprosesser i skolen mye ekstra arbeid og innsats av undervisningspersonalet.

Norsk Lektorlag mener at arbeidstidsavtalen mye tydeligere enn i dag må skjerme tid til undervisning og lærernes behov for selvstendig undervisningsrettet arbeid. Norsk Lektorlags undersøkelser viser at lektorer trenger tid til for- og etterarbeid for å bevare kvaliteten i undervisningen. Lektorene rapporterer at de pålegges stadig flere arbeidsoppgaver som tar tid fra undervisningsplanleggingen.

Virkemiddel 6: Undervisning som kjerneoppgaven

Å gi elevene god undervisning er skolens hovedoppgave. Våre medlemmer rapporterer om at de bruker stadig mer tid til pålagt arbeid som oppleves som unyttig, og fellesmøter som ikke er direkte knyttet til undervisning. Det går på bekostning av kvaliteten i undervisningen.

NORSK LEKTORLAG MENER:

- 6.1 Det må komme tydelig fram i avtaleverket at undervisning er skolens hovedoppgave, også i Oslo kommune.
- 6.2 Tid til undervisning må skjermes.
- 6.3 Skoleutvikling og innhold i fellesmøter må forankres blant de ansatte og tillitsvalgte.
- 6.4 Lærers arbeidsår må fortsatt følge elevenes skoleår for å sikre elevene god oppfølging gjennom skoleåret.
- 6.5 Den sentrale sikringen av lærerårsverket på 1687,5 timer må beholdes.

Virkemiddel 7: Nok tid til selvstendig arbeid

Skal elevene få undervisning og tilbakemeldinger av høy kvalitet, må læreren ha nok tid til selvstendig arbeid. Deler av undervisningens for- og etterarbeid krever konsentrasjon og ro som forsvinner når stadig flere felles aktiviteter legges til tiden som er avsatt til planlegging, vurdering og tilbakemeldinger.

NORSK LEKTORLAG MENER:

- 7.1 Lærers autonomi er avgjørende for kvaliteten på arbeidet.
- 7.2 Tid til selvstendig styrt arbeid må skjermes. Det gjelder også i den ~~avtalte arbeidstiden på skolen~~ planfestede arbeidstiden. Det skal være tid til faglig oppdatering.
- 7.3 Fagsamarbeid skal styres av læreren.

Virkemiddel 8: Beholde det sentrale årsrammesystemet for undervisning

Årsrammene for undervisning regulerer hvor mange undervisningstimer undervisningspersonalet har i en full stilling. Størrelsen på årsrammene er basert på fagenes egenart. De angir hvor mye for- og etterarbeid som er beregnet for de ulike skolefagene, og er et verktøy for å beregne stillingsstørrelser og godtgjøring for vikartimer. Det er viktig å bevare den sentrale sikringen i årsrammesystemet.

Våre medlemmer rapporterer om at antallet elever i klassene øker. Dette fører til økt arbeidsmengde uten at det blir kompensert med tid eller penger.

NORSK LEKTORLAG MENER:

- 8.1 Årsrammene må beholdes for å sikre fagenes egenart og regulere lærernes arbeidsmengde.
- 8.2 Årsrammene må speile arbeidsmengden i de enkelte fagene.
- 8.3 Klassens størrelse og kompleksitet må påvirke størrelsen på årsrammen.

Virkemiddel 9: Stanse timekutt

Elevene har etter læreplanens forskrift rett på et visst antall undervisningstimer i hvert fag hvert skoleår. Det er dokumentert at timekutt er et utbredt problem. Timekutt betyr at arbeidsgiveren planmessig fratar elevene undervisningstimer, men elevene skal likevel undervises og vurderes i alle kompetansemål. For lærerne fører timekutt til at arbeidsbyrden i hvert fag økes. I tillegg pålegges de enda mer undervisning i andre klasser eller andre ekstra arbeidsoppgaver. Mange opplever at disse oppgavene blir gitt uten at de planlegges. Denne praksisen må opphøre.

Undervisningsbegrepet er ikke definert. Det er en av årsakene til at timekutt praktiseres.

NORSK LEKTORLAG MENER:

- 9.1 Undervisningsbegrepet må defineres som arbeid sammen med elever som:
 - tar utgangspunkt i fagets læreplaner
 - er en del av underviserens pedagogiske opplegg
 - medfører for- og/eller etterarbeid
 - danner grunnlag for vurdering i faget
- 9.2 Lektorer og lærere som er satt til å undervise etter alle kompetansemålene i et fag, må råde over alle timene fagets læreplan legger opp til.
- 9.3 Ordningen der lærers beskjeftigelse som ikke passer inn i årsrammen for fagene («teknisk undertid»), ikke planlegges, må reguleres.
- 9.4 Det må ikke være mulig for arbeidsgiveren å kutte i antall timer i læreplanen.

Virkemiddel 10: Tidstyver må bort

Det er blitt foreslått mange tiltak for å lette lærernes arbeidsbyrde, men få av dem er gjennomført. Samtidig innføres nye digitale løsninger som skaper frustrasjon og unødvendig ekstraarbeid. I tillegg krever skolen stadig mer rapportering og dokumentasjon som ikke støtter undervisningen.

NORSK LEKTORLAG MENER:

- 10.1 Digitale løsninger i skolen må alltid lette lærernes arbeidsbyrde og aldri være en tidstyv.
- 10.2 Den enkelte læreren skal ha så få rapporteringskrav som mulig.
- 10.3 For å avlaste lærere må skolen ansette nok personale til å utføre oppgaver som ikke er direkte knyttet til undervisning.

Virkemiddel 11: Skille mellom skoleslagene

Arbeidshverdagen i videregående, i grunnskolen og i voksenopplæringen er ulik. Det er ulikt antall og ulik størrelse på faggrupper eller team, antall elever man underviser, forskjellige behov for oppfølging og kontakt med foresatte.

Tilbakemeldinger og faglig oppfølging av hver enkelt elev krever tid. I tillegg krever det faglige nivået at lektorer og lærere holder seg oppdatert i sine undervisningsfag.

NORSK LEKTORLAG MENER:

- 11.1 Grunnskolen, videregående skole, voksenopplæringen og fagskolen trenger separate arbeidstidsavtaler.
- 11.2 Arbeidstidsavtalen må ta hensyn til skoleslag og fagenes egenart, og gi underviseren nok sammenhengende tid til konsentrasjonskrevende arbeid.

Virkemiddel 12: Forhandlingsrett om arbeidstid på skolen

Arbeidstid på skolen og antall planleggingsdager skal avgjøres i forhandlinger mellom likeverdige lokale parter. Retten til å drøfte innholdet i planleggingsdager og annen felles tid på skolen må tydeliggjøres i avtalen.

NORSK LEKTORLAG MENER:

- 12.1 Det skal være lokale forhandlinger om arbeidstid på skolen og arbeidsårets lengde.
- ~~12.2 Den sentrale avtalen må understreke retten til å drøfte innholdet i planleggingsdagene.~~
- ~~12.3~~ 12.2 Planleggingsdagene må i større grad innrettes slik at lærerne kan planlegge egen undervisning.
- ~~12.4~~ 12.3 De lokale arbeidstidsforhandlingene må være en anledning til å drøfte andre problemstillinger knyttet til arbeidstid.

Virkemiddel 13: Riktig utstyr

Det er arbeidsgiverens ansvar at lærere og lektorer har det utstyret de trenger for å kunne utføre god undervisning og annet arbeid. De fysiske forholdene på skolen skal være egnet. Det gjelder også for arbeid som gjøres utenfor skolen. De fleste lærere bruker i dag eget digitalt utstyr som mobiltelefon og bredbånd i dialog med elevene, ofte uten kompensasjon.

NORSK LEKTORLAG MENER

- 13.1 Undervisningspersonalet må disponere gode arbeidsrom og utstyr som letter arbeidet.

13.2 Skolen må ha nok tilgjengelige lokaler der lektorer og lærere kan utføre konsentrasjonskrevende arbeid.

13.3 Arbeidsgiveren må finansiere bredbånd, mobiltelefon og annet utstyr som brukes til digitalt arbeid.

13.4 Arbeidsgiveren må sette av nok ressurser til innkjøp av læremidler. Digitale læremidler skal ikke brukes som et middel for innsparing.

13.5 Den enkelte læreren skal ikke pålegges å lage eller sammenstille læremidler selv.

Mål 3: Reell medbestemmelse

Partssamarbeidet er en sentral del av den norske modellen. Det vil si at arbeidsgivere og arbeidstakere blir enige om lønns- og arbeidsvilkår ved å forhandle og drøfte. Vi har en felles interesse av å skape en god skole, og medbestemmelse er en viktig del av dette. Samarbeidet må respekteres, opprettholdes og videreutvikles, både lokalt og sentralt. Samarbeidet baseres på tillit og gjensidig forståelse for at partene har ulike roller, og at maktbalansen er ujevn.

Hovedavtalen i KS-området sier at «Arbeidsgiver og de tillitsvalgte har en gjensidig plikt til å gjøre sitt beste for å skape og opprettholde et godt samarbeid på arbeidsstedet slik at partene kan ta opp og søke løst eventuelle problemer eller andre saker på en åpen og konstruktiv måte». Dette forplikter både arbeidsgiveren og tillitsvalgte. I KS-området har alle tillitsvalgte like rettigheter, og du er definert som tillitsvalgt når du er valgt/utpekt av medlemmene, uavhengig av antall medlemmer.

Oslo kommune har egne sperregrenser for forhandlingsrett og medbestemmelse. Der er ikke Norsk Lektorlag part i arbeidstidsavtalen sentralt, men har forhandlingsrett på den enkelte skole. Det betyr at Norsk Lektorlag heller ikke har rett til å forhandle på skolenivå, uavhengig av antall medlemmer på skolen. Tillitsvalgte har heller ikke formell rett til deltakelse i medbestemmelsesutvalget (MBU) hvis de ikke organiserer minst 20 prosent av de ansatte på skolen. Norsk Lektorlag mener systemet i Oslo kommune er udemokratisk.

Virkemiddel 14: Avtalefestet rett til medbestemmelse

Partssamarbeid har som hovedmål å sørge for bedre tjenester for innbyggerne. Alle som er fagorganiserte, skal ha rett til å være representert i dette samarbeidet. Oslo kommune er den eneste kommunen i landet der det ikke er partsrettigheter for alle lærerorganisasjoner i arbeidstidsavtalen for undervisningspersonalet. Det er ikke reell organisasjonsfrihet i skolen før alle lærerorganisasjoner får fulle partsrettigheter, uavhengig av størrelse.

NORSK LEKTORLAG MENER:

14.1 Sentrale avtaler må inkludere alle parter som er tilsluttet en hovedsammenslutning og har interesser på området.

14.2 Alle avtaler må gi like rettigheter til alle organisasjoner i fylkeskommunen, kommunen eller arbeidsplassen som har interesser på området.

Virkemiddel 15: Kompensasjon i ekstraordinære situasjoner

Arbeidstidsavtalen er laget for en normalsituasjon. Når samfunnet settes i en ekstraordinær situasjon som gjør at rammevilkårene for lærere endres og de må jobbe ekstra, tar ikke alltid arbeidstidsavtalen høyde for dette. Arbeidstidsavtalen må kompensere for merarbeid i ekstraordinære situasjoner.

NORSK LEKTORLAG MENER:

- 15.1 Ved ekstraordinære situasjoner i samfunnet som påvirker arbeidsvilkårene på skolen, skal arbeidsgiveren sørge for at partene så raskt som mulig kommer sammen for å finne gode lokale løsninger.
- 15.2 Ved ekstraordinære situasjoner som krever at lærere og lektorer må gjøre ekstra arbeid eller får mer belastende arbeidssituasjoner, skal dette kompenseres med ekstra lønn/avspasering, en forholdsmessig reduksjon i arbeidsoppgavene eller en kombinasjon av disse.
- 15.3 Dersom skolen og skolens ansatte får endrede rammebetingelser for undervisning og/eller vurdering, endrede arbeidsplaner eller liknende med mindre enn to ukers varsel, må de berørte lærerne kompenseres for merarbeidet det medfører.

Virkemiddel 16: Forhandlingsrett

Forhandlinger kjennetegnes ved at likeverdige parter sammen kommer fram til en løsning som alle parter kan akseptere. Etter forhandlinger skriver partene protokoll. Protokollen har en viktig formell status i forholdet mellom partene, og det skal skrives enighets- eller uenighetsprotokoll etter endte forhandlinger. Tvisteløsningene i forhandlinger står i avtaleverket.

NORSK LEKTORLAG MENER:

- 16.1 Norsk Lektorlag skal ha forhandlingsrett om vilkår som gjelder deres medlemmer.
- 16.2 Arbeidsgiveren og arbeidstakeren må respektere forhandlingsplikten. Det skal være reelle forhandlinger når avtalene tilsier det.
- 16.3 Det må settes av god tid til forhandlinger og forberedelser.
- 16.4 Det må sikres gode tvisteløsninger, både i lønns- og arbeidstidsforhandlinger.
- 16.5 Det skal skrives protokoller etter forhandlinger, og alle involverte parter har rett til å skrive sine merknader gjennom protokolltilførsler.

Virkemiddel 17: Drøftings- og informasjonsrett

Medbestemmelsesmøter er grunnlaget for samarbeidet mellom partene lokalt. Arbeidsgiveren har plikt til å gi tillitsvalgte relevant informasjon så tidlig som mulig. Ved drøfting skal tillitsvalgte kunne påvirke beslutninger før arbeidsgiveren treffer en avgjørelse. Etter drøftings- og informasjonsmøter skal det skrives referat. Uformell kontakt er også verdifullt for å forebygge misforståelser og konflikter.

NORSK LEKTORLAG MENER:

- 17.1 Arbeidstakeren og arbeidsgiveren har rett og plikt til å gjennomføre reelle drøftinger når lov eller avtale tilsier det.
- 17.2 Arbeidsgiveren skal innkalle til jevnlig medbestemmelsesmøter i god tid. I innkallingen skal det stå hva som er drøftingssaker, og hva som er informasjon.
- 17.3 Det må settes av tid til drøfting og informasjon.
- 17.4 Alle parter skal høres, og alle tillitsvalgte skal få nødvendig informasjon så tidlig som mulig.
- 17.5 De tillitsvalgte må ha god mulighet for uformell kontakt med arbeidsgiveren, men det må ikke føre til en skjev fordeling av informasjon eller påvirkning
- 17.6 Det skal skrives referater etter drøftings- og informasjonsmøter som gir nødvendig informasjon, også om partenes innspill. Arbeidsgiveren skal orientere de tillitsvalgte om hvilke avgjørelser som er tatt, i etterkant av drøftingsmøter.

Virkemiddel 18: Kompetente tillitsvalgte og arbeidsgivere

Partssamarbeidet styrkes når tillitsvalgte og arbeidsgivere har god rolleforståelse og kompetanse. Arbeidsgiveren må legge til rette for at tillitsvalgte får opplæring i relevant lov- og avtaleverk. Det er svært viktig at arbeidsgiveren anerkjenner og prioriterer kunnskap om partsarbeidet.

NORSK LEKTORLAG MENER:

- 18.1 Tillitsvalgte må ha rett til permisjon med lønn for å delta på kurs som er nødvendige for å kunne utføre sin tillitsvalgtfunksjon.
- 18.2 Norsk Lektorlags tilbud og den tillitsvalgtes behov er førende for hvordan arbeidsgiveren skal legge til rette for at den tillitsvalgte kan delta på kurs.
- 18.3 Tillitsvalgte lektorer skal få tilbud om vikar i undervisningen når de er på kurs.
- 18.4 Arbeidsgiveren og de tillitsvalgte må jevnlig, både sammen og hver for seg, få opplæring i avtaleverkets innhold, intensjoner og praktisering for å sikre et godt partssamarbeid.

Virkemiddel 19: Tid til tillitsvalgtarbeid

For at de tillitsvalgte skal kunne utøve sin rolle i partssamarbeidet lokalt, må de få tid og rom til å utføre sine oppgaver. Avtaleverket regulerer tillitsvalgtes rett til frikjøp og permisjon for å delta i viktige organer og kurs. Arbeidsgiveren er forpliktet til å følge avtaleverket. Arbeidsgiveren må ta ansvar for at tillitsvalgte får nok frikjøp til å ivareta sine forpliktelser.

NORSK LEKTORLAG MENER:

- 19.1 Tillitsvalgte må få:
 - permisjon med lønn for å delta i møter og forhandlinger med arbeidsgiveren
 - permisjon med lønn for å delta i Norsk Lektorlags sentrale organer
 - tid og rom til medlemsmøter
- 19.2 Arbeidsgiveren skal legge til rette for at tillitsvalgte får utføre sine oppgaver.
- 19.3 Arbeidsgiveren skal så langt det er mulig, legge til rette for at tillitsvalgtarbeid ikke går ut over undervisningen.
- 19.4 Tillitsvalgte må få reduksjon i undervisning for å utføre sine oppgaver som tillitsvalgt.

c) Kulturpolitisk grunnlag

Norsk Lektorlags kulturpolitiske grunnlag ble utarbeidet og vedtatt i 2008, da organisasjonen hadde større medlemsgrupper i kultursektoren blant annet operasolistene og musikere i Oslo-Filharmonien.

Landsmøtet 2019 vedtok følgende:

Norsk Lektorlags politiske styringsdokumenter gjennomgås i sin helhet. Sentralstyret vurderer behovet for oppdatering, videreutvikling og omstrukturering. Prosessen skal forankres i organisasjonen. Eventuelle endringsforslag legges frem for neste ordinære landsmøte.

Sentralstyret nedsatte i 2020 en programkomite som jobbet med styringsdokumentene, i særdeleshet idegrunnlaget og tariffpolitisk program. Utvalget anbefalte landsmøtet 2021 å ikke endre kulturpolitisk grunnlag. Begrunnelsen var at det fremdeles var en del kulturarbeidere som var medlemmer i Norsk Lektorlag. Disse var ikke en prioritert medlemsgruppe, så utvalget vurderte at det ikke var behov for å revidere dokumentet.

På landsmøtet i 2021 ble det så vedtatt følgende:

Landsmøtet ber Sentralstyret vurdere hvordan kulturpolitikken og Lektorlagets interesser i kultursektoren best ivaretas i styringsdokumentene og legg fram forslag for Landsmøtet 2023.

Våren 2022 besluttet både medlemmene i Oslo-Filharmonien og operasolistene en kollektiv utmelding av Norsk Lektorlag. Det betyr at det ikke lenger er en stor medlemsgruppe som er kulturarbeidere. Det vil derfor ikke være naturlig å ha et eget kulturpolitisk dokument. Sentralstyret foreslår på denne bakgrunn at kulturpolitisk program avvikles.

Vedlegg: Kulturpolitisk grunnlag for Norsk Lektorlag

Forslag til vedtak:

Kulturpolitisk grunnlag for Norsk Lektorlag, vedtatt i 2008, avvikles i sin helhet.

Vedlegg LM-sak 5c)

KULTURPOLITISK GRUNNLAG FOR NORSK LEKTORLAG

Kultur er i vid forstand den kompliserte helhet som omfatter kunnskap, kunst, moral, tro, skikk og bruk og alle andre ferdigheter og vaner, som mennesket har skapt og ervervet seg i sitt liv som samfunnsvesen.

Kultur i snevrere forstand betegner resultatet av alt arbeid og virke innen kunst, estetikk, åndsarbeid og tradisjonsoverlevering.

Norsk Lektorlag vil arbeide for at de som arbeider innenfor dette feltet skal ha høy kompetanse, god lønn og gode arbeidsvilkår.

Norsk Lektorlags kulturpolitikk sikter mot å fremme:

- gode og trygge vilkår for alle som arbeider innenfor kunst og kulturliv
- høyere verdsettelse av kunstnere og kulturarbeidere, også i lønns- og honorarsammenheng
- synliggjøre kulturens store betydning i utviklingen av et godt samfunn
- kvalitet i all slags kulturarbeid og kulturytringer
- sikre et mangfoldig kulturliv i hele landet
- betydningen av utdanning, faglig høyt nivå og kompetanse innen kulturlivet
- betydningen av saklighet, diskusjon og gode forskningsidealer i utviklingen av dette feltet
- dannelse, tradisjon og bevaring som viktige kulturelle verdier
- tilfredsstillende estetisk utforming av bygg, anlegg og det offentlige rom
- norsk språk og litteratur som hjørnesteiner i norsk kultur
- styrking av kunst- og kulturfag i opplæringen
- kunstnerisk, kulturfaglig og skapende lærerkompetanse i opplæringen på alle nivåer
- styrking av kunstens og kulturens plass i massemediene, med særlig vekt på NRK
- forståelse for det kulturelle aspekt ved all menneskelig virksomhet, også virksomhet utenfor "den kulturelle sfære"
- demokrati og god samfunnsånd som forutsetninger for kulturell utvikling
- kulturelt mangfold og internasjonal åpenhet
- internasjonal profilering av Norge som kulturnasjon

For å nå disse målene vil NLL bl a bruke slike kulturpolitiske midler:

- arbeide for at *Kulturloven* av 2007 på en forpliktende måte skal kunne sikre og videreutvikle kulturlivet over hele landet
- arbeide for grunnlovsfesting av befolkningens rettigheter på det kulturelle område
- sterk bruk av offentlige midler til drift av offentlige og private institusjoner
- stimulere det private næringsliv til å engasjere seg på det kulturelle område med investeringer og støtte
- forskriftsfesting av kompetansemessige minstekrav for å kunne undervise
- forbedring av kunstnerlønn og stipendordninger
- vilje til å prioritere kulturytringer av høy kvalitet
- vilje til å prioritere kulturformer og utsatte grupper som trenger støtte for å kunne eksistere

d) Hovedprioriteringer 2024 - 2025

En liten organisasjon med begrensede ressurser må til enhver tid prioritere hva som er viktigst å bruke ressursene til. Det gjelder både tillitsvalgte og ansatte i sekretariatet. Forrige landsmøte vedtok ti hovedprioriteringer. For neste periode foreslås det at man velger tre hovedprioriteringer for organisasjonen.

Med færre prioriteringer kan man legge inn mer innsats og ressurser på noen hovedområder. Samtidig vil gjeldende politiske programmer knyttet til idegrunnlag, utdanningspolitikk og tariffpolitikk ligge fast og være styrende for det kontinuerlige politiske arbeidet.

Lektorlaget skal være en medlemsnær organisasjon hvor medlemmer og tillitsvalgte får bistand i tariffmessige, politiske og juridiske spørsmål. Dette er en viktig del av den daglige driften.

Forslag til hovedprioriteringer:

1. Den foretrukne fagforeningen for lektorer

Lektorlaget skal være den foretrukne fagforeningen for lektorer. Rekruttere og beholde medlemmer er en prioritert oppgave. Lektorlaget har en ambisjon om å vokse. Oppfølging av lektorstudentene, samt støtte til lokale tillitsvalgte og lokallag vil være en viktig del av dette arbeidet.

2. Tydelig faglig stemme i utdanningspolitikken

Lektorlaget skal være en tydelig faglig stemme i utdanningspolitikken. Vi skal løfte frem betydningen av kvalifiserte lærere lektorer og faglig fordypning for å sikre kvalitet i skolen. Lektorlaget mener det er viktig å sikre at teknologi benyttes på en faglig forsvarlig måte i skolen. Lærere og lektorer må selv kunne velge metoder og læremidler.

3. Konkurransedyktige arbeidsvilkår

Høy kompetanse skal lønne seg, og det må innføres et målrettet lønssystem som sikrer bedre lønnsutvikling for lektorene. Arbeidstidsordningen må sørge for faglig autonomi, fleksibilitet og lokal medvirkning. Videre må tillitsvalgte sikres reell medbestemmelse på arbeidsplassen.

En mer langsiktig strategi

Hovedprioriteringene gir føringer for organisasjonen mellom landsmøtene, men peker ikke ut en overordnet og mer langsiktig retning. Sentralstyret mener det er behov for en større diskusjon om hva Lektorlaget skal være i 2030. På denne bakgrunn bes landsmøtet om å gi sentralstyret i oppdrag å starte en strategiprosess i 2024, med sikte på å legge frem en mer langsiktig strategi for organisasjonen på landsmøtet i 2025. Strategien vil erstatte hovedprioriteringene, men kan suppleres med toårige innsatsområder som vedtas av landsmøtet.

Forslag til vedtak:

Landsmøtet vedtar sentralstyrets forslag til hovedprioriteringer for 2024 - 2025. Sentralstyret utformer en mer langsiktig strategi som legges frem for Landsmøtet i 2025.

SAK 6 SAKER FREMMET AV LEKTORLAGETS ORGANER OG MEDLEMMER

a) Utdanningspolitikk

1 Faglærers standpunktvurdering

Innsender: Øystein Hageberg, Oslo

Forslag: " Nytt punkt 9.6:
«Nasjonale og lokale retningslinjer for standpunktvurdering må sikre at lærernes faglige vurdering i seg selv er svært tungtveiende. Det må fremgå av slike retningslinjer at det kun er grove feil, inhabilitet eller andre alvorlige avvik som kan føre til karakterjustering ved klage.»"

Begrunnelse/utdyping fra innsender:

De seneste par årene har det rettet seg større offentlig oppmerksomhet rundt spørsmålet om lektorene og lærerne har mistet for mye makt i klasserommet. Opplæringsloven §9a5 er bare én faktor i dette. Klager på standpunktkarakterer utløser en massiv dokumentasjonsplikt for lærerne, og den slår gjerne inn på et tidspunkt der man er i ferd med å ta mentalt og fysisk ferie. En del rektorer ser ut til å trykke på for å heve skolens karakternivå. De som representerer skoleeierne blir også målt på sine resultater, enten de er politikere eller byråkrater. Dette kan ha bidratt til at riggen for klagebehandling nå ser ut til å tjene den klagende elevs interesser mer enn den rettferdige vurderingen. Resultatet er dessverre at de mest frempå elevene med større sannsynlighet enn tidligere kan få omstøtt det som er en rettferdig karakter. Det er en reell risiko for at noen lærere vil vippe denne typen elever opp, bare for å unngå alt styret som oppstår rundt elevklager. Karakterinflasjon i seg selv er ikke noe enormt onde, så lenge karakternivået stiger jevnt og trutt for alle og ikke for fort og brått. Men inflasjon av karakterer for noen typer elever, uten at det er basert på deres faglige prestasjoner, men på deres personlighet og atferd, vil jeg mene er et alvorlig problem for skolen.

Innstilling fra fylkesstyret:

Fylkeslaget støtter forslaget

Sentralstyrets innstilling:

Sentralstyret støtter forslaget som behandles i sak 5 a), forslag nr. 60.

2 Ytringsklima i klasserommet

Innsender: Øystein Hageberg, Oslo

Forslag: " Forslag til nye punkter 3.1 og 3.2:
 «3.1. Lektorer og lærere skal modellere de viktigste idealene i vårt demokrati og skal stå fritt til å synliggjøre ulike perspektiver på både historie, samfunnsspørsmål og faglige debatter, så lenge de vurderer at dette fremmer formålet med opplæringen. Det å bli eksponert for slike perspektiver, bør ikke objektivt tolkes som krenkende.

3.2 Det skal i en skoleklasse være rom både for å misforstå og å bli misforstått. Hvis elever reagerer på noe en lærer har sagt, forventer vi at ledelsen oppfordrer konflikten til å bli løst på et lavest mulig nivå.» "

Begrunnelse/utdyping fra innsender:

Jeg skal ikke gå gjennom alt det som er sagt om 9a eller 9a5 eller om de skrekkeksampler som er trukket frem, men det virker å være klart at loven virker hemmende for lærernes trivsel og trygghet. Loven bidrar også til å svekke kvaliteten på opplæringen. Det er åpenbart at loven i noen grad fører til at ikke bare underholdende og tankevekkende replikker forblir usagt, men også at viktige temaer og problemstillinger blir kjørt helt utenom. Det har alltid vært stofftrengsel i skolen, og det er selvsagt at en god del av oss vil manøvrere med god avstand rundt de temaene som risikerer å belaste oss med elevklager, krav om tilsvar (hvis vi i det hele tatt blir bedt om det), en serie av møter og anførsler i personalmappa. Og det trenger ikke å ende der. Alle vet at folk har mistet jobben på grunn av dette. Der er ikke omfanget så viktig. Hvis hensikten med loven har vært å legge bånd på vår frie stemme i klasserommet og sørge for at elevene blir forskånet fra å måtte forholde seg til kritiske perspektiver som kan utfordre det rådende samfunnsyn, så har den vært en dunderende suksess. Men det er neppe bra for skolen, og det er neppe bra for elevene våre.

Sentralstyrets innstilling:

Sentralstyret støtter intensjonen i forslagene som behandles i sak 5a) forslag nr 16 og 17, men foreslår omformulerte tekster.

3 Prøvenemndene for sentralgitt skriftlig eksamen

Innsender: Fylkesstyret i Norsk Lektorlag Rogaland

Forslag: *"Rogaland Lektorlag foreslår at Lektorlaget går inn for jevnlige utskiftninger av medlemmene i prøvenemndene for sentralgitt skriftlig eksamen. 7 år kan for eksempel være en rimelig maksgrense for hvor lenge man kan sitte i en prøvenemnd."*

Begrunnelse/utdyping fra innsender:

I prøvenemndene for noen fag har medlemmer sittet sammenhengende i opptil 15 år. Det er viktig at ikke enkelte faglærere blir sittende med så stor innflytelse over eksamensoppgavene i så lang tid. Eksamensoppgavene til skriftlig sentralgitt eksamen blir i betydelig grad styrende for hvordan lærere vektlegger ulike elementer i undervisningen i fag. Da må man sikre at ulike faglige perspektiver kommer til syne i prøvenemndene. Eksamensoppgavene må utarbeides med bredest mulig involvering som sikrer både kontinuitet og utvikling. Noen grad av overlapp må det være, men det må sikres at flere faglærere, fra forskjellige skoler og forskjellige landsdeler får mulighet til å sitte i prøvenemndene og det er viktig å unngå at enkeltmedlemmer blir sittende uforholdsmessig lenge.

Sentralstyrets innstilling:

Sentralstyret støtter intensjonen i forslaget og har i sak 5 a) forslag nr. 61 foreslått nytt punkt 9.9 i utdanningspolitisk program: *«Det bør være jevnlig utskifting av medlemmer i fagnemnder for sentralt gitt skriftlig eksamen. Maksimal funksjonstid bør som hovedregel ikke overstige 7 år.»*

Forslag til vedtak:

Forslaget anses ivaretatt i nytt punkt 9.9 i utdanningspolitisk program (forslag nr. 61 i sak 5 a).

4 Kunnskapsbasert tilrettelegging

Innsender: Fylkesstyret i Norsk Lektorlag Møre og Romsdal

Forslag: *"Nytt punkt 10.6 i Utdanningspolitisk program*

Ofte blir lærere og lektorer bedt om å gjøre tilrettelegginger for å hindre ubehagelige vurdering- og læringssituasjoner for elever som føler seg utrygge. Det bør stilles krav til skolen og skoleeier om at tilrettelegginger, som lærere og blir pålagt å gjennomføre for elever med ulike utfordringer, er kunnskapsbasert og i henhold til råd fra kvalifisert personal. Det bør med hjelp fra relevante forskningsmiljø gjøres klarere for hva som skal til for at de som underviser må gjøre slike tilrettelegginger. "

Sentralstyrets innstilling:

Sentralstyret støtter intensjonen i forslaget som behandles i sak 5 a), forslag nr. 71, men foreslår omformulert tekst.

5 Skolepolitikk innen internasjonalisering

Innsender: Fylkesstyret i Norsk Lektorlag Møre og Romsdal

Forslag: "Norsk Lektorlag må utarbeide skulepolitikk innan internasjonalisering "

Begrunnelse/utdyping fra innsender:

I ei tid med polarisering i samfunnet, krig i Europa, svekka tillit til demokratiet, er det viktig med både lærar- og elevmobilitet over landegrensene. Elevar som har delteke på mobilitetsaktivitetar, har stort utbytte når det gjeld sosiale ferdigheiter og personleg utvikling. Dette i tillegg til læringsutbytte i språkkunnskap og kulturforståing.

Korleis stiller NL seg til om deler av undervisninga i framandspråk burde skje i utlandet? Bør kvart fylke ha eit studieopplegg for studieførebuande elevar som ønsker å ta eit av sine tre år i utlandet? Bør NL jobbe for betre ordningar for at lærarar i engelsk og framandspråk får studietilbod/lærarmobilitet til utlandet? Dette er nokre av problemstillingane NL bør ta stilling til og utarbeide ein heilskapleg politikk på.

Sentralstyrets innstilling:

Sentralstyret viser til sak 5 c) forslag nr 49 der det foreslås nytt punkt 7.8 i utdanningspolitisk program: «7.8 Skoleeiere må tilrettelegge for ekskursjoner og internasjonalisering.»

Forslag til vedtak:

Forslaget anses ivaretatt i nytt punkt 7.8 i utdanningspolitisk program (forslag nr. 49 i sak 5 a).

6 Gruppestørrelse

Innsender: Fylkesstyret i Norsk Lektorlag Vestland

Forslag: "Endring av punkt 7.1 i Utdanningspolitisk program:

7.1 For at elevene skal få best mulig opplæring, skal faglige og pedagogiske vurderinger og kravet til helse, miljø og sikkerhet ligge til grunn når gruppestørrelse og gruppesammensetning fastsettes."

Begrunnelse/utdyping fra innsender:

I spesielt praktiske fag med mange elever kan ikke praktisk utforskende arbeid gjennomføres sikkert med dagens (manglende) rammer for klassestørrelse. Risiko er sterkt knyttet til elevtall og areal per elev. Samtidig ønsker vi ikke en tekst som bare gjelder praktiske fag, men som understreker kravet til helse, miljø og sikkerhet i alle sammenhenger. Dette er grunnleggende i skolehverdagen og en forutsetning for å drive god undervisning. Vi mener at setningen om "kortsiktig økonomisk innsparing" tar fokuset vekk fra hovedpoenget. Fylkesstyret i Norsk Lektorlag Vestland foreslår derfor å erstatte nåværende punkt 7.1 i Utdanningspolitisk program med følgende tekst:

Sentralstyrets innstilling:

Sentralstyret støtter forslaget, men har i sak 5 a), forslag nr. 45 foreslått tilføyelser i punkt 7.1. Det henvises også her til egen sak 4 om Gruppestørrelse.

7 Gruppestørrelse

Innsender: Fylkesstyret i Norsk Lektorlag Viken

Forslag: *"Lektorlaget skal jobbe med politisk påvirkning for å redusere antall i elever pr klasse tilbake til maks 27 elever eller færre."*

Begrunnelse/utdyping fra innsender:

Brudd på loven om tilpasset opplæring: Vi har fått flere sårbare elever, elever med spesielle behov og elever med særskilte rettigheter i alle klasser. Når klassene er så store, blir det vanskelig for lærere å se, samt håndtere all tilretteleggingen samtidig som de skal drive variert og faglig undervisning, veiledning, vurdering og tilbakemelding. Derfor skapes det et behov for flere rådgivere, assistenter, helsearbeidere og miljøarbeidere i skolen. Et høyt antall elever bidrar til en skvis mellom muligheten til å være en solid fag- og voksenperson på den ene siden, og et verktøy for å ivareta sosialpedagogiske hensyn på den andre.

Skremmer bort kvalifisert fagpersonell: I dag ser vi at unge, nyutdannede lektorer skremmes bort fra skolen. Antallet elever i seg selv, mengden av unge med ulike behov, samt andre yrkesgruppers krav gjør jobben uoverkommelig.

Dårligere ytelse i klasserommet: KS egen undersøkelse om lederspenn viser til utfordringer ledere har når ledere har for mange å lede. [Lederspennet påvirker lederrollen - KS](#)

Fordeler med mindre klasser:

1. Bedre læringsmiljø: En av de mest åpenbare fordelene med mindre klasser er at de skaper et bedre læringsmiljø. Ifølge en studie utført av National Center for Education Statistics (NCES) i USA, fant forskerne at mindre klasser muliggjør mer individuell oppmerksomhet fra læreren. Dette fører til bedre kommunikasjon mellom lærer og elev, som igjen kan forbedre forståelsen og prestasjonen til elevene.
2. Økt engasjement: Mindre klasser har også vist seg å øke elevenes engasjement i læringen. En metaanalyse av studier publisert i tidsskriftet "Review of Educational Research" konkluderte med

at mindre klasser gir økt studentengasjement og bedre oppmøte. Dette kan føre til en mer positiv holdning til skolen og høyere motivasjon for å lære.

3. Redusert behov for spesialundervisning: Studier har vist at i mindre klasser er det mindre behov for spesialundervisning og ekstra støttetjenester for elever med ulike behov. Dette skyldes den tettere oppfølgingen og den økte tilpasningen som er mulig i mindre klasser. Dette frigjør ressurser som kan brukes til andre viktige områder innen utdanning.
4. Bedre ferdighetsutvikling: Mindre klasser gir lærere bedre mulighet til å identifisere og adressere individuelle behov og svakheter hos elevene. Dette kan føre til en mer effektiv utvikling av ferdigheter og kunnskap, og dermed forberede elevene bedre for høyere utdanning og arbeidsmarkedet.
5. Økt lærerkvalitet og tilfredshet: Lærere i mindre klasser rapporterer ofte høyere jobbtfredshet og mindre stress. Dette kan bidra til å tiltrekke og beholde høyt kvalifiserte lærere, noe som er avgjørende for å levere en god utdanning.

Kilder:

1. National Center for Education Statistics (NCES) - "Class Size: Reduction and Educational Results" Denne studien fra NCES i USA har vurdert virkningen av mindre klassestørrelser på utdanning og konkluderer med at mindre klasser gir bedre resultater for elevene. Kilde: <https://nces.ed.gov/pubsearch/pubsinfo.asp?pubid=98185>
2. "Review of Educational Research" - "The Effects of Class Size on Student Achievement: A Cross-Subject Analysis of National Data" Dette er en metaanalyse av studier som ser på sammenhengen mellom klassestørrelse og studentprestasjoner. Denne artikkelen gir en omfattende oversikt over forskningen på dette området. Kilde: <https://journals.sagepub.com/doi/10.3102/00346543076001001>
3. "The Brookings Institution" - "Does Class Size Matter?" Brookings Institution, et anerkjent tankesmie, har også undersøkt effekten av klassestørrelse på studentprestasjoner og gir innsikt i hvordan mindre klasser kan forbedre utdanningen. Kilde: <https://www.brookings.edu/research/does-class-size-matter/>
4. "American Educational Research Journal" - "The Effects of Small Class Sizes on Science Achievement of English Language Learners" Denne studien fokuserer spesielt på effekten av mindre klassestørrelser på engelskspråklige elevers prestasjoner i naturfag og gir innsikt i hvordan det kan ha positive konsekvenser for spesielle elevgrupper. Kilde: <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.3102/0002831212444135>
5. "National Education Association" - "Smaller Class Sizes: Proven Results, Successful Outcomes" NEA, den nasjonale lærerforeningen i USA, gir ressurser og informasjon som støtter ideen om mindre klassestørrelser som en måte å forbedre utdanningen på. Kilde: <http://www.nea.org/home/12661.htm>

Sentralstyrets innstilling:

Sentralstyret støtter intensjonen i forslaget, men har etter en vurdering foreslått tallet 28 som maksimumsgrense for gruppestørrelse, ref. forslag 45 i sak 5 c), forslag nr. 45.

Forslag til vedtak:

Lektorlaget skal jobbe med politisk påvirkning angående gruppestørrelser i skolen i henhold til utdanningspolitisk program.

8 Bestått vitnemål - justering av definisjon

Innsender: Fylkesstyret i Norsk Lektorlag Viken

Forslag: *" Bestått vitnemål – justering av definisjon:
Forslaget bør utredes og drøftes mer grundig. Lektorlaget bør ta diskusjonen om dette."*

Begrunnelse/utdyping fra innsender:

Kunnskapsdepartementet har satt ned en eksamensgruppe som skal utarbeide et helhetlig system for eksamensordninger for fagene som omfattes av fagfornyelsen ([Vurderinger og anbefalinger om fremtidens eksamen](#)). Blant temaene som blir behandlet, er hvordan vitnemål skal vurderes, og eksamensgruppa skisserer mulige veier å gå for å oppnå at vitnemålet gir et mer rettferdig bilde av elevenes kompetanse enn i dag. Et av forslagene til eksamensgruppen er at det bør vurderes ulike kompensasjonsmodeller ved ikke bestått vitnemål, bl.a. med utgangspunkt i erfaringer fra hvordan andre land løser dette. For eksempel nevner de muligheten for at gode karakterer i noen fag, kan kompensere for stryk i andre.

Vi mener denne diskusjonen er viktig, for hvordan vi definerer bestått vitnemål påvirker prioriteringer i skolene, og mange lærere forteller i dag om et urimelig og uheldig fokus på karakteren 2 som hverken eleven eller samfunnet er tjent med. Fagkompetansen som uttrykkes gjennom karakteren 2 er uansett svært lav, og det er grunn til å spørre hvorfor definisjonen på bestått vitnemål skal gå akkurat her.

Et alternativ vi mener bør vurderes er om fagkarakteren 1 skal bli en karakter på «lik linje» med de andre karakterene, altså at den inngår i karaktersnittet for eleven, men ikke som et premiss for bestått vitnemål. Hvis man vil definere vitnemål som bestått og ikke, kan det heller gjøres ut ifra gjennomsnittet av alle karakterene, slik man gjør i flere andre land.

Begrunnelser for vårt forslag:

- Vi unngår kanskje press på å sette karakteren 2, slik mange lærere rapporterer om
- Rimelig å tro at det blir mer reelle karakterer. Antagelig er det flere 2-ere i dag som egentlig er 1.
- Politiske målsetninger om bestått vitnemål gir urimelig stort fokus på å oppnå karakter 2. Hverken eleven eller samfunnet har stor nytte av kompetansen som uttrykkes gjennom karakteren 2. Det er ingen særlig stor samfunnsøkonomisk gevinst å løfte elever fra 1 til 2 i matte.
- Elever kan slite med enkelte fag, men være gode i andre emner som gjør at de likevel kan evne å studere videre om de stryker i enkeltfag.
- Vår definisjon av bestått vitnemål kan også gi urimelig utslag for enkelte elever. For eksempel kan vi tenke at det er elever som stryker til R2- eksamen, men som i sum har langt høyere samlet kompetanse enn elever med 2 i snitt, og som derfor evner å studere videre.

Hva dette forslaget ikke handler om og mulige fallgruver:

Dette handler ikke om at vi skal svikte de svakeste elevene og la de få «eneren sine i fred». Alle elever som får karakteren 1 bør følges opp, men det bør også elever som får 2 og 3.

Dette handler heller ikke om å senke det faglige ambisjonsnivået. Tvert imot. Det handler om å sikre fokus og prioritering av alle elevene våre i videregående opplæring. Poenget er å hjelpe alle elever til å hoppe så høyt som mulig, ikke senke lista fordi alle skal over.

Vi tar ikke stilling til IV. I utgangspunktet tenker vi at IV inngår i en annen kategori og bør fortsatt gjelde som et premiss for at vitnemål ikke er bestått.

Sentralstyrets innstilling:

Forslaget forstås som at Lektorlaget bes vurdere å programfeste eller jobbe for at karakteren 1 ikke skal innebære stryk, men at karakteren 1 skal inngå i den gjennomsnittlige poengberegningen for videre opptak.

Forslaget bryter med Lektorlagets politikk om vurdering, om standarder i skolen, og om opptakssystemet. Sentralstyret anbefaler at forslaget avvises, med denne begrunnelsen.

Forslag til vedtak:

Landsmøtet gir ikke tilslutning til innsenders forslag.

9 Skolevegring og nettbaserte studietilbud

Innsender: Tone Moen, Innlandet

Forslag/sak: *"Her kommer et lite notat fra meg, og som Kjersti muligens utdyper litt i møtet dere skal ha Jeg synes Lektorlagets tilnærming og syn på tiltak knyttet til skolevegring er viktig og sentralt i dag, og det vil være lurt om vi var litt på banen her.*

Her på Tryvis har vi, som du kjenner til, ansvaret for det nettbaserte studietilbudet i Innlandet. Det vi opplever er at gruppen med ungdomsrettselever bare vokser. Dette kan være elever med fysiske utfordringer som ME og andre lidelser som må ha et nettbasert tilbud for å kunne gjennomføre, men gruppen med sosiale utfordringer og skolevegring av ulik art, vokser også. Dette er elever som kunne fått utvikling og progresjon sosialt i klasserommet med ulike grad av tilrettelegging. Vi gjør mange av dem en bjørnetjeneste ved å plassere dem i nettbasering for seg selv. Det er en ansvarsfraskrivelse fra skolesystemets side, rett og slett. Kanskje 3 eller 4 år i bedrift hadde passet bedre for mange? Jeg har ikke alle svar selvfølgelig, men akkurat nå, ser det ikke ut til at noen har det, og å plassere dem i det nettbaserte tilbudet er den mest håpløse av alle løsninger. Alle unge trenger å få treffe andre og ha en ungdomstid med venner å se tilbake på"

Kommentar fra fylkesstyret:

Fylkesstyret ser dette som to saker det kan være aktuelt å løfte opp på nasjonalt plan. Det er ikke sikkert det er noe for landsmøtet, men kanskje kan det finnes andre fora å diskutere både hvordan man skal ta seg av skolevegrere (evt. elever med andre utfordringer), og hvordan man skal bruke nettbaserte tilbud. Alternativer til oppmøte på skolen burde være medisinsk begrunnet.

Innstilling fra fylkesstyret:

Et heldigitalt alternativ for elever i ordinær opplæring skal være medisinsk begrunnet.

Sentralstyrets innstilling:

Ny opplæringslov sier tydelig at kun deler av opplæringen kan gis som fjernundervisning.

Skolevegring, eller ufrivillig skolefravær, er et komplekst, stort og sammensatt felt som Lektorlaget ikke har inkludert som tema i utdanningspolitisk program. I forslaget til oppdateringer av utdanningspolitisk program er imidlertid nye punkter om fjernundervisning inkludert.

Forslaget er ikke formulert som et konkret forslag, men mer som et notat med synspunkter. Sentralstyret ser det som hensiktsmessig at fagpolitisk utvalg jobber videre med disse problemstillingene i kommende landsmøteperiode.

Forslag til vedtak:

Landsmøtet henstiller Fagpolitisk utvalg om å jobbe videre med problemstillinger knyttet til henholdsvis skolevegring og fjernundervisning.

10 Tydeliggjøring av skoleverkets oppgaver

Innsender: Henny O. K. Brustad, Innlandet

Forslag: "Fortsette arbeidet med å påpeke at det ikke går an å fylle skolen med alle oppgaver som er "ønskelig i drømmer". Fortsette å tydeliggjøre hva som er skoleverkets oppgaver, kanskje spesielt kontaktlærere, og hva som ikke er det."

Innstilling fra fylkesstyret:

Fylkesstyret anser dette for allerede å være Norsk Lektorlag sin politikk.

Sentralstyrets innstilling:

Sentralstyret anser dette som allerede vedtatt politikk.

Forslag til vedtak:

Lektorlaget fortsetter arbeidet med vern av kjerneoppgaver for lektorer og lærere i henhold til Utdanningspolitisk program.

11 Bruk av opplæringslovens § 9A mot russegrupperings-problematikk

Innsender: Martin Farstad Jensssen, Innlandet

Forslag: *"Jeg ønsker at Norsk Lektorlag jobber for å få skoleledere -og skoleeiere til å ta kontroll over russegrupperingsproblematikk på skolene."*

Begrunnelse/utdyping fra innsender:

Hittil har skoleeiere -og skoleledere i liten grad ønsket å bruke handlingsrommet sitt, men heller nøydt seg med tomprat om holdningsskapende arbeid. Det vil ikke skape tilstrekkelig endring.

Som vist i vårens mange medieoppslag har kommersialiseringen av russefeiringen lagt en klam hånd over elevenes sosiale utviklingsarena. Markedsaktørene har gjort russetid ensbetydende med gruppering og dette pågår på alle årstrinn i den videregående skolen. Mange steder starter grupperingsprosessene allerede på ungdomsskolen. Dette forsterker ekskludering og grenseoverskridende adferd til nivåer vi aldri før har sett. Prosessene med å gruppere seg skaper lukkede og sementerte sosiale konstellasjoner gjennom hele skoleløpet. Racet for å bli inkludert er tøft og krever at man «beviser» seg verdig en plass før toget går. Frykten for å sitte igjen med «Svarte-Per» trumfer moral og folkeskikk. Skillet mellom populær/upopulær blir tydeligere enn noen gang og gruppene markerer seg visuelt gjennom russegruppemarkører som gensere, stickers og logoer. Det sosiale utenforskapet blir vondere å bære når gruppeidentitetsmarkørene gir daglig påminnelse om din taperstatus. Livet for de «heldige» på innsiden er heller ikke rosenrødt. Gruppeidentitetsjaget skaper en skog av intriger, uvennskap og konformitetspress internt. De kommersielle aktørene som selger gruppeidentitetsproduktene vinner derimot stort.

Selv om mange definerer russeforberedelser som en privatsak gjør de sosiale konsekvensene det svært vanskelig for skolene å innfri punkt 2.1 i den generelle delen av læreplanen om sosial læring og utvikling. Derfor plikter skolen å handle jfr. opplæringslovens paragraf 9A-2. Men, endringer skjer sjeldent før noen varsler.

Mange foreldre ønsker å varsle om ekskludering på vegne av sine barn, men nektes av barnet da de frykter det vil føre til ytterligere sosial utestengelse og represalier. Lektorlagsmedlemmer på Lillehammer vgs. har derfor sett nærmere på lovverket og funnet at lærere ikke bare har en mulighet, men en plikt til å varsle om ekskludering. Vi anser russegruppeidentitetsmarkører, eksempelvis gruppegensere, som symbolsk ekskludering. Gjennom hele året, i nesten samtlige klasserom sitter elever daglig og ser venners/medelevers rygger dekorert med gruppemedlemmenes navn, som en stadig påminner om at du ikke er en del av felleskapet. Det er per definisjon symbolsk ekskludering. På TV2 uttalte kunnskapsminister Tonje Brenna i klare ordelag at bruken av russegensere er innenfor rektors beslutningsmyndighet og kan reguleres ved hver enkelte skole:

«– Det kan ordnes i skolerelementet på hver enkelt skole, det er det bare å gjøre» - Tonje Brenna.
<https://www.tv2.no/nyheter/14787338/?fbclid=IwAR3Nzo74UP0IYTqssHv3eZ18dgQlHKzdNwSt5Ff9Sres2mMW-v2D4RYXSm0>

På Lillehammer vgs. lagde vi derfor et standardisert varselskriv som over 30 lærere, mellomledere og rådgivere signerte og leverte individuelt til rektor. Varselet lød som følger:

Varsel jfr. opplæringslovens § 9A-2

«Alle som arbeider på skolen plikter å følge med, gripe inn og varsle. Det er lav terskel for hva som skaper «mistanke om» eller «kjennskap til» at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø etter oppl. § 9 A-4 andre ledd første punktum. Dette er uttrykkelig presisert i forarbeidene, jf. Prop. 57 L (2016-2017) punkt 5.5.2.4 og 10.1. Plikten til å varsle rektor gjelder for all mistanke».

At årsaken til elevens mistrivsel skyldes forhold utenom skoletiden eller utenfor skolens område, begrenser ikke skolens aktivitetsplikt så lenge elevens opplevelse av skolemiljøet påvirkes negativt av det».

<https://www.udir.no/regelverkstolkninger/opplaring/Laringsmiljo/skolemiljo-udir-3-2017/6.-hva-skal-skolen-gjore-aktivitetsplikten/>

Som ansatt ved Lillehammer videregående skole er jeg pliktig å varsle rektor fordi jeg mistenker at elever på skolen ikke opplever et trygt og godt skolemiljø knyttet til russetiden og de treårige forberedelsene til den. Mistanken gjelder elever i alle tre klassetrinn ved skolen. Å ikke varsle er å bryte opplæringsloven så dette varselet er pålagt del av jobben min. Utdanningsdirektoratet presiserer dette:

Utdanningsdirektoratet definerer at det å bli holdt utenfor, gjerne omtalt som ekskludering, er mobbing (<https://www.udir.no/laring-og-trivsel/mobbing/hva-er-mobbing>)

Dette rammer enkeltelever i forhold til deres opplevelse av å ha et trygt og inkluderende miljø på skolen, noe som er en absolutt forutsetning for læring. I skolens klasserom og fellesområder ser jeg ofte bruk av klær, emblemer, navn og logoer som sorterer ulike grupper på skolen gjennom tre skoleår, hvor alle får vite hvem som tilhører hvilken eksklusiv gruppe, og hvem som ikke tilhører en gruppe. Dette er per definisjon symbolsk ekskludering, dermed ikke i tråd med Opplæringslovens § 9-2. Den enkelte skole plikter dermed å gjennomføre tiltak som fører til at dette opphører.

Signatur:

Rektor ved Lillehammer VGS gjorde ikke noe med varselet og begrunnet det med at varselet ikke var knyttet til en konkret elev.

Vi ba dermed Statsforvalteren om avklaring på følgende spørsmål:

- Vil en lærers varsel ikke kunne undersøkes av rektor eller påklages til statsforvalteren dersom eleven selv ikke har samtykket i varselet?
- Kan en lærer varsle på vegne av en elev, men anonymisere eleven overfor skoleledelsen og statsforvalteren av hensyn til elevens ønske om ikke å snakke/frykt for ytterligere sosial

ekskludering og represalier? Som ansatt vil det i så fall være moralsk problematisk å ikke kunne varsle på vegne av en anonym elev.

- Dersom bruk av russegruppebekledning defineres som ekskludering: Kan den ansatte varsle etter at man har sett russegruppebekledning bli brukt i sitt klasserom?
- Grupperingsproblematikken og tilhørende ekskludering gjennomsyrrer de sosiale dynamikkene og skolemiljøet. Som lærer har jeg all grunn til å tro at fenomenet er utbredt på min skole selv om jeg ikke har snakket med alle elevene. Kan en lærer varsle om dette på generell basis (ikke knyttet til en bestemt enkeltelev, men at det er et bredt fenomen) og påklage evt. skolens mangelfulle tiltak til Statsforvalteren?

Statsforvalteren brukte nesten et år på å svare. Essensen i svaret er:

- Dersom skolen har prøvd andre tiltak uten at disse har vist seg tilstrekkelige, og skolen vurderer at regulering av elevenes klesbruk er saklig begrunnet og er et forholdsmessig tiltak, kan skolen regulere dette i ordensreglementet.
- Varslingsplikten og undersøkelsesplikten er to av fem delplikter i skolens aktivitetsplikt for å sikre at elever har et trygt og godt psykososialt skolemiljø, og følger av oppl. § 9 A-4 andre og tredje ledd. Lovforarbeidene presiserer at plikten til å varsle rektor gjelder for all mistanke, og at terskelen skal være lav. Mistanken kan for eksempel basere seg på observasjoner av elevene. En lærers plikt til å varsle rektor og skolens undersøkelsesplikt gjelder uavhengig av om eleven ønsker at det skal varsles og undersøkes eller ikke.
- Når det gjelder spørsmålet om en lærers varsel kan påklages til statsforvalteren, vil vi påpeke at det kun er eleven selv, foreldrene til elever under 18 år eller en fullmektig de utpeker som kan melde skolemiljøsak til statsforvalteren. Statsforvalteren sin håndheving av aktivitetsplikten er regulert i oppl. § 9 A-6. Vi kan ikke behandle saker etter håndhevingsordningen hvis eleven er anonym.
- Dersom en lærer varsler til rektor om at en eller flere elever i en klasse eller på et trinn ikke har det trygt og godt, uten å nevne hvem det er, kan rektor gjøre en del undersøkelser av saken og sette inn tiltak på gruppe- og systemnivå.
- Vi understreker at i situasjoner der eleven selv gir uttrykk for at alt er bra, er det likevel hvordan eleven faktisk har det som avgjør om retten til et trygt og godt skolemiljø etter oppl. § 9 A-2 er brutt, og om det skal settes inn tiltak. Det kan i noen tilfeller bety at skolen har plikt til å sette inn tiltak selv om eleven ikke ønsker det.
- Dersom det ikke er mistanke eller kjennskap om konkrete elever, vurderer Statsforvalteren at det ikke vil omfattes av varslingsplikten etter oppl. § 9 A-4. Men for at skolen skal kunne jobbe forebyggende for et godt skolemiljø for alle elevene, er den avhengig av at de ansatte diskuterer utfordringer og tendenser de ser i klasserommene og på andre arenaer som påvirker elevene på skolen, og melder ifra til skoleledelsen slik at skolen kan sette inn egnede tiltak på gruppe- og systemnivå.

Svaret fra Statsforvalteren tilsier at skolens ansatte skal varsle 9A saker ved all mistanke og ha lav terskel for å gjøre det. Skolen har både handlingsrom og hjemmel til å forby russegruppemarkører i ordensreglementet. Å forby russegruppemarkører løser selvfølgelig ikke alle problemene med russetid/forberedelser. Flere tiltak må også gjøres. Men, et forbud vil effektivt dempe de kommersielle aktørenes grep om de sosiale prosessene som pågår på skolene. Klærne og symbolene er nemlig sentrum for grupperingsfenomenet. Uten de materielle symbolproduktene gir det langt mindre mening å nedlegge tid og energi i å dyrke en russegruppe. Det er et stort steg i riktig retning for å stoppe de destruktive sosiale dynamikkene. Jeg ønsker at Norsk Lektorlag jobber for å få skoleledere -og skoleeiere til å ta kontroll over russegrupperingsproblematikk på skolene. Hittil har

skoleeiere -og skoleledere i liten grad ønsket å bruke handlingsrommet sitt, men heller nøydt seg med tomprat om holdningsskapende arbeid. Det vil ikke skape tilstrekkelig endring.

Kommentar fra fylkesstyret

Saken er grundig belyst av innsender. Fylkesstyret har ingen ytterligere kommentarer.

Innstilling fra fylkesstyret:

Fylkesstyret støtter saken.

Sentralstyrets innstilling:

Lektorlaget har de siste to årene jobbet mer enn i foregående landsmøteperioder med å synliggjøre ulemper ved russefeiringen. Sentralstyret har ikke ansett at det er grunnlag for et eget punkt i utdanningspolitisk program om russegrupperingsproblematikk nå, men tar med innspillet i det videre arbeidet.

Forslag til vedtak

Saken oversendes sentralstyret som jobber videre med temaet russefeiring.

12 Digitale læringsredskaper

Innsender: Martin Farstad Jensssen, Innlandet

Forslag: *"Jeg ønsker at Norsk Lektorlag jobber for å gi lærerne bedre kontroll over digitale læringsredskaper i skolen."*

Begrunnelse/utdyping fra innsender:

Bakgrunnen er forklart i følgende underskriftskampanje som ble sendt til Innlandet Fylkeskommune våren 2023. Flertallet av fylkets lærere stilte seg bak oppropet gjennom sine lokallag.

Argumentasjonen i underskriftskampanjen kan gjerne brukes til å fremme temaet på nasjonalt nivå og overfor andre fylkeskommuner:

Oppfordring til utdanningskomiteen i Innlandet Fylkeskommune

Kunstig intelligens (A.I.) er som kjent svært utbredt blant elevene og gjør det meget vanskelig å vurdere elever rettferdig. Juks er i mange tilfeller umulig for læreren å oppdage og elevbesvarelser laget ved hjelp av A.I. viser i liten/ingen grad elevens reelle fagkompetanse. Skoleeier står her overfor den mest alvorlige trusselen mot sin kjerneoppgave noensinne, nemlig å sikre reel læring hos elevene og karaktermessig rettferdighet.

En forutsetning for å sikre læringsutbytte og karaktermessig rettferdighet er at læreren har kontroll over elevenes bruk av A.I. I den anledning har lærere diskutert mulige mottiltak, men det er umulig å skape vanntette løsninger innenfor Innlandet fylkes eksisterende teknologiske infrastruktur. Det eneste alternativet som viser seg å virkelig gi læreren kontroll og som fjerner smutthull (og dem er

det mange av) er et program høyskole -og universitetssektoren også bruker, kalt Inspira Exam Portal <https://www.inspera.com/exam-portal>. Dette programmet gjør det mulig for læreren å låse elevens pc til kun et skrivevindu. Går eleven ut av dette vinduet under vurderingssituasjonen leveres besvarelsen umiddelbart. Eleven kan altså ikke besøke nettsider (eller A.I.), egne lagrede dokumenter eller programmer, eller kommunisere med andre under vurderingen. Hvis eleven limer inn tekst (copy/paste) fra egne dokumenter oppdager programmet også det.

Lærerens/eksamensbestemmelsenes forhåndsdefinerte nettsider kan likevel holdes åpne for elevene. Kort sagt: programmet gir læreren tilbake kontrollen, eliminerer A.I. -og jukseproblematikk effektivt og eleven får vist hva hen egentlig kan, slik at læreren kan gi vurdering for læring og fremovermeldinger som faktisk treffer elevens behov, fremfor å gi tilbakemeldinger til en robot.

Et slikt program er ikke bare nyttig i vurderingssituasjoner, men også i undervisningssituasjoner der elever skal skrive eller jobbe fokusert med PC på andre måter. I dag er elevpc-ene en stor distraksjonskilde (sosiale medier, push-varsler, meldinger, Youtube/underholdning osv.), som svært ofte ødelegger konsentrasjon og læringsflyt, og dermed læringsutbyttet. Vitenskapen anslår at man bruker 15-20 minutter på å komme tilbake til dyp konsentrasjon etter en avbrytelse. Læringstapet som følge av ikke-fagrelevant pc-bruk i skolen er enormt, men elevene kan ikke klandres fordi teknologien er designet for å fange brukerens oppmerksomhet. De aller fleste voksne som jobber på PC kan kjenne seg igjen i samme problematikk. Med et slikt program kan læreren gjøre elevpc-en til et forstyrrelsesfritt og dermed reelt læringsredskap når læreren finner det for godt. Det vil øke elevenes læringsutbytte betydelig i forhold til dagens situasjon. Faglig svake elever har mest å tape på en uregulert pc der man raskt går på youtube/sosiale medier og får lettbeint underholdning så fort ting butter. En programvare med tidligere nevnte låsefunksjon vil derfor ha stor positiv effekt på skoleeiers mål om økt gjennomføring.

En slik programvare forhindrer ikke at elever og lærere kan utforske internett, sosiale medier og bruke A.I. konstruktivt, men det gir læreren den nødvendige kontrollen over når og hvordan det skal gjøres.

Innkjøp av programmet gjør det langt enklere å gjennomføre eksamen etter sentralt gitte føringer fordi dagens løsning med begrenset eksamensnett er lett å omgå. I dag kan elevene enkelt jukse seg til åpent nett ved å bruke sin egen mobiltelefon som router og gjemme den over f.eks. en himlingsplate eller i et annet rom. Det er umulig for skolens personell å lokalisere -og få kontroll over trådløse signaler. Ovennevnte program løser derimot problemet effektivt.

Et supplerende argument for innkjøp er at programmet harmonerer med - og forbereder elevene på praksisen de vil møte i høyere utdanning.

Et raskt foreløpig prisanslag gjort av enhetsleder Paal Ivar Morken Andersen i Innlandet Fylke antyder at slik programvare vil koste snaue 4 millioner kroner årlig for alle Innlandet fylkes elever. I lys av fylkeskommunens årlige utdanningsbudsjett på drøye 2.3 milliarder kroner er dette en svært billig løsning. Det utgjør snaue 0.2% av totalbudsjettet. Når effekten tas i betraktning bør det ikke lenger herske faglig tvil eller partipolitisk uenighet. Kjøper fylkeskommunen inn en slik programvare vil det effektivt hjelpe skoleeier i å løse sitt fundamentale mandat: Økt læringseffekt, økt gjennomføring og rettferdig karaktersetning som gjenspeiler elevenes faktiske kompetanse. Kunnskapssamfunnet avhenger av dette. De snaue 4 årlige millionene vil i tillegg erstatte endeløse og kostbare prosesser og halvveisløsninger som ikke gir lærerne tilstrekkelig kontroll over AI-problematikken. Løser ikke fylkeskommunen denne utfordringen effektivt og grundig risikerer man at lærerstanden mister troen på skoleeier. Sistnevnte ville være en langt større og alvorlig kostnad enn 4 millioner. Etter kunnskapsministerens nylige medieutspill om å omfavne A.I. er lærernes tro på det offentlige problemløsningsevne allerede sterkt svekket.

Det haster med å gi lærerne et adekvat verktøy til å håndtere digitaliseringens eroderende effekt på læring og rettferdig vurdering. Jeg ber Innlandet Fylkeskommune gå foran og vise handlekraft.

Oppropet støttes av et overveldende flertall av Innlandet Fylkeskommunes lærere, via Utdanningsforbundet og Norsk Lektorlag ved:

Lillehammer VGS
Hamar katedralskole
Storhamar VGS
Elverum VGS
Gjøvik VGS
Ringsaker VGS
Nord Østerdal VGS
Gausdal VGS
Hadeland VGS
Trysil VGS
Valdres VGS
Øvrebyen VGS

UDF ved:
Stange VGS
Dokka VGS
Nord-Gudbrandsdal VGS avd. Dombås

NL ved:
Lena-Valle VGS
Nord-Gudbrandsdal VGS avd. Otta
Skarnes VGS
Raufoss VGS

Kommentar fra fylkesstyret:

Saken er grundig belyst av innsender. Fylkesstyret har ingen ytterligere kommentarer.

Innstilling fra fylkesstyret:

Fylkesstyret støtter saken.

Sentralstyrets innstilling:

Lektorlaget jobber for å gi lærerne bedre kontroll over digitale læringsredskaper i skolen. Vi har i landsmøteperioden blant annet gitt innspill til KD og KS sin digitaliseringsstrategi, og har bidratt i den offentlige diskusjonen om kunstig intelligens, særlig det siste halvåret. Sentralstyret har også foreslått flere endringer i utdanningspolitisk program knyttet til dette, som vi mener ivaretar forslaget.

Forslag til vedtak:

Saken anses ivaretatt i sentralstyrets endringsforslag til utdanningspolitisk program.

13 Resolusjonsforslag: Reversering av seksårsreformen

Innsender: Fylkesstyret i Norsk Lektorlag Viken

Forslag til resolusjon: *" Fra 1997 ble skolestart for barn som fyller 6 år innført. Barn født sent på året begynner i skolen når de er 5 år. Intensjonen med tidlig skolestart var at første skoleår skulle inneholde fag og stor grad av lek. Erfaringene med innføring av seksårsreformen er at lek er blitt nedprioritert. Lesing, skriving og regning blir prioritert på bekostning av lek som metode for læring. Forskning viser at en ganske stor gruppe som går i første klasse starter sin skolekarriere med krav de ikke har mulighet for å innfri. De vil oppleve lav mestring og de vil tidlig oppleve stress. Spesielt gutter, som i likhet med jenter i stor grad må sitte stille store deler av skoledagen, får en skolestart som også får negative følger for videre skolegang.*

Norsk Lektorlag mener reversering av seksårsreformen vil være viktig for barns mulighet til frilek og dermed utvikle fysisk og psykisk robusthet. Dette er viktige egenskaper å ha med seg videre i livet. "

Sentralstyrets innstilling:

Lektorlaget har ingen tidligere politikk om ved hvilken alder barn bør starte på skolen, men heller en bevisst holdning om å ikke vedta politikk for trinn hvor vi har svært få eller ingen medlemmer. Dette gjelder også for grunnskolens 1.-4. trinn.

Det vises også til punkt c) i prinsipper for resolusjoner vedtatt på forrige Landsmøte: «*Resolusjonene som skal behandles av landsmøtet må ligge tydelig innenfor Norsk Lektorlags formål og fagpolitiske og tariffpolitiske interesseområder.*» Sentralstyret mener dette resolusjonsforslaget ikke kan sies å «ligge tydelig innenfor» våre interesseområder, og anbefaler at resolusjonsforslaget avvises.

Forslaget oversendes til foreslått redaksjonskomité som gir sin innstilling på landsmøtet i henhold til [prinsipper for resolusjoner](#) som ble vedtatt på landsmøtet i 2021.

14 Resolusjonsforslag: Før regnskap over timer undervist av ufaglærte

Innsender: Fylkesstyret i Norsk Lektorlag Viken

Forslag: *"Det faktiske omfang av bruken av både vikarer og ansatte uten undervisningskompetanse må synliggjøres. Med "ufaglærte" her menes ansatte som ikke har pedagogisk kompetanse som kvalifiserer til stillingstitlene "lærer", "adjunkt" eller "lektor". Offentliggjøring av denne informasjonen vil bidra til å sette fokus på den stille lærerkrisen som skjer rundt om i landet. Vi vil også kunne få tallmateriale som viser sammenheng mellom overbruk av ufaglærte og dårligere eksamensresultater.*

Så lenge det hverken har konsekvenser eller er merkbart utad at billige vikarer erstatter erfarne lektorer i klasserommet, vil praksisen fortsette, eller øke. Med en rapportering på dette, som skal være tilgjengelig for offentlig innsyn, vil allmennheten også stille kritiske spørsmål vedrørende praksis.

Norsk lektorlag mener at hver skole må holde regnskap over antall timer hvor ufaglærte har undervisningsansvar, og at dette regnskapet skal være offentlig tilgjengelig."

Senralstyrets innstilling:

Iht. prinsipper og retningslinjer for resolusjoner skal sentralstyret foreslå en resolusjonskomite og resolusjonskomiteen skal foreslå hvilke forslag som skal behandles av landsmøtet og hvem som anbefales avvist. Resolusjonskomite kan også bearbeide tekstene før de legges fram for landsmøtet, i samråd med innsender.

Forslaget oversendes til foreslått redaksjonskomité som gir sin innstilling på landsmøtet i henhold til [prinsipper for resolusjoner](#) som ble vedtatt på landsmøtet i 2021.

b) Tariffpolitikk

15 Ansiennitetsberegning

Innsender: Hanne Elisabeth Hovden, Innlandet

Forslag: *" Den nye bestemmelsen i hovedtariffavtalen vedrørende beregning av ansiennitet bør ha tilbakevirkende kraft, slik at lektorer med arbeidserfaring fra privat sektor slipper å bytte jobb for å komme opp på samme ansiennitetsnivå som de som ble ansatt etter 27. september 2023."*

Kommentar fra fylkesstyret

Saken er tilstrekkelig belyst av innsender. Fylkesstyret har ingen ytterligere kommentarer.

Innstilling fra fylkesstyret:

Fylkesstyret støtter saken.

Sentralstyrets innstilling:

Sentralstyret anerkjenner at problemstillingen er en utilsiktet konsekvens av tariffrevisjonen i 2022. Problemstillingen er godt kjent, og vi oppfatter at flere lokallag og enkeltmedlemmer har brukt bestemmelsen for å fremme krav i særskilte lokale lønnsforhandlinger.

Forslag til vedtak:

Saken oversendes Tariffpolitisk utvalg og tas med som innspill i videre arbeid.

16 Ansiennitet

Innsender: Fylkesstyret i Norsk Lektorlag Viken

Forslag: *"All undervisning som er kontraktfestet, kortere og lengere kontrakter, skal gi ansiennitet."*

Begrunnelse/utdyping fra innsender:

Dette er en fortsettelse av en utvikling der alt lønnet arbeide, også deltidsarbeide, gir pensjonspoeng.

Mange lærere arbeider i ulike former for vikariater før de får en fast stilling, noen ganger over flere år. Når de da får en fast stilling får de lønn som nyutdannet, men har opptil flere års arbeidserfaring.

Dette vil også komme små programfag til gode. Mange med høy kompetanse innenfor områder som tilvalgsspråk, musikk, dans, og andre yrkesrettede fag «taper» opptjening av ansiennitet, og dermed lønn, da stillingene gjerne er kortvarige og i mindre prosent stillinger alt etter årets studieønsker. Da mister vi mange med høy kompetanse.

Systemet i dag er utdatert og basert på en gammeldags innstilling der de som ikke hadde full jobb i fast stilling ikke var kompetente nok. I dag ønsker mange med høy kompetanse å stå friere til å utøve sitt yrke, samtidig som det er stort behov for kompetansen deres i undervisnings-sektoren.

Sentralstyrets innstilling:

Sentralstyret støtter intensjonen i forslaget, men mener at dette allerede er tariffestet.

Ansiennitetsbestemmelsene gir i dag full ansiennitet for all arbeidserfaring, både privat og offentlig, heltid og deltid. Kontrakter ned til en måneds varighet skal beregnes. Tilkallingsvikariater beregnes dersom det overgår ca 40 % stilling (avhengig av tariffområde).

Forslag til vedtak:

Saken oversendes Tariffpolitisk utvalg og tas med som innspill i videre arbeid.

17 Minstebeløp kontaktlærere SFS2213

Innsender: Fylkesstyret i Norsk Lektorlag Viken

Forslag: *" Minstebeløpet for kontaktlærere må justeres opp i forhandlingene av SFS2213. "*

Begrunnelse/utdyping fra innsender:

Arbeidsbyrden for kontaktlærerne har økt kraftig over en årrekke uten at kompensasjonen for dette merarbeidet har blitt justert tilsvarende. Den økte arbeidsbyrden skyldes blant annet økt krav til dokumentasjon som følge av det juridiske regelverket som følger elevene. I tillegg opplever mange kontaktlærere større forventning fra både elever og foresatte når det gjelder kontakt, omsorg og oppfølging. Streiken viste at denne forventninga også er til stede hos de offentlige myndighetene. Dermed har arbeidsbyrden for kontaktlærerne de siste årene hatt ei økning som ikke rammer faglærerne i samme grad.

Slik vi ser det bidrar arbeidsoppgavene som er lagt til kontaktlærerfunksjonen til at denne rollen er vesens forskjellig og mer belastende enn bare å være faglærer. Og medlemmene uttrykker at verken kontaktlærertillegget eller tidsressursen står i forhold til den ekstra byrden det er å ha dette ansvaret.

Dette handler om å øke statusen til kontaktlærerrollen slik at de mest egnede søker denne funksjonen. Og med tanke på rekruttering av medlemmer er dette en sak som spesielt treffer lærere i grunnskolen fordi flertallet av grunnskolelærerne også er kontaktlærer.

Fra 1.8.2015 har minimumsbeløpet vært kr. 12.000, og før denne justeringa hadde beløpet vært kr. 10.000 fra 2004. Med en slik symbolsk godtgjøring signaliserer arbeidsgiver at de ikke anerkjenner kontaktlærernes betydning. Ja, vi vil faktisk påstå at i dag er beløpet så latterlig lavt at det nesten er vanskelig å ta arbeidsgiver seriøst. Dette kronebeløpet gir kontaktlæreren en påskjønnelse på kr. 316 i uka eller kr. 63 hver arbeidsdag med elever. Og med 20 kontaktelever innebærer det et honorar på knapt 15 kroner ukentlig for hver elev som skal følges opp.

Satt i perspektiv dekker beløpet så vidt mobilutgiftene som arbeidsgiver forventer at vi skal bekoste av egen lomme for å kunne utføre kontaktlæreroppdraget.

Minstebeløpet må få et kraftig løft, f.eks. til et sted mellom kr. 30-50.000 og det må vedtas at beløpet øker i samsvar med lønnsveksten generelt. Vi kjenner til at mange lærergrupper lokalt Vedtak: sendes til AU slik at de kan vurdere forslag til tillegg i utdanningspolitisk program.forhandler fram et høyere kontaktlærertillegg, noe som indikerer at lokale skolemyndigheter i større grad enn de nasjonale anerkjenner ansvaret til kontaktlærerne. Men vi ønsker at de nasjonale myndighetene skal anerkjenne kontaktlæreransvaret og vise dette ved å bære kostnadene gjennom å øke minstebeløpet samt at de dekker utgiftene med økt rammetilskudd.

Vi ønsker at Lektorlaget tar dette med i de sentrale forhandlingene for å løfte statusen til kontaktlærerne.

Sentralstyrets innstilling:

Sentralstyret støtter forslaget, og henviser til punkt 4.1 i Tariffpolitisk program: «*Funksjonstillegget for kontaktlærere må heves for å godtgjøre oppgavene.*»

Forslag til vedtak:

Forslaget anses ivaretatt i Tariffpolitisk program, punkt 4.1.

18 Lokale lønnsforhandlinger i småkommuner

Innsender: Henny Oddveig Kveen Brustad, Innlandet

Forslag: *"Få frem at lokale lønnsforhandlinger ikke er veien å gå for å øke lønnen for lektorer ute i småkommuner. Der blir ofte lønnen til lektorer sett på som "god nok" og avspist med smuler i lokale forhandlinger. Modellen som Norsk Lektorlag arbeider for passer ikke på små steder. Der er vi veldig glad for at det også er andre forhandlinger som setter minstelønnsstandarder "*

Kommentar fra fylkeslaget:

Det kan være verdt for organisasjonen å merke seg at det finnes medlemmer som mener dette.

Sentralstyrets innstilling:

Lektorlagets viktigste ståsted i lønnspolitikken er at lønnen skal forhandles lokalt. Sentralstyret anser derfor at forslaget strider med Lektorlagets og Akademikernes lønnspolitikk.

Sentralstyret gir ikke tilslutning til forslaget, men henviser til forslag 20 om å sikre medlemmer hjelp under lønnsforhandlinger.

Forslag til vedtak:

Landsmøtet gir ikke tilslutning til forslaget.

19 Flere betalte timer av døgnet på turer

Innsender: Henny Oddveig Kveen Brustad, Innlandet

Forslag: *"Arbeide for at lærere skal få bedre betalt i form av flere betalte timer av døgnet på f. eks. leirskole og fjellturer. Antall betalte timer ila. et døgn på reise med elever står ikke i stil med jobben som gjøres. "*

Kommentar fra fylkeslaget:

Regelverket rundt leirskole og fjellturer finnes allerede. Norsk Lektorlag må jobbe for å synliggjøre dette for sine medlemmer, og støtte sine medlemmer slik at regelverket følges.

Sentralstyrets innstilling:

Sentralstyret støtter forslaget. Særavtalen som omhandler reise med pasient/klient/elev, SGS 1010 gir god kompensasjon for lærere på tur. Problemet er at avtalen ofte ikke blir benyttet lokalt. Norsk Lektorlag kan jobbe for større grad av oppmerksomhet rundt denne avtalen, slik fylkeslaget foreslår.

Forslag til vedtak:

Lektorlaget skal jobbe for å synliggjøre SGS1010, og oppfordre til at avtalen i større grad blir benyttet.

20 Lønnsforhandlinger alenemedlemmer

Innsender: Henny Oddveig Kveen Brustad, Innlandet

Forslag: *"Hvordan ivareta lønnsforhandlinger for medlemmer som er alene på arbeidsplassen sin ute i kommunene. Sette opp et system for det, slik at alle medlemmer sikres hjelp under lønnsforhandlinger. "*

Kommentar fra fylkeslaget:

Fylkeslaget i Innlandet har mange alenemedlemmer rundt omkring i et stort fylke. Fylkesstyret ønsker å utfordre Norsk Lektorlag sentralt til å bygge ut en infrastruktur som ivaretar lønnsforhandlinger for alenemedlemmer.

Sentralstyrets innstilling:

Sentralstyret støtter intensjonen i forslaget og viser til at dette er et pågående arbeid i organisasjonen.

Forslag til vedtak:

Lektorlaget skal fortsette arbeidet for å sikre alle medlemmer hjelp under lønnsforhandlinger.

c) Organisasjon

21 100 % frikjøp av 1. nestleder

Innsender: Fylkesstyret i Norsk Lektorlag Viken

Forslag: *"Fylkeslaget Viken Lektorlag foreslår 100 % frikjøp av første nestleder. Det er en forutsetning at første nestleder får mulighet til et bosted som muliggjør tett samarbeid med leder av Norsk Lektorlag"*

Begrunnelse/utdyping fra innsender:

Når første nestleder får økt frikjøp vil det styrke den politiske ledelsen av Norsk Lektorlag. Leder og første nestleder vil i større grad kunne samarbeide om oppgaver både ved diskusjoner, men også fordeling av ulike oppgaver. Ansatte i sekretariatet i Norsk Lektorlag har økt fordi medlemstallet også har økt. Nå er det vesentlig at den politiske ledelsen styrkes fordi det er politikerne som skal vedta strategiske og taktiske valg.

Første nestleder med 100% frikjøp vil i større grad kunne overta ledervervet i kortere eller lenger perioder hvis leder av ulike grunner må fratre sitt verv.

Sentralstyrets innstilling:

På Landsmøtet i 2021 ble prinsipper for honorering av tillitsverv og utgiftsdekning i Norsk Lektorlag vedtatt med følgende bestemmelse:

«Første nestleder frikjøpes helt eller delvis fra sin stilling, med et minimumsfrikjøp på 60 %. Ansvar for å vurdere frikjøp ut over minimumsnivå delegeres til sentralstyret.»

Sentralstyret anbefaler fortsatt at landsmøtet ikke forplikter organisasjonen til fullt frikjøp av første nestleder, men at det tilligger sentralstyret å vurdere større frikjøp i henhold til allerede vedtatte prinsipper. Oppgavene som skal løses må styre behovet for frikjøp.

Forslag til vedtak:

Landsmøtet gir ikke tilslutning til innsenders forslag.

22 Begrense funksjonstid i organisasjonsverv

Innsender: Fylkesstyret i Norsk Lektorlag Rogaland

Forslag: *"Rogaland Lektorlag foreslår at sentrale verv i organisasjonen kun kan innehas i maksimalt 8 år sammenhengende og at ledervervet i fylkeslagene velges på nytt hvert årsmøte. "*

Begrunnelse/utdyping fra innsender:

Det er viktig med både fornyelse og kontinuitet, i henhold til § 3.2 *Sentralstyret* i Norsk Lektorlags vedtekter har man allerede slike begrensninger for sentralstyret og lignende begrensninger bør dermed også gjelde for fylkesledere og andre sentrale verv.

Sentralstyrets innstilling:

Sentralstyret foreslår at funksjonstid for organisasjonsverv i Lektorlaget gjennomgås og vurderes.

Forslag til vedtak:

Landsmøtet ber sentralstyret vurdere begrenset funksjonstid i organisasjonsverv i Lektorlaget.

23 Rutiner for registrering av medlemmer

Innsender: Fylkesstyret i Norsk Lektorlag Viken

Forslag: " *Viken foreslår at det utarbeides klare rutiner for registrering av medlemmer, i alle ledd – fra arbeidsplassstillitsvalgt til sekretariat. "*

Begrunnelse/utdyping fra innsender:

Ved forrige landsmøte fremmet Viken Lektorlag å gjeninnføre betaling av medlemskontingent via lønnstrekk hos arbeidsgiver. Dette ble nedstemt, og direktebetaling videreført. Vedtaket slår allikevel fast at «Norsk Lektorlag må ha systemer og rutiner for mest mulig oppdaterte medlemsopplysninger, slik at lokale forhandlere har god oversikt over hvilke medlemmer de forhandler for» (Protokoll Landsmøte 2021). Tilbakemelding fra HTV i fylket er at nye rutiner har ført til bedring, i hvert fall mellom fylket og sentralt ledd. Fylkesstyret får allikevel tilbakemeldinger fra lokale tillitsvalgte om at medlemmer ikke er registrert i lønnssystemene, og det er uklart hvem som skal rapportere inn informasjon – og til hvem.

Sentralstyrets innstilling:

Som følge av landsmøtevedtak i 2021 som forslagsstiller henviser til, er det gjort en del arbeid med forbedring av systemer og rutiner for å få mest mulig oppdaterte medlemsopplysninger. Forbedring av rutiner og systemer er et kontinuerlig arbeid og vil fortsatt prioriteres i neste periode. Videre foreslås det å lage en veileder til tillitsvalgte der også behandling av medlemsopplysninger inngår.

Forslag til vedtak:

Lektorlaget fortsetter arbeidet med utvikling av systemer og rutiner for mest mulig oppdaterte medlemsopplysninger. Det utarbeides en veileder for tillitsvalgte, som inkluderer rutiner for håndtering og behandling av medlemsopplysninger.

SAK 07 FYLKESLEDERES ROLLE OG FRIKJØP

Innledning

Landsmøtet 2021 vedtok:

Fylkeslederrollen defineres klarere og tydeliggjøres i samarbeid med fylkeslederne.

Landsmøtet 2021 vedtok:

Norsk Lektorlags medlemmer trenger sentrale tillitsvalgte med stor kompetanse og arbeidskapasitet som kan fronte organisasjonens interesser både lokalt og sentralt. Fylkeslederens rolle blir stadig viktigere, og tillegges større ansvar, for medlemmenes arbeidssituasjon og trivsel. Sentralstyret skal i den neste landsmøteperioden utarbeide en modell for frikjøp som er gjennomgående og forutsigbar. Dette vil kunne bidra til å beholde gode, samt til rekruttering av nye, fylkesledere.

Fylkeslederrollen og spørsmål omkring frikjøp har i landsmøteperioden vært til diskusjon i en omfattende prosess som har inkludert utredning og diskusjon i organisasjonsutvalget, blant fylkeslederne og i sentralstyret.

Fylkeslederrollen

Fylkeslederrollen har vært i utvikling over tid, og vedtaket fra 2021 peker på et ønske om at rollen rammes enda tydeligere inn. Diskusjoner om fylkeslederrollen må ta hensyn til tre sider:

- ansvar/myndighet
- oppgaver/oppdrag
- tid/rammebetingelser

Ansvar/myndighet: Fylkeslagene skal være et bindeledd mellom sine medlemmer lokalt og Lektorlaget sentralt, og skal arbeide for å fremme organisasjonens politikk på kommune- og fylkesnivå. Fylkesleder sørger for at styret som øverste myndighet i fylkeslaget ivaretar dette oppdraget best mulig innenfor de rammene man har. Dette ansvaret ligger til rollen uavhengig av eventuelt frikjøp og størrelse på dette.

Oppgaver/oppdrag: Noen minimumsoppgaver ligger til fylkeslederrollen uavhengig av frikjøp, og må baseres på frivillighet:

Fylkesleder deltar på fylkesledermøter, og som delegat på landsmøtet. Fylkesleder sørger for at styret forbereder og gjennomfører årsmøte i fylkeslaget med bistand fra sekretariatet. Fylkesleder drifter styrearbeidet gjennom styremøter og løpende kontakt, og delegerer oppgaver innad i styret, slik at styret ivaretar sine oppgaver. Blant disse å se til at lokalt tillitsvalgtapparat fungerer. Fylkesleder har kontakt med sekretariatet.

Ut over dette er fylkeslederoppgavene et spørsmål om den enkeltes kapasitet. Fylkeslederkollegiet laget i fellesskap en bruttoliste over oppgaver som kan ligge til vervet innenfor områdene «politikk og påvirkning», «organisasjon» og «administrasjon», og prioritert disse etter viktighet. Dette arbeidet har vært utgangspunkt for videre diskusjon omkring rollen.

Det har vært et mål at sekretariatet skal yte bistand som avlaster oppgavebyrden innenfor de administrative og organisatoriske sidene av fylkeslederrollen og nødvendige driftsoppgaver knyttet til fylkesårsmøtene. Denne utviklingen har vært vellykket og oppfattes som ønskelig å videreføre, hvilket har betydning for sekretariatets prioritering av ressursbruk på ulike oppgaver. I hele organisasjonen er det et ønske at de politiske sidene av fylkeslederrollen skal få gode vilkår. Det er oppgaver innen politikk og påvirkning fylkeslederne ønsker å bruke så mye som mulig av tiden sin på.

Tid/rammebetingelser: Rollen har vært ivaretatt som et frivillig verv (i hovedsak ved siden av full jobb som lektor), med et honorar på kr 10 000 i året. Frikjøp knyttet til vervet, så vel som andre verv, har vært oppe til diskusjon i flere omganger, sist ved forrige landsmøte.

Frikjøp av fylkesledere

Diskusjoner i organisasjonsutvalg, fylkeslederkollegium og sentralstyre viser at man er samstemt om at dersom man øker ressursbruken på fylkesnivået, må målet med denne prioriteringen være å få økt gjennomslag for organisasjonens politikk. Delvis frikjøp av fylkesledere vil handle om å forsterke rammebetingelsene for politisk aktivitet i fylkesleddet, med lokalt trykk på saker som per i dag hovedsakelig fremmes fra sentralt hold, og slik bidra til at organisasjonen går i takt lokalt og sentralt.

I det følgende presenteres en modell som svarer på vedtaket. Samtidig er det blitt tydelig i arbeidet med denne modellen at det verken er ønskelig eller økonomisk forsvarlig å gjøre de omprioriteringene som muliggjør innføringen av en slik modell på nåværende tidspunkt.

Modell 1: fast og flatt frikjøp

En viktig del av diskusjonen har vært hvilke politiske tilleggsoppdrag som skal knyttes til et eventuelt frikjøp, ut over minimumsoppgavene som løses gjennom frivillighet. Fylkeslederne har identifisert det de anså som de høyest prioriterte oppgavene innenfor «politikk og påvirkning». Det er naturlig at disse oppgavene er utgangspunkt for et eventuelt frikjøp:

- Ivareta og videreutvikle Lektorlagets utdannings- og tariffpolitikk
- Innspill til politisk ledelse i Lektorlaget
- Uttalelser om politiske saker (for eksempel gjennom lokale medier)
- Politisk påvirkningsarbeid mot lokale organer (fylkeskommune-/kommunenivå, lokalpolitikere)

Organisasjonsutvalget har anbefalt en frikjøpsordning som er «flat» i den forstand at samtlige fylkesledere får like stor ressurs. Oppgavenes omfang vil nemlig være nokså uavhengig av for eksempel antall medlemmer, og differensiering anses aktuelt først når man snakker om frikjøp i en langt større stillingsprosent. Ulike stillingsprosent er pekt på som et minimum for en hensiktsmessig løsning. Etter diskusjoner i sentralstyre og blant fylkesledere synes det å være for mye tvil rundt nytten av for eksempel 10 % frikjøp. Det er derfor fornuftig at et minimum på 20 % frikjøp bør ligge i en slik løsning – én arbeidsdag i uken. Modellen innebærer i utgangspunktet at frikjøpet ligger som et premiss for det å påta seg verv som fylkesleder.

Med hensyn til kostnader, vil 20 % frikjøp til alle fylkesledere koste organisasjonen ca. 2,8 millioner kroner i året ved 15 fylkeslag (etter ny fylkesinndeling). Kostnaden er medregnet feriepengar, pensjon og arbeidsgiveravgift, er beregnet ut fra en årlig gjennomsnittslønn for en lektor på kr 660 000, og er ment å gi et inntrykk heller enn fasit.

Modellen som er beskrevet over medfører en betydelig kostnad for organisasjonen, og det er flere ankepunkter mot å innføre modellen på nåværende tidspunkt:

- Målet med økt ressursbruk på fylkesnivået må være å få økt gjennomslag for organisasjonens politikk. Denne modellen innebærer en svært høy kostnad for organisasjonen, med behov for betydelige økonomiske omprioriteringer av budsjettet. Dersom den skal innføres, må det være lite tvil omkring hvilken merverdi organisasjonen tjener på ordningen. Dette synes usikkert på nåværende tidspunkt.
- Organisasjonen er fortsatt i en relativt tidlig fase av å praktisere delvis frikjøpt nestleder. Det utforskes fortsatt hvordan dette kan gagne det politiske arbeidet både sentralt og på fylkesnivå og gjennom utvikling av samspillet sentralt-lokalt.
- Frikjøp har ikke ligget som et premiss for å ta vervet, og ikke alle fylkesledere ønsker frikjøp.

- Organisasjonen har vært i en økonomisk stagnasjonsfase, og de økonomiske rammevilkårene ser annerledes ut nå enn det man så for seg ved landsmøtet i 2021.

Med bakgrunn i disse punktene, anbefales det ikke å innføre fast og flatt fylkeslederfrikjøp. Modellen over beskriver hvordan en frikjøpsordning *kan* se ut, på et framtidig tidspunkt hvor organisasjonen ønsker og har økonomiske muskler til å innføre den. Sentralstyret anbefaler ikke at organisasjonen binder seg til at ordningen skal innrettes akkurat slik, eller at landsmøtet på nåværende tidspunkt skal legge føringer for om eller når en slik ordning skal innføres.

Modell 2: Frivillig og prosjektbasert frikjøp

En frivillig og prosjektbasert modell for frikjøp i et mindre utvalg av fylkeslagene er et alternativt spor. Dette var ikke bestillingen fra landsmøtet, men vil muliggjøre en utprøving av frikjøp på fylkesnivå fra et tidligere tidspunkt. Modellen innebærer at man tilgjengeliggjør en pott for frikjøp for en begrenset periode, og evaluerer tiltaket i etterkant. Utgangspunktet er samme tilnærming som i modell 1: et minimum på 20 % frikjøp, for eksempel definert til ett konkret skoleår, slik at en sikrer forutsigbarhet i kombinasjon med øvrig arbeidsforhold. Forutsigbarhet forutsetter også at avklaring omkring hvilke prosjekter som skal iverksettes starter i god tid før nytt skoleår. Det har vært diskusjoner om hvorvidt andre personer enn fylkesleder kan tildeles frikjøp etter denne modellen, selv om det er en økning av fylkesleders kapasitet i vervet man primært har etterlyst.

Fylkeslederne melder om et spenn i utfordringer i de ulike fylkeslagene, som gjør at det ikke nødvendigvis vil være enighet omkring å definere én oppgaveliste som alle fylkeslag som måtte ønske å prøve ut frikjøp for en periode, skal forholde seg til. Dersom organisasjonen ønsker utprøving av frikjøp etter denne modellen, vil det være hensiktsmessig at landsmøtet lar det være åpent hvordan oppdraget som knyttes til et slikt frikjøp, skal defineres. Utgangspunktet for en slik definering må være arbeidet som så langt er gjort med å definere rollen og oppgaver. Sentralstyret bør ha en overordnet rolle i å definere rammer for frikjøp, og fylkeslederne bør høres.

Modellen gjør det mulig å komme i gang med utprøving av frikjøp på et tidligere tidspunkt, og åpner for å utforske nytten av en slik ordning i et mer begrenset omfang. Modellen tar hensyn til at enkelte fylkesledere er entusiastiske til å prøve dette ut, mens andre ikke vil ønske det i første omgang. Det er ikke sikkert alle fylkesledere som ønsker seg frikjøp, vil kunne få det i første omgang med denne løsningen.

Med hensyn til kostnader, vil 20 % frikjøp til én fylkesleder koste organisasjonen ca. 186 000 kroner i året. Kostnaden er også her medregnet feriepengene, pensjon og arbeidsgiveravgift, er beregnet ut fra en årlig gjennomsnittslønn for en lektor på kr 660 000, og er ment å gi et inntrykk heller enn fasit.

Når denne modellen har vært diskutert blant nåværende fylkesledere, er det med en forståelse om at ethvert frikjøp må handle om å prioritere begrensede ressurser på best mulig måte i tråd med medlemmenes interesser. Det er ikke konsensus omkring det å prioritere økte ressurser til fylkesnivået på det nåværende punktet, og det pekes mot fortsatt utvikling av sentral politisk ledelse. Fylkesledere peker dessuten på andre tiltak som kan være vel så verdifulle som delvis frikjøp for å bidra til utviklingen av fylkeslagenes politiske rolle: videreutvikling av politisk ledelses oppfølging av fylkeslederne, samt kompetansehevede tiltak i fylkeslederkollegiet som for eksempel kurs i politisk påvirkning og medietrening.

Konklusjon

Etter grundig utredning i organisasjonsutvalg, fylkeslederkollegium og sentralstyre, er det skissert to mulige løsninger for å realisere frikjøp av fylkesledere. Begge løsningene innebærer en ressursprioritering som vil være omfattende, og som det ikke er konsensus omkring å innføre på nåværende tidspunkt. Modell 1 svarer til vedtak fra landsmøtet 2021, men anbefales ikke innført. Modell 2 er å betrakte som en skisse for hvordan organisasjonen kan prøve ut frikjøp på fylkeslagsnivå, fra et tidspunkt hvor man ønsker å gjøre en slik ressursprioritering.

Sentralstyret anbefaler at landsmøtet ikke vedtar frikjøp av fylkesledere på nåværende tidspunkt. Sentralstyret anbefaler at diskusjonen om frikjøp av fylkesledere legges i bero i alle fall i kommende landsmøteperiode. I stedet anbefales at man viderefører bistanden som ytes til fylkeslagene i form av administrativ og organisatorisk støtte fra sekretariatet, samt videreutvikler politisk oppfølging fra frikjøpt politisk ledelse. Videre anbefales det å prioritere tiltak for å styrke fylkeslederkollegiets kompetanse i politisk påvirkning og mediehandling.

Forslag til vedtak:

Landsmøtet tar sentralstyrets redegjørelse omkring fylkeslederrollen og mulige modeller for frikjøp av fylkesledere til etterretning.

Det innføres ikke frikjøp av fylkesledere på nåværende tidspunkt. I stedet videreføres bistanden som ytes til fylkeslagene i form av administrativ og organisatorisk støtte fra sekretariatet, og politisk oppfølging fra frikjøpt politisk ledelse videreutvikles. Andre kompetansehevende tiltak i fylkeskollegiet gjennomføres også i kommende landsmøteperiode, i samråd med fylkeslederne.

SAK 8 VEDTEKTSENDRINGER

a) Forslag fra sentralstyret - endring av § 7 Uravstemning

Innledning

Landsmøtet 2021 vedtok:

Bestemmelsene i vedtektenes § 6 URAVSTEMNING vurderes. Sentralstyret utreder hvordan rådgivende uravstemning kan gjennomføres. Sentralstyret legger fram forslag for Landsmøtet 2023.

Uravstemningsparagrafen, og hvordan uravstemning kan og bør praktiseres i Lektorlaget vært til behandling i en omfattende prosess som har inkludert utredning og diskusjon i organisasjonsutvalget, blant fylkeslederne og i Sentralstyret. Det har gjennom prosessen vist seg å være bred enighet om å beholde dagens ordning med mulighet for rådgivende uravstemning. Det har ikke vært noe ønske å endre etablert praksis ved at slik uravstemning ikke skal være hovedregelen. Muligheten for å pålegge bruk av rådgivende uravstemning foreslås imidlertid styrket, gjennom å senke terskelen for at fylkesledere kan kreve det.

I det følgende redegjøres det for en foreslått justering av paragrafen. Deretter følger en redegjørelse for hvordan uravstemning kan forstås og praktiseres i Lektorlaget.

Justering av bestemmelsen

Sentralstyret foreslår endring av vedtektenes § 7:

«Rådgivende uravstemning skal avholdes når Sentralstyret, Landsmøtet, 2/3-et flertall av fylkeslederne eller minst 1/10 av medlemmene i det aktuelle tariffområdet krever dette skriftlig. Sentralstyret utarbeider retningslinjer for uravstemning.»

Begrunnelse:

Terskelen for antallet fylkesledere som kreves for å pålegge uravstemning, ble i sin tid satt fordi man mente en slik beslutning skulle kreve en tydelig overvekt av fylkeslederne. I utredningen har en konklusjon vært at et flertall av fylkeslederne i seg selv representerer et tydelig signal om at uravstemning bør benyttes. Den foreslåtte endringen vil være en ytterligere demokratisk sikkerhetsventil. «Et flertall» forstås som et alminnelig flertall av fylkeslederne, og antall medlemmer fylkeslederen representerer vektet ikke inn.

Det foreslås også at det gjøres eksplisitt og utvetydig i bestemmelsen at «1/10 av medlemmene» viser til medlemmene i det aktuelle tariffområdet (KS-området og Oslo kommune er de aktuelle tariffområdene som kan omfattes av uravstemning), og ikke 1/10 av alle organisasjonens medlemmer.

Organisasjonsutvalget pekte på at det vil være hensiktsmessig å øke forståelsen i organisasjonen for hvordan uravstemningsbestemmelsen skal forstås og nyttiggjøres. Det er nok mye usikkerhet omkring dette i medlemsmassen, noe som kan ha bidratt til å forsterke ønsket om å aktualisere uravstemning. I forslag til justert vedtektsbestemmelse legges inn hjemmel for at Sentralstyret utarbeider retningslinjer for uravstemning. På denne måten kan forståelsen og gjennomføring av uravstemning nedfelles i et formelt styringsdokument, uten at selve vedtektsbestemmelsen går ned på et uhenktsmessig detaljnivå.

En redegjørelse for uravstemning i Norsk Lektorlag

I tråd med Norsk Lektorlags vedtekter (§ 3.2, sjette ledd, 11. kulepunkt), er det Sentralstyret som tar stilling til resultatet av tarifforhandlinger. Sentralstyret bestemmer altså om Lektorlaget skal godta et forhandlet/meklet resultat, eller gå til konflikt (streik). Denne formen for organisasjonsdemokrati bygger på et tillitsbasert beslutningssystem, hvor man velger sine tillitsvalgte demokratisk, og gir disse tillit til å ta beslutninger på vegne av medlemmene. Sentralstyret skal (iht. valgkomitéens retningslinjer) være sammensatt med nødvendig bred representasjon, og består av medlemmer som har sitt daglige virke i de aktuelle tariffområdene som forhandlingene omfatter. Sentralstyrets beslutning forankres i medlemsmassen på ulike måter.

Forankring av Sentralstyrets beslutning

Norsk Lektorlag har utviklet fast praksis for at fylkesledermøtet fungerer som en fast rådgivende instans for Sentralstyret ved tariffoppgjør.

Fylkeslederne får i forkant av oppgjøret informasjon om prosessen for oppgjøret, og anmodning om å følge med på denne prosessen og søke informasjon underveis. Sekretariatet har ansvar for å gi fylkeslederne nødvendig informasjon i forkant og underveis. Fylkeslederne har gjennom sitt verv fått tillit til å ivareta sine medlemmers interesser, og kan dermed gi selvstendige råd ut fra eget ståsted, men det forventes at fylkeslederne også forankrer sine råd i fylkeslaget. Denne forankringen kan for eksempel skje gjennom diskusjoner i fylkesstyret, samtaler med utvalgte tillitsvalgte eller medlemmer i eget fylkeslag, gjennom åpne digitale medlemsmøter, diskusjonskanaler på ulike plattformer, eller liknende. Fylkesledere foretar ikke en skriftlig avstemming blant medlemmer som grunnlag for sine råd i denne prosessen – det vil i praksis likne mye på en uravstemning.

Når resultatet av forhandling/mekling er anbefalt av hovedsammenslutningen (Akademikerne), kalles fylkeslederne inn til et felles møte med Sentralstyret for å gi sine råd, før Sentralstyret skal fatte sin avgjørelse. Denne praksisen har særlig blitt utviklet siden 2017.

I tillegg til forankringen som gjøres via fylkesledermøtet, finnes uravstemningsbestemmelsen som et tilgjengelig verktøy for å innhente medlemmenes standpunkter direkte i form av et *ja* eller *nei* til resultatet.

Hva er uravstemning

Uravstemning i tariffoppgjør skjer ved at man sender et forhandlet eller meklet resultat til avstemning blant enkeltmedlemmene i tariffområdet. Uravstemning kan være bindende eller rådgivende, og det kan være obligatorisk eller valgfritt å gjennomføre den. Uravstemning er en ordning som organisasjonene selv har tatt initiativet til, og det er ikke noe i lov- eller avtaleverket som krever at det skal avholdes uravstemning i tariffoppgjør. En del, men langt fra alle organisasjoner praktiserer ordningen. Uravstemning kan reguleres i hovedavtaler eller i organisasjonenes vedtekter, men det kan også springe ut fra praksis og tradisjon, uten å være vedtektsfestet.

Blant Akademikernes medlemsforeninger har det aldri vært tradisjon for uravstemning. Norsk Lektorlag har gjennom uravstemningsbestemmelsen lagt til rette for å kunne ta i bruk uravstemning, men heller ikke her har dette vært en praktisert tradisjon. I flere omganger har fast uravstemning blitt debattert på landsmøtet. Disse forslagene har ikke fått landsmøtets tilslutning, men debatten har bidratt til å utvikle dagens praksis omkring forankring av resultatet av lønnsforhandlinger.

Uravstemning er et verktøy som organisasjonen kan gjøre bruk av ved hovedoppgjør. Det er normalt ikke tradisjon for uravstemning ved mellomoppgjør i norske arbeidstakerorganisasjoner.

Uravstemning er aktuelt først når hovedsammenslutningen har anbefalt å godta et forhandlet eller meklet resultat i et tariffområde. Lektorlaget må da ta stilling til resultatet, for å godta eller forkaste et resultat som hovedsammenslutningen har anbefalt. Godtar ikke Lektorlaget resultatet, betyr dette at foreningen går til konflikt uten hovedsammenslutningen. Dersom Akademikerne som hovedsammenslutning *ikke* kommer til enighet med arbeidsgiversiden, går hele

hovedsammenslutningen til konflikt, og Lektorlagets sentralstyre tar aldri stilling til oppgjøret som selvstendig part før konflikten er et faktum.

Hvem kan pålegge uravstemning?

Som hovedregel benytter ikke Lektorlaget uravstemning ved hovedoppgjør. Men som vi kan lese av vedtektene, kan ulike organer og medlemsgrupper pålegge organisasjonen å ta i bruk uravstemning i det enkelte oppgjør:

- Sentralstyret kan selv beslutte at uravstemning skal gjennomføres. Dette kan skje fordi styret opplever usikkerhet omkring hva medlemmene vil mene om resultatet i et oppgjør.
- Landsmøtet kan pålegge organisasjonen bruk av uravstemning. Dette vil nødvendigvis skje i god tid før forhandlingene, ettersom landsmøtet finner sted på høsten, og forhandlingene på våren.
- Et flertall av fylkeslederne kan gå sammen om å pålegge organisasjonen bruk av uravstemning – altså flere enn halvparten av alle fylkeslederne. Antallet medlemmer som fylkeslederen representerer i det aktuelle tariffområdet, vektas ikke inn i dette.
- 1/10 av medlemmene i det aktuelle tariffområdet kan gå sammen om å skriftlig kreve bruk av uravstemning. Enkeltmedlemmer eller medlemsgrupper kan selv ta initiativ til å mobilisere rundt et slikt krav, og sørge for at det overleveres til sekretariatet i egnet form, eller sende inn et slikt krav på egne vegne. Det vil ikke stilles strenge formelle krav til form og framgangsmåte for å fremme et slikt krav, og medlemmer eller medlemsgrupper kan sette i gang en slik diskusjon gjennom de etablerte kanalene for kommunikasjon som organisasjonens medlemmer benytter seg av.

Når kan man beslutte å ta i bruk uravstemning?

En godt opplyst medlemsmasse gir det beste grunnlaget for å ta stilling i en uravstemning. Skal medlemmene ta stilling til et resultat, må de ha tilgang på god informasjon å ta beslutningen ut fra. Det krever arbeid fra sentralt hold å sørge for god informasjonsflyt, men det krever også at de ulike nivåene i organisasjonen mobiliseres omkring for eksempel medlemsmøter. Plasstillitsvalgte, hovedtillitsvalgte og fylkesstyre vil naturlig involveres i dette arbeidet. Det er derfor av betydning hvor tett opp mot svarfristen i et oppgjør at det mobiliseres rundt kravet til uravstemning. Jo lengre tid man har til gjennomføring, jo bedre prosess vil man kunne legge til rette for. I senest fall må fylkesledere eller medlemsgrupper som ønsker å mobilisere rundt krav om uravstemning, sørge for at dette legges fram for Sentralstyret kort tid etter at et resultat foreligger. Her vil organisasjonens svarfrist mot arbeidsgiversiden eller riksmekler være av betydning for hvor lang tid i forveien krav om uravstemning må fremmes. Krav om uravstemning kan også fremmes før resultat foreligger.

Hvordan gjennomføres en uravstemning?

Dersom uravstemning er besluttet tatt i bruk ved et oppgjør, er det sekretariatet som pålegges å sørge for gjennomføring. Medlemmene som er omfattet av uravstemning vil få henvendelse via SMS og e-post med nødvendig informasjon om oppgjøret og resultatet, og hvordan de kan avgi stemme innen en gitt frist.

Hvordan skal Sentralstyret forholde seg til resultatet av en uravstemning?

Resultatet av en uravstemning er ikke bindende for Sentralstyret. Som det kommer frem av vedtektene, er en uravstemning i Norsk Lektorlag rådgivende. Det er Sentralstyret som skal ta stilling til resultatet av tarifforhandlinger, og resultatet av en uravstemning vil utgjøre et råd som Sentralstyret veier inn i sin beslutning. Resultatet av en uravstemning vil ha stor betydning for Sentralstyrets vurdering, uansett deltakelse.

Forslag til vedtak:

Vedtektenes § 7 endres til:

«Rådgivende uravstemning skal avholdes når Sentralstyret, Landsmøtet, ~~2/3-et~~ flertall av fylkeslederne eller minst 1/10 av medlemmene i det aktuelle tariffområdet krever dette skriftlig. Sentralstyret utarbeider retningslinjer for uravstemning.»

SAK 9 FASTSETTELSE AV KONTINGENTENS STØRRELSE

I henhold til vedtektene skal landsmøtet fastsette kontingentens størrelse og det skal være differensierte satser for studenter, pensjonister, nyutdannede i sitt første yrkesaktive år, medlemmer i inntil 50 % stilling, medlemmer i ulønnet permisjon og medlemmer uten normal arbeidsinntekt.

Kontingentsatsene ble ikke justert på forrige landsmøtet og har vært kr 490,- pr måned for ordinær kontingent de siste fire år. Studenter og nyutdannede i sitt første yrkesaktive år har gratis medlemskap, og for de øvrige kategorier har Norsk Lektorlag hatt følgende kontingentsatser:

Kontingent	2016 - 2017	2018 - 2019	2020 - 2023
Ordinær kontingent	417,- pr mnd	458,- pr mnd	490,- pr mnd
Stilling inntil 50 %	208,- pr mnd	229,- pr mnd	245,- pr mnd
Ulønnet / permisjon	800,- pr år	800,- pr år	900,- pr år
Pensjonist	300,- pr år	350,- pr år	375,- pr år

Norsk Lektorlag har fast kontingentsats i stedet for kontingent som en prosentdel av inntekten. Kontingenten justeres derfor ikke automatisk i takt med lønnsveksten i Norge. Norsk Lektorlag har ikke vedtektsfestet automatisk økning og det anbefales heller ikke. Sentralstyret vurderer at det er behov for en moderat økning av kontingenten, både for å kunne ivareta dagens servicenivå etter lønns- og prisvekst og fordi det fortsatt er behov for videre utvikling av organisasjonen.

Sentralstyret foreslår en månedskontingent for ordinært medlemskap på 520,- fra 2024. Dette er en økning på 6 % som er langt lavere enn pris- og lønnsveksten siste to år. Satsen for medlemmer i inntil 50 % stilling foreslås videreført som halvparten av ordinær kontingent, dvs. kr 260,- per måned. Videre foreslås det en liten oppjustering for medlemmer i permisjon uten normal arbeidsinntekt (fra 75,- til 80,- pr mnd.) og for pensjonister (fra 375,- til 420,- pr år).

Sentralstyret vurderer nivået på foreslåtte kontingentsatser som riktige for Norsk Lektorlag, og også i forhold til konkurrerende og sammenlignbare fagforeninger. Se oversikt over ordinær kontingent i andre foreninger under. Enkelte foreninger har prosentvis kontingentsats i forhold til lønn. I tabellen under er disse omregnet til årskontingent ut fra fra KS-tabellens laveste garanti lønn for Lektor (592 100,-) til høyeste garantilønn for Lektor med tillegg (741 000,-).

Forening	Sats per måned (pr 01.10.2023)	Årskontingent 2023
Utdanningsforbundet	1,25 % av brutto lønn maks kr 772,- pr mnd.	Fra 7 400,- til 9 264,-
Skolenes landsforbund	1,35 % av brutto lønn	Fra 7 993,- til 9 264,-
Skolelederforbundet	1,30 % av brutto lønn maks kr 790,- pr mnd.	Fra 7 697,- til 9 480,-
Fagforbundet	1,20 % av brutto lønn maks kr 647,- per mnd.	Fra 7 105,- til 7 764,-
Veterinærforeningen	Kr 710 per mnd.	8 520,-
Norsk Psykologforening	Kr 639,- per mnd	7 665,-
Forskerforbundet	Kr 530,- per mnd	6 360,-
Norsk Lektorlag	Kr 490,- per mnd (forslag 520,-)	5 880,- (forslag 6240,-)
Naturviterne	Kr 460,- per mnd	5 520,-
Samfunnsviterne	Kr 464,- per mnd	5 568,-
Juristforbundet	Kr 439,- per mnd	5 268,-
Tekna	Kr 427,- - 440,- (varierende lokal kontingent)	Fra 5 124,- til 5 280,-

Kontingenten fastsettes i utgangspunktet for landsmøteperioden, med mindre noe annet vedtas.

Forslag til vedtak:

Landsmøtet vedtar nye kontingentsatser for medlemskap i Norsk Lektorlag fra 01.01.2024:

<i>Ordinært medlemskap:</i>	<i>Kr 520,- pr mnd.</i>
<i>Medlemmer i inntil 50% stilling:</i>	<i>Kr 260,- pr mnd.</i>
<i>Medlemmer i ulønnet permisjon / uten normal arbeidsinntekt:</i>	<i>Kr 80,- pr mnd.</i>
<i>Pensjonister:</i>	<i>Kr 420,- pr år</i>
<i>Nyutdannede i sitt første yrkesaktive år:</i>	<i>Kr 0,-</i>
<i>Studenter:</i>	<i>Kr 0,-</i>

SAK 10 RAMMEBUDSJETT FOR PERIODEN 2024 – 2025

I henhold til vedtektene skal landsmøtet vedta rammebudsjett for styreperioden.

Vedlagt foreligger sentralstyrets forslag til rammebudsjett for landsmøteperioden som gir et overskudd på 1 072 000 kroner i 2024 og 779 000 kroner i 2025, hvorav en større del av overskuddene kommer fra finansinntekter sammenlignet med tidligere år.

Inntekter

Medlemskontingenten er beregnet ut fra et antatt medlemstall per 01.01.2024 med foreslåtte nye kontingentsatser. Videre er det beregnet ca. 4 % medlemsvekst av ordinære medlemmer per år.

Opplærings- og utviklings-midler (OU-midler), som vi mottar fra Akademikerne, avsettes til opplæring og utvikling av foreningens tillitsvalgte og er ment for tillitsvalgte på alle nivå i foreningen. OU-midlene vil i hovedsak dekke utgifter til kompetansetiltak for tillitsvalgte, men også utgifter som ligger under politisk og organisatorisk virksomhet, der aktiviteter med opplæringstiltak for organisasjonstillitsvalgte ligger. Tildelingene fra OU-fondet har blitt vesentlig høyere de siste årene som gir større rom for OU-finansierte aktiviteter.

Videre er andre inntekter annonseinntekter til Lektorbladet og fremleie av kontorplass for Akademikertillitsvalgt i Oslo kommune (valgt ut 2024).

Kostnader

Politisk og organisatorisk virksomhet

Under denne kategorien ligger aktiviteter i de ulike ledd i organisasjonen.

I Sentralstyret og politisk ledelse inngår lønn og personalkostnader for frikjøpt ledelse i tillegg til reise og møtevirksomhet for valgt ledelse og sentralstyret. Her er vedtatte prinsipper for honorering av tillitsverv lagt til grunn, dvs. 100 % frikjøp av leder og 60 % frikjøp av første nestleder.

Sentrale utvalg og arrangementer er midler til aktiviteter i de ulike organer og utvalg som er vedtektsfestet; Landsmøtet, tariffpolitisk utvalg, fagpolitisk utvalg, fagutvalg, fylkesledermøter etc. Landsmøtet avholdes i 2025 og er årsaken til den store forskjellen mellom budsjettårene.

Regionale og lokale lag er midler som blir brukt til fylkeslag og lokallag. Med henvisning til forslag i sak 7, der det ikke foreslås frikjøp av fylkesledere, er det ikke medtatt midler til dette i budsjettforslaget. Dette er årsaken til at summen går ned i forhold til budsjettet i 2021.

Aktiviteten og satsingen på Lektorstudentene foreslås på omtrentlig samme nivå som det ble lagt opp til i forrige budsjettperiode, kun justert med en prisøkning. Noen enkeltposter er justert noe ned på grunnlag av erfaringer fra tidligere regnskapsår.

I posten andre organisasjonskostnader er mesteparten beregnet for kontingent til Akademikerne, som etter nye satser har medført en del økning. I tillegg er rammen for lektorstipendet foreslått økt. Videre ligger det her utgifter til andre organisatoriske formål, samt en større post i 2024 til et FoU-prosjekt som skal se på hvordan arbeidstidsavtalen praktiseres i ulike skoleslag. Prosjektet var noe partene ble enige om i de sentrale forhandlingene og Lektorlaget er forpliktet til å ta sin andel av regningen som vil komme i 2024.

Opplæring og utvikling tillitsvalgte

Det er de senere år vært vesentlig mer OU-midler til disposisjon enn tidligere og det legges derfor opp til noe større satsning på opplæring av tillitsvalgte.

Kompetansetiltak uten OU-midler er satt av for kursing av tillitsvalgte i Oslo kommune, der vi ikke kan søke om OU-midler. Her har Akademiker-foreningene en avtale om at OU-midler fra Oslo skal brukes på fellesprosjekter. I tidligere budsjetter ble det også i denne posten tatt høyde for at vi ikke fikk like stor andel fra OU-fondet som vi ønsket å bruke, slik at en del av planlagte kurskostnadene ble beregnet uten OU-finansiering. Dette er ikke lenger en relevant problemstilling, og er årsaken til at posten er nedjustert.

Sekretariatet drift og personal

Til grunn for budsjetteringen ligger at sekretariatet må vokse i takt med medlemsmassen. Mange av kostnadene til Sekretariatet er faste og anses til nødvendig drift og foreslås videreført med generell lønns- og prisvekst. Det er beregnet inn en ny ansettelse fra våren 2025.

Identitet og synlighet

Her ligger kostnader til profilering, verving, informasjonstjenester, Lektorkonferansen og Lektorbladet. Her er det lagt inn en større satsing som står i forhold til at medlemsvekst er foreslått som en hovedprioritering for Lektorlaget, herunder mer midler til profilering og digital markedsføring, mer midler til verveaktiviteter samt videreutvikling av IT-tjenester knyttet til informasjonsarbeid.

Når det gjelder Lektorbladet er det foreslått videreføring på samme nivå, men tatt høyde for medlemsvekst (større opplag) og prisstigning.

Oppsummering

Vedlagte forslag til rammebudsjett for 2024 – 2025 har en profil med en tydelig satsing på identitet og synlighet for kommende periode som et virkemiddel for å oppnå en høyere medlemsvekst. Som nevnt innledningsvis viser utkastet et overskudd i 2024 på 1 072 000,- og et overskudd i 2025 på 779 000,-. Med høyere rentenivå i Norge forventes det også mer finansinntekter, der størstedelen vil tilfalle og også bygge opp fondene etter retningslinjene. Her er det lagt til grunn en forventet avkastning på 2,5 % på overskuddslikviditet som er et forsiktig anslag.

Forslag til vedtak:

Landsmøtet vedtar sentralstyrets forslag til rammebudsjett for perioden 2024 - 2025.

Vedlegg: Rammebudsjett Norsk Lektorlag 2024 – 2025

	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025
	<i>VedtattLM21</i>		
INNTEKTER			
Kontingent	32 500 000	33 500 000	34 800 000
OU-midler	3 300 000	4 370 000	4 810 000
Andre inntekter	170 000	125 000	55 000
SUM DRIFTSINNTEKTER	35 970 000	37 995 000	39 665 000
POLITISK OG ORGANISATORISK VIRKSOMHET			
Sentralstyret og politisk ledelse	2 703 000	2 842 000	2 762 000
Sentrale utvalg og arrangementer	1 548 000	951 000	1 975 000
Regionale og lokale lag	1 687 000	1 032 000	1 093 000
Lektorstudentene	426 000	407 000	430 000
Andre organisasjonskostnader	1 892 000	2 682 000	2 416 000
Sum politisk og organisatorisk virksomhet	8 256 000	7 914 000	8 676 000
OPPLÆRING OG UTVIKLING TILLITSVALGTE			
Kompetansetiltak med OU midler	2 172 000	2 710 000	2 750 000
Kompetansetiltak uten OU midler	250 000	120 000	120 000
Sum opplæring av tillitsvalgte	2 422 000	2 830 000	2 870 000
SEKRETARIATET DRIFT OG PERSONAL			
Lønn og personalkostnader	16 736 000	17 970 000	19 162 000
Driftskostnader	4 958 000	5 246 000	5 485 000
Sum sekretariatet drift og personal	21 694 000	23 216 000	24 647 000
IDENTITET OG SYNLIGHET			
Info, profilering og verving	1 328 000	2 195 000	1 877 000
Lektorbladet	1 235 000	1 515 000	1 585 000
Sum informasjon og synlighet	2 563 000	3 710 000	3 462 000
SUM DIRFTSKOSTNADER	34 935 000	37 670 000	39 655 000
DRIFTSRESULTAT	1 035 000	325 000	10 000
FINANSPOSTER			
Sum finansinntekter/-kostnader	14 000	747 000	779 000
RESULTAT FØR AVSETNINGER	1 049 000	1 072 000	779 000

SAK 11 OVERORDNEDE RETNINGSLINJER FOR FORVALTNING

På Landsmøtet 2021 ble det gjort følgende vedtak for sak nr. 12, om forvaltning av overskuddslikviditet:

Landsmøtet gir sentralstyret fullmakt til å plassere en fornuftig andel av Norsk Lektorlags overskuddslikviditet i fond. Forvaltningen skal følge en konservativ strategi der bevaring av verdier er et nøkkelmål. Det legges frem forslag til overordnede retningslinjer for forvaltning og likviditetsstyring for neste landsmøte.

I perioden har sentralstyret ikke plassert midler i fond, og Lektorlagets midler er fortsatt plassert som bankinnskudd. Rentenivået i Norge har imidlertid steget siste året og dermed gitt en bedre avkastning enn tidligere.

I henhold til landsmøtevedtaket har sentralstyret behandlet saken og utarbeidet forslag til overordnede retningslinjer for forvaltning og likviditetsstyring.

Retningslinjer til en forvalter er et viktig instrument for å sikre at forvaltningen av midlene skjer på en måte som er i tråd med Landsmøtets vedtak. Forslaget til retningslinjer i denne saken er et utgangspunkt som presenteres for en fremtidig forvalter.

Det er fire forhold som til sammen gir forvalteren de nødvendige rammebetingelsene i forvaltningen og som retningslinjene må kommentere: avkastning, risiko, tidshorisont og likviditet.

Det sentrale i retningslinjene vil være hvordan forvalteren skal forholde seg til avveining mellom finansiell avkastning og risiko.

Avkastning og risiko varierer også etter hvilken tidshorisont man har for plasseringen av midlene. Plassering av midler i andre finansielle instrumenter enn banksparing vil dessuten påvirke hvor raskt og til hvilke omkostninger midlene kan gjøres likvide for organisasjonens drift. Begge disse forholdene påvirkes av valg av plasseringsform.

Forslag til overordnede retningslinjer for finansiell forvaltning av Norsk Lektorlags kapital:

Norsk Lektorlag er en medlemsbasert interesseorganisasjon der arbeidet for medlemmenes interesser er formålet. Finansiering av organisasjonens arbeid kommer fra medlemmenes innbetaling av medlemskontingent. Organisasjonen skal ha finansielle reserver tilgjengelig for uforutsette kostnader som naturlig oppstår som en del av driften. Disse midlene plasseres i utgangspunktet på bankkonto da dette er den sikreste og mest likvide måten å oppbevare slike finansielle reserver på.

Banksparing er historisk sett den spareformen som gir lavest avkastning, en avkastning som typisk er lavere enn inflasjonen. Det betyr at overskuddslikviditeten over tid taper seg i verdi fordi avkastningen i banksparing ikke er nok til å oppveie reduksjonen i kjøpekraft, for de plasserte midlene, som følge av inflasjon.

Det finnes andre spareformer som gir høyere avkastning enn banksparing, men disse vil normalt også ha høyere risiko. Ved å plassere de frie midlene i banksparing, går man glipp av den ekstra avkastningen som man kunne forventet å få i alternative spareformer som historisk har hatt høyere avkastning. Den avkastningen man går glipp av kan sees på som en form for kostnad for de som eier overskuddslikviditeten (Lektorlagets medlemmer) når man skal vurdere hvilken spareform man bør velge. En slik form for kostnad omtales gjerne som en «alternativkostnad».

Over tid kan den frie overskuddslikviditeten bygge seg opp til relativt store beløp, noe som medfører at både verditapet som følge av inflasjon, men også den kostnaden man har ved å gi avkall på verdivekst i alternative spareformer, kan bli såpass stort at man bør vurdere om deler av den frie overskuddslikviditeten bør plasseres i en alternativ spareform enn banksparing.

Ved å bestemme en nedre grense for hvor mye av den frie overskuddslikviditeten som må være tilgjengelig i risikofri banksparing så kan øvrig fri overskuddslikviditet være tilgjengelig for å plasseres i alternativ plasseringsform som gir høyere avkastning enn banksparing og dermed reduserer verditapet som følge av inflasjon og alternativkostnaden sammenlignet med å plassere midlene i bank. Valg av slik alternativ plasseringsform må vurderes nøye opp mot hva som er en akseptabel økning i risiko.

Hvor stor andel av de frie likvide midlene som plasseres i alternativer til banksparing er vesentlig for hvor mye risiko Lektorlaget blir utsatt for. Det beste forholdet mellom størrelsen på likvide og plasserte midler vil i Lektorlagets tilfelle være forventet fremtidig behov for midler til driften, herunder midler til juridisk bistand og konflikt. Det er avgjørende at man ikke er tvunget til å omgjøre plasseringen i likvide midler ut fra andre hensyn enn avkastning. Dersom man kommer i en situasjon der utgifter til drift gjør det nødvendig å omgjøre plasserte midler til likvider uavhengig av finansielle forhold øker risikoen for at man i verste fall må omgjøre midler med tap.

Norsk Lektorlags finansielle kapital må forvaltes og plasseres på en slik måte at netto avkastning, det vil si avkastningen fratrasket forvaltningskostnader, skal være størst mulig i et mellomlangsigte tidsperspektiv. Dette til en lavest mulig risiko for tap sammenlignet med andre plasseringsalternativer utover plassering i bank.

Plasseringen må være tilstrekkelig likvid. Omgjøring av plasseringen til likvide midler må kunne gjøres på kort varsel til et fast nærmere angitt administrasjonsgebyr.

Forslag til vedtak:

Landsmøtet vedtar sentralstyrets forslag til overordnede retningslinjer for finansiell forvaltning av Norsk Lektorlags kapital.

SAK 12 VALG

a) Valg av sentralstyret

I henhold til vedtektenes § 3.9 skal Valgkomiteén utarbeide forslag til medlemmer og varamedlemmer til Sentralstyret og Sentralstyret utarbeider retningslinjer for valgkomiteens arbeid.

Valgkomiteén har levert sin innstilling i henhold til retningslinjene vedtatt av sentralstyret. [Lenke til retningslinjer for valgkomité >>](#)

Valgkomiteens innstilling til nytt sentralstyre:

- Leder: Helle Christin Nyhuus – 57 år – Buskerud (fra 1/1-24)
1. nestleder: Olav Sandanger Myklebust – 48 år – Møre og Romsdal
2. nestleder: David Maximilian Graatrud – 36 år – Buskerud (fra 1/1-24)
- Styremedlemmer (i alfabetisk rekkefølge):
- Lin Cathrin Brunborg Anthun – 49 år – Vestland
- Knut Kasbo – 41 år – Oslo
- Liv Cathrine Krogh – 52 år – Vestfold (fra 1/1-24)
- Hilde Markussen – 61 år – Troms (fra 1/1-24)
- Leif Johannes Omland – 41 år – Rogaland
- Ane Kristin Rogstad – 53 år – Innlandet
1. vara: Gunnar Nyhammer – 60 år - Vestland
2. vara: Steinar Timenes – 31 år – Østfold (fra 1/1-24)
3. vara: Anette Vigrestad – 55 år – Rogaland

Valgkomiteen:

- Leder: Henning Wold – Vestfold og Telemark
- Njål Pettersen Gjølstad – Oslo
- Marianne Hogsnes-Rødland – Rogaland
- Tone Mauritzsen – Troms og Finnmark
- Mette Svendsen – Trøndelag
1. vara: Anne Tangerud Solbakken – Viken
2. vara: Willem Von Erpecom – Vestland

Kort om kandidatene:

Leder: **Helle Christin Nyhuus** 57 år, Buskerud. Ble valgt som første nestleder på Landsmøtet i 2017 og som leder i 2021. Har permisjon fra Drammen vgs. Hun var fylkesleder i Buskerud 2016-2020 og fylkestyremedlem 2013-2016.

Første nestleder: **Olav Sandanger Myklebust** (48 år), Møre og Romsdal. Tidligere 2. nestleder 2013–2018 og fylkesleder i Møre og Romsdal 2009–2012 og 2013–2016. Har fra 2008 til 2022 vært plasstillitsvalgt ved Volda videregående skole (med ett år opphold) og har vært hovedtillitsvalgt i fylkeskommunen fra 2016. Han har deltatt i flere utvalg og komiteer: medlem i delegatkomiteen 2009–2011, leder av Fagpolitisk utvalg 2016–2019 og organisasjonsutvalget. Han er utvalgsmedlem i fagpolitisk utvalg fra 2022.

Andre nestleder: **David Maximilian Graatrud** (36 år), Buskerud. Har vært sentralstyremedlem siden 2019, og ble valgt som 2. nestleder på Landsmøtet i 2021. Hovedtillitsvalgt i Buskerud/Viken fylkeskommune siden 2016. Tillitsvalgt ved Buskerud vgs. 2017-2019. Fylkestyremedlem i Buskerud 2016-2020. Leder av Tariffpolitisk utvalg fra 2022.

Styremedlem: **Lin Cathrin Brunborg Anthun** (49 år), Vestland. Ble valgt som 1. nestleder på Landsmøtet 2021. Tillitsvalgt på Os Gymnas 2012-2021, fylkestyremedlem (nestleder) i Hordaland/Vestlandet fra 2018. Hovedtillitsvalgt i Hordaland/Vestland fra 2019. Satt i organisasjonsutvalget i 2021. Leder av Fagpolitisk utvalg fra 2022.

Styremedlem: **Liv Cathrine Krogh** (52 år), Vestfold. Valgt som 3. varamedlem til Sentralstyret på Landsmøtet 2021. Fylkestyremedlem fra 2019, medlem av fagutvalget for norsk fra 2020. Jobber på Universitetet i Sørøst-Norge.

Styremedlem: **Knut Kasbo** (41 år), Oslo. Tillitsvalgt på Engebråten skole fra 2009. Medlem av fagutvalget for historie 2016–2021. Styremedlem i Oslo Lektorlag 2010–2023. Fungerende fylkesleder annet halvår i 2022.

Styremedlem: **Hilde Markussen** (61 år), Troms. Sentralstyremedlem etter Landsmøtet 2021. Tillitsvalgt ved Heggen vgs. 2016-2020. Fylkesleder Troms 2018-2020.

Styremedlem: **Leif Johannes Omland** (41 år), Rogaland. Ble valgt som 2. varamedlem til Sentralstyret på Landsmøtet 2021. Hovedtillitsvalgt i Rogaland fylkeskommune fra 2017. Vara og styremedlem i Rogaland fylkeslag 2015-2019. Vara i Rogaland fylkeslag fra 2023. Tillitsvalgt ved St. Olavs vgs. 2015–2016 og tillitsvalgt ved Akademiet vgs. i Sandnes 2011-2014. Medlem i organisasjonsutvalget i 2016-2017.

Styremedlem: **Ane Kristin Rogstad** (53 år), Innlandet. Vara i sentralstyret fra 2017 og fast sentralstyremedlem fra 2019. Tillitsvalgt ved Raufoss vgs. 2013-2020, fylkesleder Oppland 2017-2020.

Første varamedlem: **Gunnar Nyhammer** (60 år), Vestland. Sentralstyremedlem etter Landsmøtet i 2021. Fylkestyremedlem fra 2022 og vara 2021-2022. Hovedtillitsvalgt i Bergen kommune fra 2021 og plasstillitsvalgt ved Holen Skole fra 2017.

Andre varamedlem: **Steinar Timenes** (31 år), Østfold. Har vært fast møtende vara i sentralstyret siden 2019, tidligere leder av Lektorstudentene ved UiB. Timenes underviser og er tillitsvalgt på Glemmen vgs.

Tredje varamedlem: **Anette Vigrestad** (55 år), Rogaland. Plasstillitsvalgt 2007-2021, først ved Time vgs. og så på Vågen vgs. Styremedlem i Rogaland Lektorlag 2014-2019.

b) Valg av valgkomité

Sentralstyrets foreslår følgende valgkomité for neste landsmøteperiode:

Leder Tone Mauritzsen, Voksenopplæringen Vadsø – 62 år – Troms og Finnmark

Medlemmer Marianne Hogsnes-Rødland, St. Olav vgs – 46 år – Rogaland

 Anne Tangerud Solbakken, Rælingen vgs – 36 år – Viken

 Willem von Erpecom, Bergen Katedralskole – 48 år – Vestland

 Karoline Torkildsen, Ullern vgs – 36 år – Oslo

1. vara Thomas Sanger-Elnæs, Hadeland vgs – 44 år – Innlandet

2. vara Kristel Jensen, Kristiansand Katedralskole – 48 år - Agder

c) Valg av revisor

Sentralstyret foreslår at Landsmøtet velger Langseth Revisjon AS som revisor for Norsk Lektorlag.

